flacăra

ANUL XXVI — NR. 24 1149 — 16 iunie 1977

SĂPTĂMÎNAL EDITAT DE FRONTUL UNITĂȚII SOCIALISTE

Spectacolul de gală al laureaților Festivalului național „Cîntarea României"

Cunună de frumuseți

Numai o lună a trecut de cînd sub bolta albastră, iluminată de stele, a sărbătoreștii seri de 9 Mai, pe o uriașă scenă, avînd contururile hotarelor patriei, ocupînd aproape întregul spațiu din amfiteatrul marelui stadion „23 August", asistam la cel mai grandios spectacol creat vreodată, eveniment artistic prilejuit de celebrarea Centenarului independenței de stat a României. Omagiul impresionant adus de artiști jertfelor și izbînzilor milenarei lupte a poporului pentru libertate și neatîrnare căpăta o aureolă fără precedent, căci se desfășura în prezența înalt tutelară a aceluia ce este purtătorul de steag al destinelor națiunii noastre în epoca cea mai glorioasă a istoriei sale, președintele Republicii și secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Păstrînd parcă nestins în ampla sa cutie de rezonanță răsunetul patriotic al cîntecelor și versurilor, al ovațiilor și uralelor acelei seri de neuitat, imensa noastră arenă a redevenit aceeași scenă sărbătorească în al cărei spațiu sonor și multicolor s-au întrecut, de data aceasta, în a-și arăta strălucitele lor virtuți artistice, laureații celei dintîi ediții a Festivalului național „Cîntarea României". Faptul că din nou în tribuna oficială se aflau conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu, ceilalți conducători de partid și de stat, conferea marelui spectacol de gală nu numai o solemnitate deosebită, ci și o vibrație tumultuoasă, care pune în mod firesc stăpînire pe inimi și conștiințe în asemenea momente. Mai mult decît atît, mesagerii artei noastre profesioniste ca și ai celei promovate din rîndul maselor populare aveau de prezentat în fața tovarășului Nicolae Ceaușescu și un raport-bilanț, ce-i drept

(Continuare în pagina 4)

NICULAE STOIAN

Tabloul socio-demografic al țării în noile sale dimensiuni

Rezultatele preliminare ale recensămîntului populației și al locuințelor din 5—12 ianuarie 1977 publicate recent în presă oferă o imagine sintetică a dinamicii numărului de locuitori, a schimbărilor fundamentale intervenite în structura populației pe medii, sexe, naționalități, a repartizării populației pe unități administrativ-teritoriale, a fondului de locuințe. Ele pun în evidență faptul că în decursul celor 11 ani de la precedentul recensămînt (15 martie 1966) s-au produs mutații fundamentale în structura socio-demografică, în valorificarea potențialului uman și natural. Așa cum s-a subliniat în ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 7 iunie a.c., sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al P.C.R., perioada 1966—1977 „se înscrie ca cea mai rodnică, mai bogată în înfăptuiri și mai prosperă din întreaga istorie națională".

Cu cei 21 559 416 locuitori, cîți au fost înregistrați la recensămîntul din 5 ianuarie 1977, nu putem spune că sîntem un popor prea numeros. Ocupăm însă pe plan european locul al nouălea între cele 33 state. Ne situăm apoi printre țările cu cel mai ridicat dinamism ale economiei naționale. Datorăm aceasta permanenței noastre istorice, marilor transformări pe care le-a înregistrat economia în ultimele trei decenii. Statul nostru socialist, sub conducerea partidului, dispune astăzi de un ridicat potențial industrial, de o agricultură aflată în plin proces de modernizare, de o bogată viață culturală și științifică. Cel mai mare număr de locuitori (817 108) și cea mai ridicată densitate (174,1 loc./km²) s-au înregistrat în județul Prahova, care se înscrie și printre județele cu cel mai ridicat grad de industrializare (5,5% din valoarea producției industriale naționale) și de urbanizare (51,8% în 1975). Și alte 4 județe (Cluj, Ilfov, Dolj, și Iași) aveau la 5 ianuarie 1977 peste 700 000 locuitori și densități cuprinse între 95 și 133 loc./km², depășind media pe țară.

Creșterea extraordinară a populației, cu circa 2,5 milioane locuitori față de 1966 și cu circa 4,1 milioane locuitori față de recensămîntul din 21 februarie 1956, se datorește dezvoltării vertiginoase a economiei, măsurilor adoptate de ridicare accelerată a nivelului de trai al poporului nostru. Stimularea natalității, ajunsă în medie la 20,8‰ de locuitori, scăderea mortalității generale, creșterea duratei medii a vieții la aproape 70 de ani au făcut ca ritmul mediu anual de creștere a populației să ajungă la 1,1% față de circa 2% cît s-a înregistrat pe plan mondial.

În deplină concordanță cu prevederile Programului partidului, adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R., datele de recensămînt scot în evidență și schimbările intervenite în structura populației ocupate pe ramuri de activitate ca urmare a faptului că numai în ultimul deceniu s-au creat 2 253,5 mii noi locuri de muncă.

Procesul de industrializare socialistă a produs schimbări radicale și în structura populației pe medii. Astfel, a sporit ponderea populației urbane de la 23,4% în 1948, la 38,2% în 1966 și la 47,5% în 1977 (inclusiv comunele suburbane). Toate orașele țării s-au dezvoltat sub raport industrial, social-cultural și edilitar, constituind centre de mare atracție pentru forța de muncă. Numai între ultimele recensăminte numărul orașelor a crescut cu 53, iar al municipiilor cu peste 200 000 de locuitori a ajuns la 8, față de numai unul singur (municipiul București) în 1966.

Cu toate că în țara noastră predomină orașele mici și mijlocii, un număr de 18 centre urbane au peste 100 000 de locuitori. Dintre acestea se detașează Municipiul București, cel mai mare centru urban (circa 2 milioane locuitori) și industrial al României, care generează ample legături de producție.

Structura populației pe naționalități evidențiază caracterul omogen al acesteia, majoritatea covîrșitoare (88,1%) fiind formată de români. Dintre naționalitățile conlocuitoare un procent mai ridicat îl dețin maghiarii (7,9%) și germanii (1,6%), concentrați în partea centrală și vestică a țării, apoi ucrainienii, sîrbii, lipovenii, turcii și tătarii ș.a. care au drepturi și îndatoriri egale consfințite în Constituția țării.

Așa cum se precizează în comunicat, fondul de locuințe s-a îmbogățit, în ultimul deceniu, cu încă 1 milion, în municipii și orașe creșterea fiind de 880,8 mii locuințe. A continuat să scadă gradul de aglomerare a locuințelor și să crească suprafața camerelor de locuit ce revine, în medie, pe o persoană.

Vasta investigație socio-demografică, reflectată în recensămîntul din 5 ianuarie 1977, oferă imaginea întregită a evoluției tuturor ramurilor economiei, a schimbărilor intervenite în structura socială a țării și constituie, în același timp, o bază pentru înfăptuirea politicii demografice, a utilizării raționale a potențialului uman în concordanță cu necesitățile economiei naționale, cu Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate.

Conf. univ. dr. ION VELCEA

• Membrii Cenaclului Flacăra al Tineretului Revoluționar organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, cenaclu condus de poetul Adrian Păunescu, au aflat cu emoție și recunoștință faptul că în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" li s-a acordat Premiul I pentru activitatea artistică și cultural-educativă. Înalta distincție constituie pentru membrii cenaclului un fericit prilej de a da un nou impuls activității lor puse în slujba celor mai nobile idealuri ale tineretului comunist, ale întregului nostru popor. De acum, Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar va purta cu mîndrie și titlul de laureat al Festivalului național „Cîntarea României".

Aceleași idealuri, aceleași interese, aceleași țeluri

Vizita oficială de prietenie în Republica Democrată Germană a delegației de partid și de stat conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, la invitația tovarășului Erich Honecker, secretar general al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania, președintele Consiliului de Stat al Republicii Democrate Germane, a Comitetului Central al P.S.U.G., a Consiliului de Stat și a Consiliului de Miniștri ale Republicii Democrate Germane, reprezintă un eveniment de o deosebită însemnătate în cronica relațiilor dintre cele două țări, în viața internațională.

Pe tot parcursul vizitei, desfășurate în zilele de 8, 9 și 10 iunie, solii poporului român au fost întîmpinați cu deosebită căldură. La Berlin ca și la Dresda marile bulevarde pe care le-a străbătut coloana oficială s-au transformat într-un adevărat culoar viu. Locuitorii au venit, într-un număr impresionant, să-i întîmpine pe tovarășul Nicolae Ceaușescu și pe tovarășa Elena Ceaușescu, pe membrii delegației române de partid și de stat, să-și exprime profunda satisfacție pentru noua întîlnire dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Erich Honecker. Călătoria la Dresda, renumit centru cultural și inimă a vieții economice pe valea Elbei superioare, azi orașul de reședință al unei regiuni puternic industrializate, a prilejuit înalților oaspeți cunoașterea nemijlocită a marilor realizări pe tărîm economic și social, a unor tezaure artistice de multiseculară faimă, precum și a feței înnoite a orașului : maiestuoasele bulevarde, ansamblurile de locuințe ridicate în ultimii ani, activitatea vie, și ea mereu reînnoită, a universitarilor, a profesorilor și studenților, a numeroșilor specialiști de înaltă calificare cu care se mîndrește Dresda socialistă.

La Universitatea tehnică, una dintre cele mai vechi și mai mari școli politehnice superioare din Europa centrală, în care învață actualmente 14 000 de studenți, în marea majoritate fii de muncitori și de țărani, tovarășul Nicolae Ceaușescu a luat cunoștință de intensele cercetări științifice, adînc implîntate în practica industrială, precum și de fructuoasele relații de colaborare statornicite cu instituții de profil din țara noastră, de pildă în domeniul elaborării unor noi tipuri de produse sintetice cu însușiri superioare. Despre aceleași rodnice relații cu specialiștii români sînt informați oaspeții și cu prilejul vizitei în una din unitățile industriale de frunte ale orașului și ale întregii țări : Combinatul de optică fină „Pentacon". Această întreprindere, care și-a cucerit un binemeritat prestigiu pe întreg globul pămîntesc, a fost reconstruită din temelii în anii postbelici. Ea a produs peste patru milioane de aparate de fotografiat. O bună parte din ele au fost fabricate cu obiective foto executate la I.O.R.-București, care, la începutul acestui an, a livrat produsul cu numărul de serie 1 000 000. Potrivit înțelegerilor stabilite de conducătorii celor două țări, începînd din acest an, „Pentacon" și întreprinderea bucureșteană vor trece la realizarea prin cooperare a unui aparat fotografic cu calități superioare.

Convorbirile politice desfășurate, cu prilejul vizitei delegației române, între tovarășii Nicolae Ceaușescu și Erich Honecker se înscriu pe linia contactelor personale prietenești, a dialogului tot mai frecvent în ultimii ani dintre cei doi conducători. La Berlin, ei s-au informat reciproc despre realizările obținute în țările respective în dezvoltarea economică, în înflorirea științei și culturii, în ridicarea nivelului de trai al celor ce muncesc, în toate domeniile construcției socialiste. În același timp a fost relevată hotărîrea de a conferi relațiilor bilaterale — care s-au întărit continuu în ultimii ani — un conținut tot mai bogat, de a amplifica și adînci colaborarea dintre P.C.R. și P.S.U.G., dintre România și Republica Democrată Germană pe tărîm politic, economic, tehnico-științific, cultural, de a intensifica și diversifica cooperarea în producție, legăturile comerciale, corespunzător potențialului economic, progresele înregistrate de cele două țări în opera de edificare a societății socialiste.

Declarația cu privire la adîncirea prieteniei și dezvoltarea colaborării frățești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Unit din Germania, dintre Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană, semnată la 10 iunie de tovarășii Nicolae Ceaușescu și Erich Honecker în cadrul unei impresionante ceremonii desfășurate la Consiliul de Stat al R. D. Germane, reprezintă un document de mare însemnătate în istoria relațiilor dintre cele două țări. Ea reflectă hotărîrea celor două partide de a dezvolta în continuare colaborarea pe baza principiilor marxism-leninismului și solidarității internaționale, ale egalității în drepturi, în spiritul încrederii și respectului reciproc, corespunzător intereselor celor două popoare, ale socialismului și păcii. Declarația evidențiază eficiența formelor moderne, înaintate de colaborare în ramuri de vîrf ale progresului tehnic :

„În interesul dezvoltării celor două economii naționale și al ridicării în continuare a nivelului de trai material și spiritual organele competente ale Republicii Socialiste România și Republicii Democrate Germane au sarcina de a intensifica și perfecționa colaborarea tehnico-științifică și economică, îndeosebi prin adîncirea colaborării, cooperării și specializării în cercetare, proiectare și producție, în domenii ale construcțiilor de mașini, electrotehnicii și electronicii, în special în mașini-unelte, autovehicule, material rulant, utilaje metalurgice, nave, mașini electrice, telecomunicații, tehnică de calcul, mecanică fină și optică, precum și prin extinderea înțelegerilor existente pe termen lung în domeniul industriei chimice și metalurgiei, îndeosebi în cooperarea și livrările reciproce de materiale de bază."

Cele două partide reafirmă hotărîrea lor de a asigura dezvoltarea multilaterală continuă a prieteniei și colaborării, întărirea solidarității dintre statele lor, în conformitate cu interesele vitale ale celor două popoare, ale cauzei socialismului, păcii și înțelegerii internaționale.

Marele miting al prieteniei, organizat în ultima zi a vizitei în monumentalul Palat al Republicii, a marcat un moment sărbătoresc în viața capitalei Republicii Democrate Germane. Cinci mii de berlinezi, reprezentanți ai unor mari întreprinderi industriale, tineri, membri ai Organizației Tineretului Liber German, elevi, studenți, militari, au ovaționat îndelung cuvîntările tovarășilor Erich Honecker și Nicolae Ceaușescu, au manifestat pentru prietenia trainică dintre cele două țări, partide și popoare.

Apreciind vizita delegației de partid și de stat conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu drept „un nou și important pas în dezvoltarea multilaterală a relațiilor frățești dintre partidele, statele și popoarele noastre", tovarășul Erich Honecker a subliniat : „Noi avem aceleași idealuri, aceleași interese și aceleași țeluri și le realizăm păsind alături ca buni prieteni și tovarăși de luptă".

Relevînd „cursul ascendent al colaborării dintre țările noastre", tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat : „...Am stabilit, de comun acord, extinderea relațiilor economice, a cooperării în producție, în domeniul științei, tehnicii, culturii, precum și în alte sectoare de activitate. În același timp, am făcut un amplu schimb de păreri asupra problemelor actuale ale vieții internaționale. Doresc să menționez cu multă satisfacție că am realizat o serie de înțelegeri privind cooperarea în producție, în domeniul construcțiilor de mașini, al chimiei, metalurgiei și altele. Înfăptuirea în viață a acestor înțelegeri va da noi dimensiuni relațiilor economice dintre țările noastre, colaborării dintre Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană".

Înțelegerile la care s-a ajuns în aceste zile de început de iunie la Berlin deschid, așadar, cele mai largi perspective extinderii colaborării dintre România și țara prietenă, conlucrării lor pe arena internațională. Forțele democrate ale celor două popoare, în frunte cu partidele lor comuniste, au fost alături în anii grei ai luptei antifasciste. Popoarele se află alături, strîns unite, în marea bătălie pentru construirea unei lumi noi, sub semnul socialismului. Acestei trainice prietenii, vizita delegației de partid și de stat conduse de tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a conferit noi dimensiuni.

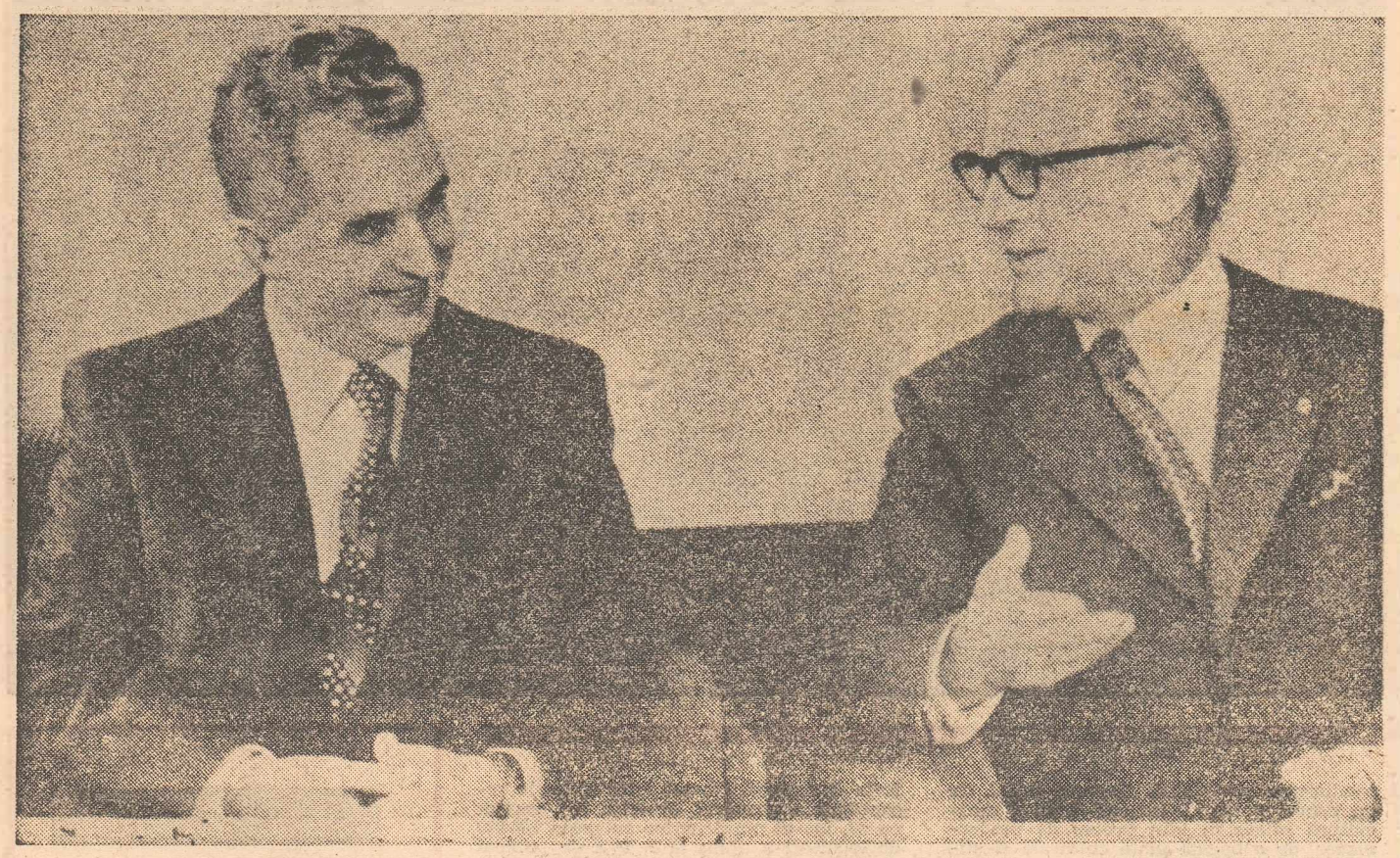

Convorbirile politice desfășurate la Berlin între tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Erich Honecker se înscriu pe linia contactelor personale prietenești, a dialogului tot mai frecvent în ultimii ani dintre cei doi conducători.

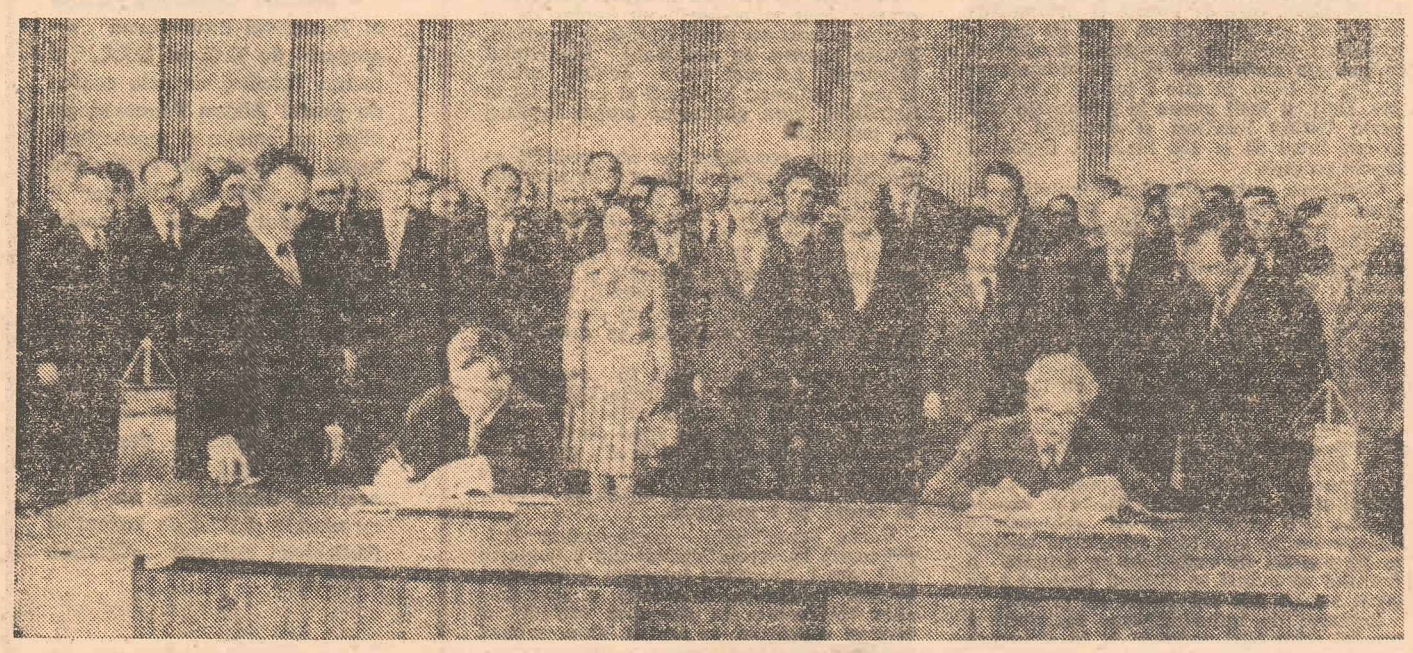

Un moment solemn : semnarea „Declarației cu privire la adîncirea prieteniei și dezvoltarea colaborării frățești dintre Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Unit din Germania, dintre Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană".

Politica partidului în acțiune: înflorirea tuturor județelor patriei

Itinerarul vizitei de lucru pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a făcut-o la 14 iunie în județul Bihor este încărcat de semnificații, constituind o ilustrare vie a preocupării permanente a partidului, a secretarului său general pentru dezvoltarea multilaterală, armonioasă a tuturor zonelor, a tuturor așezărilor patriei. **Beiuș,** vechea vatră de cultură de la poalele Apusenilor, și-a conturat în ultimii ani o nouă dimensiune : aceea a unei industrii moderne, în plină expansiune. Fostul cătun Stei a devenit în anii socialismului **Orașul dr. Petru Groza,** ilustrînd pregnant metamorfoza neștiutei așezări bihorene proiectate pe orbita industriei și a urbanizării. **Aleșd,** pînă nu de mult cufundat și el în anonimat, se mîndrește azi cu o platformă industrială, cu un ultramodern Combinat de lianți și azbociment, căruia i se va adăuga în curînd Aleșd II, o nouă fabrică de același profil, destinată să devină cea mai mare din țară de acest gen. Bineînțeles, **Oradea** însăși, străvechea așezare de pe meleagurile Crișului Repede, a cunoscut și ea înnoiri fundamentale în ultimii ani, s-au construit aci noi cartiere de locuit, edificii social-culturale, numeroase unități industriale.

Agricultura bihoreană, inclusă de asemenea în bogatul program de lucru al vizitei, se află într-un proces de neîntreruptă modernizare, atît pe cîmpiile fertile de o parte și de alta a Crișurilor, cît și pe pantele dealurilor, valorificate în urma unei acțiuni complexe de extindere a suprafețelor agricole. Dialogul de lucru desfășurat în lanurile de grîu ale Cooperativei agricole de producție **Ucuriș,** evidențiind preocuparea neobosită a secretarului general al partidului pentru impulsionarea agriculturii și înflorirea satului românesc, relevă atributele aceluiași stil de muncă, bazat pe contactul permanent, nemijlocit, la fața locului cu toate categoriile de oameni ai muncii.

Acesta a fost, așadar, itinerarul vizitei, încheiate în cursul serii de 14 iunie, la Oradea. O vizită de lucru rodnică în cursul căreia secretarul general al partidului s-a întreținut îndelung cu făuritorii de bunuri materiale și spirituale de pe meleagurile bihorene și a dat indicații precise, concrete vizînd dezvoltarea și pe mai departe, în ritm accelerat, a tuturor ramurilor economiei județului. Astfel, tînărului colectiv al Fabricii de mobilă din Beiuș, tovarășul Nicolae Ceaușescu i-a cerut să se inspire, în mai largă măsură, în creația de mobilă din originalitatea și frumusețea artei populare bihorene și a îndemnat la o mai judicioasă organizare a fluxului de fabricație. Secretarul general s-a întreținut îndelung, pe platforma industrială a Beiușului cu muncitorii și specialiștii Secției de mașini-unelte din cadrul Întreprinderii „Înfrățirea" din Oradea cerîndu-le să depună toate eforturile pentru ca Beiușul să devină un nou centru al industriei constructoare de mașini. În discuțiile cu specialiștii de la Întreprinderea mecanică din Orașul dr. Petru Groza, unitatea cea mai reprezentativă a acestei localități, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea unei corelări permanente între creșterea producției, a productivității muncii în întreprindere și sistemul de remunerare a angajaților, astfel încît fiecare muncitor, maistru, inginer să fie cointeresat tot mai mult în perfecționarea activității întregii unități. În dialogul purtat cu membrii consiliului intercooperatist Tinca, din care face parte și Cooperativa agricolă de producție Ucuriș, tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat asupra necesității de a se lua în continuare noi măsuri pentru extinderea acțiunii de îmbogățire a solului — prin aplicarea celor mai indicate îngrășăminte chimice și larga folosire a celor naturale — pentru încheierea, în cursul actualului cincinal, a programului de irigații și pentru folosirea tuturor surselor de apă de care dispune Bihorul în vederea extinderii suprafețelor irigate. Pe platforma industrială a Aleșdului, secretarul general al partidului a dat indicații, între altele, cu privire la pregătirea și perfecționarea forței de lucru pentru noile capacități, cerînd totodată să se creeze optime condiții de muncă și de viață cimentiștilor aleșdeni. Vizitînd zona centrală a Municipiului Oradea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a trasat sarcina de a se asigura, prin aplicarea schiței de sistematizare, o nouă înfățișare pieței și principalelor intersecții din centrul municipiului, menținîndu-se patrimoniul arhitectonic existent și realizîndu-se integrarea armonioasă a noilor construcții în peisajul urbanistic.

În aceste cîteva rînduri nu avem posibilitatea să redăm extrema diversitate a problemelor abordate de tovarășul Nicolae Ceaușescu, soluțiile preconizate și recomandările prețioase care deschid însuflețitoare perspective, în anii ce vin, fiecăreia din așezările vizitate, ca și întregului județ. Bihorenii, care l-au întîmpinat cu deosebită căldură pe secretarul general al partidului, știu că aceste perspective se vor transforma foarte curînd în realitate. Este o certitudine confirmată și de realizările obținute de ei în ultimii ani, sub conducerea partidului, a secretarului său general. Zecile de mii de locuitori ai orașelor și satelor vizitate, tineri și vîrstnici, români, maghiari și de alte naționalități, au exprimat într-o entuziastă atmosferă sărbătorească sentimentele lor de dragoste și prețuire față de secretarul general al partidului, mulțumirea pentru grija permanentă pe care le-o poartă lor, ca și tuturor fiilor acestui pămînt, reafirmîndu-și și cu acest prilej hotărîrea lor nestrămutată de a înfăptui, în strînsă unitate, politica partidului, programul Congresului al XI-lea. În acest sens vizita tovarășului Nicolae Ceaușescu a evidențiat că în județul Bihor, ca pretutindeni în țară se desfășoară o tumultuoasă și rodnică activitate, materializată în creșterea continuă a nivelului de civilizație și a bunăstării poporului nostru.

LUCIAN NICULESCU

Primarul municipiului Oradea, în numele celor peste 170 000 de locuitori — români, maghiari și de alte naționalități — înmînează tovarășului Nicolae Ceaușescu cheia orașului, ca simbol al simțămintelor lor de prețuire și recunoștință față de partid, și de secretarul său general.

Vizita la Întreprinderea mecanică din Orașul dr. Petru Groza, cea mai reprezentativă unitate industrială a orașului care a luat locul vechiului cătun Stei.

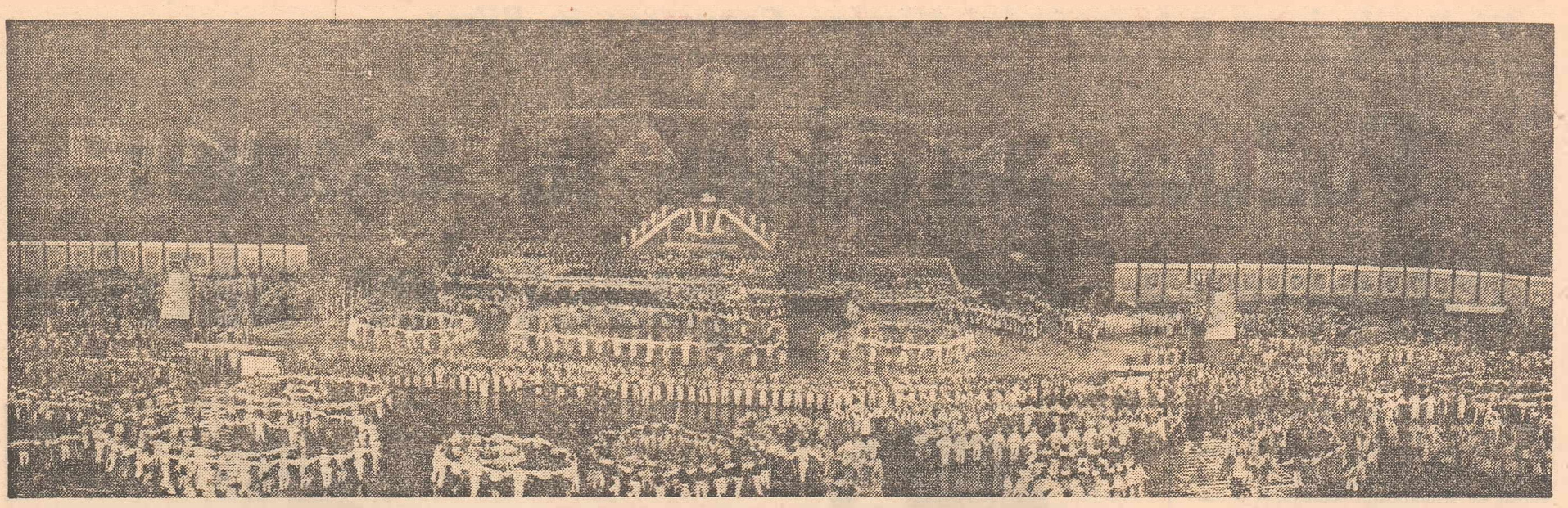

Cunună de frumuseţi

(Urmare din pagina 1)

cu mijloacele de expresie ale versului, cîntecului, dansului, dar totuşi un raport. Fiindcă în seara zilei de 11 iunie — zi de două ori istorică pentru poporul român înfăptuitor în 1848 şi 1948 a unora din actele sale cruciale — se finaliza întîia oară o idee care va face epocă : instituirea Festivalului naţional „Cîntarea României". Din iniţiativa şi sub permanenta egidă politică şi spirituală a secretarului general al partidului, care a definit această manifestare artistică fără precedent drept **„festivalul muncii, al creaţiei, adăugînd la aceasta şi bucuria exprimată în muzică, în dans, în creaţia literar-artistică".**

Marile comandamente după care s-au călăuzit toţi cei ce au dat viaţă acestei idei vizionare au fost încă o dată subliniate în Mesajul de felicitare adresat participanţilor la festival de Comitetul Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, de secretarul general al P.C.R., tovarăşul Nicolae Ceauşescu, mesaj în care se spune :

„Festivalul naţional „Cîntarea României" s-a transformat într-o adevărată sărbătoare a artei şi culturii noi, a muncii libere, avintate a poporului nostru, constructor al socialismului, într-o elocventă expresie a vieţii noi, a întregii noastre naţiuni socialiste".

În ajunul spectacolului de gală fuseseră decernaţi laurii festivalului unui număr de peste 300 formaţii şi interpreţi din rîndurile mişcării artistice de amatori, mişcare reprezentînd circa 80 000 de formaţii şi circa 2 000 000 de participanţi. Au fost distinşi, în urma concursurilor desfăşurate, cu premii şi diplome ale festivalului, pentru merite artistice deosebite în domeniul creaţiei literar-artistice şi interpretării, zeci şi zeci de oameni ai literelor şi artelor. De asemenea, au fost încununate cu premii spectacole de înaltă ţinută ideologico-educativă şi artistică.

Distincţiile acordate au subliniat astfel contribuţia artelor la formarea omului nou în spiritul patriotismului revoluţionar, la îmbogăţirea vieţii sale spirituale, la înnobilarea muncii libere destinate propăşirii socialiste a ţării. Ne-a făcut o bucurie deosebită să regăsim printre atîtea formaţii şi nume de prestigiu ale culturii şi artei noastre şi Cenaclul „Flacăra" al Tineretului Revoluţionar, organizat de C.C. al U.T.C. şi redacţia revistei „Flacăra", căruia i s-a acordat premiul I „pentru activitate artistică şi cultural-educativă". E un semn că strădaniile noastre se bucură de apreciere şi încurajare, că interesul tot mai larg manifestat de tinerii din toată ţara faţă de spectacolele susţinute de-a lungul anilor este confirmat şi de această înaltă recunoaştere a meritelor artistice şi educative ale cenaclului.

Bucuroşi şi mîndri de distincţiile primite, miile de artişti laureaţi, profesionişti şi amatori, ne-au convins încă o dată — cu toate că o făcuseră pe parcursul multor zile şi etape de concurs — că, într-adevăr, acest festival naţional a dezvăluit în faţa ochilor noştri tot ce are ţara mai frumos. După ce, de peste o jumătate de an, număr de număr, n-am scăpat prilejul să aplaudăm din toată inima realizări artistice memorabile, iată-ne din nou entuziasmaţi de împlinirile geniului creator al poporului nostru.

Datorită unei splendide idei regizorale, succesiunea judeţelor ţării prin scenă ca şi prin faţa spectatorilor are ca punct de pornire zonele din nord. E ca o revărsare de ape care, unindu-se una cu alta — torente, pîrîuri, riuri — îşi urmează drumul către matca Dunării. Trileleşti bucovinene sau corăghestiile moldoveneşti sînt urmate de fecioreştile năsăudene sau de maiestuosul dans de la Căpîlna, mai răscolitor poate decît toate ritmurile dinamitarde ale căluşarilor.

Înseşi culorile costumelor parcă încep să se deschidă sub soarele cîmpiei dunărene, şi de la rosul dens al năframelor oşeneşti se ajunge la acea maramă, de raze solare parcă, a oltencelor.

Numeroasele coruri mixte reunite, ca şi cele de cameră, între care mereu inegalabilul „Madrigal", înalţă frumoase columne sonore după aceste valuri de nestăvilit ale dansurilor din toate regiunile ţării. Cîntecul şi dansul se logodesc impresionant dealtfel, ca în vivantul tablou coregrafic avînd ca fond „Chindia", în interpretarea măiastră a „Madrigalului". Versul patriotic, rostit cu sensibilitate, penetrant, de iubitori ai lui, afirmaţi în cadrul concursului amatorilor sau de actori reputaţi, are darul de a face să vibreze cele mai nobile sentimente ale dragostei faţă de patrie şi partid, faţă de cel mai de seamă bărbat al istoriei noastre :

Din plai de Olt, erou între eroi,
Veni s-aducă ţării românesti
Un nou destin, clădit de oameni noi,
Din plai de Olt, stejar de Scornicesti.

Unul dintre momentele ce degajă forţă şi bărbăţie, o încredere nestrămutată în invincibilitatea destinelor ţării, îl reprezintă suita de cîntece patriotice intonate de corurile militare. Fragmente dintr-unele din montajele literar-artistice premiate vin să întregească această ambianţă de mare însufleţire revoluţionară.

Manifestare completă a sufletului românesc, în spectacol răsună, de asemenea, melodiile pline de viaţă ale muzicii populare şi uşoare. Risul şi verva satirică, umorul sănătos al poporului nostru sînt şi ele prezente prin cîteva brigăzi artistice şi formaţii de estradă, mult aplaudate de zecile de mii de spectatori.

Alaiul judeţelor, ca şi valurile de dansatori, îşi continuă impetuos cursul, sugerînd tot mai mult această revărsare grandioasă a apelor ţării. Şirurilor nesfîrşite de căluşari li se adaugă noi şi noi grupuri de dansatori, transformîndu-se în hore largi, rotitoare ca nişte galaxii vivante. Una dintre aceste formidabile armonizări de ritmuri — reprezentative pentru folclorul românilor, maghiarilor, germanilor, sîrbilor şi altor naţionalităţi — este suita de dansuri intitulată „Pe acest pămînt", strălucită mărturie artistică a luminoasei comuniuni de gînduri şi de sentimente în care trăiesc şi muncesc toţi fiii acestor meleaguri.

Întreaga desfăşurare a spectacolului, prin măreţia dimensiunilor, prin bogăţia simţirii şi diversitatea formelor de expresie, prin adîncimea de gîndire şi conştiinţa duratei istorice, s-a împletit astfel ca o neasemuită cunună de frumuseţi cu care poporul însuşi şi-a înălţat în glorie fruntea sa mîndră ca o culme carpatină.

Festivalul european al prieteniei

Duminică dimineaţa, sub cupola Sălii mari a Palatului Republicii Socialiste România, martora atîtor şi atîtor manifestări ale spiritului românesc, a răsunat gongul inaugural al unui inedit act de cultură, de prestigiu internaţional, concretizînd o nouă şi rodnică iniţiativă românească : primul **Festival european al prieteniei.** Timp de opt zile, pe opt scene ale Capitalei noastre, sute de artişti valoroşi din 25 de state ale lumii, semnatare ale Actului final de la Helsinki, soli remarcabili ai muzicii şi dansului, înfrăţite, îşi vor da mîna într-o strîngere simbolică pe parcursul a 40 de concerte şi spectacole, de-a lungul cărora îşi vor aduce mesajul umanist al artei lor, vor prezenta publicului românesc, avizat şi cald, cum s-a dovedit în atîtea rînduri, specificul creaţiilor lor, vor face cunoscute preocupările, gîndurile şi sentimentele ce animă popoarele lor.

În organizarea Consiliului Culturii şi Educaţiei Socialiste, **Festivalul european al prieteniei** aduce o nouă şi elocventă mărturie a spiritului dinamic în care România înţelege să aplice prevederile Actului final de la Helsinki, acţionează şi militează pentru transpunerea lor în practică, pentru mai buna înţelegere şi cooperare între toate popoarele lumii, implicit prin intermediul artei. Relevînd tocmai necesitatea schimburilor şi cooperării culturale internaţionale şi aportul lor la instaurarea unui climat internaţional fertil de pace, în care aspiraţiile legitime ale popoarelor de a trăi într-o lume mai dreaptă, mai bună, lipsită de ameninţarea pericolului războiului ori a altor flagele, tovarăşul Nicolae Ceauşescu arăta la Helsinki : **„România consideră necesar să se treacă la organizarea unor largi manifestări cultural-artistice europene, cum ar fi festivaluri şi concursuri folclorice, de teatru, de muzică, film şi altele, de colocvii şi alte reuniuni ale oamenilor de artă şi de ştiinţă, care să ducă la intensificarea cunoaşterii şi preţuirii reciproce a contactelor dintre cetăţenii ţărilor noastre, să lărgească accesul popoarelor continentului la tezaurul civilizaţiei umane".**

Amfitrioană a **Festivalului european al prieteniei,** România socialistă demonstrează consecvenţa cu care aplică în practică conceptele şi idealurile sale : pe plan extern, organizarea acestei acţiuni de promovare a circulaţiei valorilor, culturii altor popoare, cu puţin înaintea reuniunii de le Belgrad. În manifestările sale muzical-coregrafice **Festivalul european al prieteniei** demonstrează încă o dată că arta şi cultura îngemănează sub semnul autenticelor valori umane dragostea pentru adevăr şi frumosul artistic, mesajul profund umanist şi metafora cizelată, rafinamentul expresiei şi finalitatea actului creaţiei. Mărturiile unor prestigioşi oaspeţi şi participanţi la festival sînt edificatoare în acest sens :

„Festivalul european al prieteniei constituie un important prilej pentru ca artiştii din diferite ţări să se întîlnească, să se cunoască, să ofere spectacole cu un înalt nivel artistic, contribuind în acest fel şi pe această cale la dezvoltarea spiritului de colaborare între ţările şi popoarele noastre. Apreciem foarte mult iniţiativa României de a organiza o astfel de manifestare". **(Tommy Thompson,** conducătorul formaţiei americane „The Red Clay Rambles") ;

„Organizarea acestui festival în capitala României constituie un eveniment cultural remarcabil şi, totodată, un moment cu profunde semnificaţii politice ; el va marca o nouă afirmare a schimbului de autentice valori culturale între statele participante la Conferinţa general-europeană, a artei şi culturii cu un profund mesaj umanist ca factor de apropiere între popoare, de stimulare a respectului şi înţelegerii reciproce". **(Igor A. Engstrom,** director adjunct al Teatrului academic de stat de operă şi balet „T. G. Şevcenko" din Kiev) ;

„Acest festival constituie, după părerea noastră, o excelentă concretizare a uneia dintre prevederile esenţiale ale Conferinţei pentru securitate şi cooperare în Europa, aceea a extinderii schimburilor de valori spirituale autentice între ţările semnatare ale Actului final de la Helsinki". **(Dragomir Vucovici,** directorul şi coregraful Ansamblului „Kolo" din Iugoslavia) ;

„Este un prilej fericit pentru muzica românească şi pentru slujitorii ei de a arăta lumii, încă o dată, alături de prestigioşii oaspeţi plinătatea simţirii turnate în forme diverse, generozitatea dăruirii şi nivelul elevat în interpretare, deplina, armonioasa integrare în viaţa ţării şi a lumii". **(Petre Codreanu,** directorul Operei române).

Festivalul european al prieteniei a început sub auspicii dintre cele mai favorabile. Desfăşurarea concertului inaugural a însemnat prin ea însăşi o garanţie a succesului acestei manifestări. Complexitatea programului, armonioasa lui alcătuire au avut drept scop să se constituie într-o oglindă fidelă în care să se reflecte faţa actuală a Euterpei şi a Terpsihorei româneşti, îngemănate. La numai o zi după grandiosul spectacol de gală de la Stadionul „23 August", am putut aplauda iarăşi formaţia vocală care a devenit pe multe meleaguri ale lumii simbolul perfecţiunii interpretative în muzică : corul „Madrigal" dirijat de Marin Constantin. Am urmărit apoi evoluţia a trei solişti ai Operei române, evoluţie pilduitoare prin profesionalismul şi talentul care caracterizează tînăra generaţie de artişti : soprana Maria Slătinaru-Nistor, basul Gheorghe Crăsnaru şi dansatoarea Magdalena Popa. Un moment de intensă emoţie artistică ne-a oferit Orchestra Bucureşti, dirijată de Ion Voicu ; am apreciat îndeosebi „Dansul valah" din **Codex Caioni** în transcripţia plină de ingenuitate şi farmec a lui Doru Popovici şi — moment culminant al întregului recital — apariţia împreună, de colorit şi farmec, frumos armonizată a celor patru violonişti din generaţii diferite : tinerele Mihaela Martin şi Lenuţa Ciulei, laureate ale unor concursuri internaţionale, alături de concertmaistrul Filarmonicii bucureştene Varujan Cozighian şi de Ion Voicu cu Stradivari-ul său în Concertul pentru patru viori de Vivaldi. Spectacolul a atins apogeul său prin Suita de dansuri populare şi de cîntece în interpretarea unor ansambluri laureate ale Festivalului naţional „Cîntarea României".

Început atît de fericit, **Festivalul european al prieteniei** continuă. Publicul românesc va avea ocazia să aplaude, printre altele, ansambluri folclorice din Iugoslavia, Ungaria, R.F. Germania, Danemarca, solişti de marcă ai artei culte cum sînt Lola Bobescu, Silvia Marcovici ori dirijori cum sînt Roberto Benzi, E.G. Asensio şi alţii. Vor mai apărea pe scenele româneşti două cîntăreţe internaţionale de muzică uşoară, consacrate, dacă ne amintim bine, tot pe meleagurile noastre, Helena Vondracikova şi Therèse Steinmetz, precum şi ansambluri reputate cum sînt Teatrul academic de stat de operă şi balet „T.G. Şevcenko" din Kiev, baletul teatrului din Atena, Orchestra Academiei Naţionale „Santa Cecilia" din Roma, formaţiile camerale „Eugène Ysaye" şi Quartetul de coarde din Berlin, care, alături de ansambluri şi solişti de frunte din ţara noastră, vor conferi Bucureştiului în această săptămînă atributele unei veritabile capitale a muzicii şi dansului.

NICOLAE SPIRESCU

Cercul magic al codrilor sau portretul unui îndrăgostit

Ion Gîrniță, 39 de ani, maistru principal în cadrul I.F.E.T. — Rm. Vîlcea, secția U.M.T.C.F. (unitatea de mașini, transporturi, construcții forestiere), se ocupă, în fruntea unor formații de lucru ce adună vreo 60 de oameni, de întrețineri și consolidări de drumuri forestiere, de construcții de drumuri pentru tractoare, de supravegherea tehnică a lucrărilor săvîrșite de colegii săi de pădure și de profesie care sînt muncitorii Grupului de construcții forestiere Rîmnicu-Vîlcea. Muncește deci în pădure, stă în pădure, în țara de munți și păduri a Lotrului și a Oltului, între poala de crengi a pădurii și bolta albastră a crengilor cerului, de sub care coboară în vale, la Rîmnicu-Vîlcea, doar seara (uneori la cîteva seri) ca să-și întîlnească nevasta colegă de ocupații, absolventă de școală de maiștri, tehnician la baza de utilaje a Grupului de construcții forestiere din Rîmnic, și fetița, școlăriță de 8 ani.

Cum a ajuns în pădure, cum a ajuns la această profesie, cum a ajuns la această viață sau la această formulă de viață mai complicată — ca să zicem așa — decît a altora ? A absolvit, cîndva, o școală tehnică de topografie, drumul profesiei i l-a deschis această școală, dar cum a ajuns la această școală ? Întrebarea, evident, nu poate decît cuprinde, nu poate decît implica, fără ocoluri, un singur răspuns :

— Mi-a plăcut munca în pădure — zice el.

Cum se munceste în pădure ? Pe ei, pe constructorii și pe supraveghetorii de drumuri forestiere, pe cei care străpung cu pickhamere și cu dinamită stîncile, pe cei ce ară cu buldozere și excavatoare de-a dreptul în ere geologice, în pămînturi vrîstate de roci și de cioate arhaice, ca să degajeze accesul tăietorilor de păduri, e greu să-i întîlnești, e greu să-i vezi. Munca lor spectaculoasă se desfășoară fără martori, în locuri inaccesibile, unde abia se cațără puii de capră neagră. Ei stau acolo, pe culmi, lîngă cer, pe crengile lor stinghere de piatră, cu zilele și cu săptămînile, ei stau acolo, iernile, chiar și cu lunile. Un drum forestier, ca și o linie aeriană de înaltă tensiune sau ca și zborul unui avion, își alege, pe hărtile proiectantilor, traseul cel mai scurt, mai exact spus, traseul optim, cel mai eficient, cel mai rentabil, indiferent la accidentele reliefului. Deci fiecare drum, ne spune interlocutorul nostru, „e o problemă", colo trebuie ferăstruite niște stînci, dincolo trebuie deviată o apă, mai încolo trebuie arcuit peste ape și stînci un viaduct, nicăieri nu se repetă aceleași soluții, munca are un neprevăzut pe care nu-l întîlnești pe nici un alt șantier. Disciplina de fier, anvergura desfășurării de forțe, anvergura valorilor materiale și morale impresionează. Răgazuri scurte, în cabanele-bivuacuri care-i așteaptă nopțile, nopți de veghe, cu paznici-străjeri puși în punctele-cheie sau în cele nevralgice, nopți bîntuite de griji, grija stîncii din punctul X, ce s-ar putea prăvăli, grija apei din punctul Y, ce-ar putea rupe malurile. Răgazuri scurte, în care nici măcar nu e vreme să-i citezi pe ordine de zi pe combatanții de frunte, fiindcă într-o astfel de bătălie nu e timp de ordine de zi, nu e timp de numit eroismul, cînd totul se sprijină pe eroism. Cu rigurozitate, plecările în permisie se fac doar în zilele legiuite sau, evident, cînd o problemă familială reclamă în chip somativ prezența acasă a constructorului. În inima pădurii, știrile de acasă, din localitățile de la poale, de la distanțe de zeci sau sute de kilometri, ajung cu greu, transmise din om în om cu întîrzieri care țin de barierele codrilor, ale munților, de capriciile vremii, de știința de a se descurca a transmițătorului.

Aici, conchide interlocutorul nostru, totul ține de oameni, totul depinde de om, de un om concret, de un individ cu un anumt chip, cu un anume nume, cu un anume suflet, cu anume însușiri, foarte deosebite dar și foarte omenești, om care a acceptat condiția de a munci în pădure, de a lupta cu cioatele și cu stîncile, de a trăi în pădure, de a lupta cu singurătatea, cu izolarea. Pe acest om îl poate chema Ion Tănase, buldozerist de profesie, sau Cucu Ion, tot buldozerist, sau Ștefan Răducu, excavatorist, sau Nicolae Gogoașe, artificier, sau Nicolae Chirhoc, șofer pe o basculantă. Poate fi un tînăr tehnician pe care-l cheamă Petre Coman sau Ion Tudose. Îl poate chema oricum, poate fi tînăr sau mai în vîrstă, dar trebuie, peste toate, să aibă o calitate umană, o plămădă anume, care nu se găsește pe toate drumurile.

De fapt, ce însușiri i se cer ?

I se cere, desigur, ca tuturor celor care muncesc în această țară, dragoste pentru muncă și știința de a munci, deci pregătire temeinică și conștiință temeinică, i se mai cere și multă putere în brațe, i se mai cere și multă putere de îndurare (a capriciilor vremii, a depărtării de familie, a existenței ce se rezumă la un strict necesar, nu sub raportul mîncării bune sau al cearșafului proaspăt din bivuac, fiindcă acestea sînt, nu sub raportul cîștigului, fiindcă acesta este substanțial, ci sub raportul renunțării la multe alte bunuri ale civilizației). I se cere, aici, eroism, i se cere o disciplină de fier, i se cere o mare, o aprinsă nevoie de victorii, nu comandată din afară, ci resimțită interior, în forul intim, în fibra sufletului. I se cere să lupte pentru victorie din nevoia victoriei, nu a aplauzelor. Munca lui, spuneam, se desfășoară fără martori, n-are cine să-l vadă și să-l aplaude. Luptătorul adevărat, cel dedicat cu adevărat unei cauze nobile, cunoaște, altminteri, bucuria victoriei în sine, aplauzele hrănindu-l numai pe cabotin. Deci i se cere să fie croit din plămada adevăraților luptători.

I se mai cere, spune Ion Gîrniță, să fie un om onest. Ce înseamnă a fi onest ? Înseamnă să nu trăiești pe spatele nimănui, să fii fiul propriilor tale merite. Aici, în pădure, nici nu se poate altfel, aici nu-ți poți spune : „Ce n-o să fac eu o să facă altul", fiindcă acel „altul", chiar de-ar vrea să facă și treaba ta, nu are cum, el aflîndu-se la kilometri întregi de tine, dincolo de un pisc, de un zid vegetal, de o prăpastie. Dar aici, în pădure, onestitatea înseamnă și altceva. Aici, în pădure, fiind singuratic și liber ca huhurezul, fiind prea puțin supravegheat de către alții (dată fiind răspîndirea prin munți a formațiilor, meșterul Gîrniță ajunge la fiecare din ele doar la două zile o dată), trebuie singur să te supraveghezi, să te controlezi, să te certi cînd gresești, să îndrepți prompt ce-ai greșit. Deci să muncești prob, deci să muncești cu o înaltă conștiință, deci să muncești nu ca un singuratic, nu ca unul lăsat de capul lui, ci ca un membru disciplinat și eroic al unui corp luptător, solidar cu ansamblul, perfect integrat mișcărilor lui. Ei, acești oameni, trebuie să fie solidari, ei trebuie să fie și prieteni, deci oneșți în raporturi, fiindcă ei își fac și își duc împreună nu numai munca, ci și viața. Legea creației, ca și a existenței lor, este cooperarea, camaraderia, răspunderea fierbinte pentru destinul și reușita tuturor, răspundere care, din nou, îi apropie de un corp luptător, suprapune activitatea lor cu un cîmp de bătaie sau cu o expediție polară. Democrația muncitorcască, rolul ei, spune maistrul Gîrniță, capătă în aceste condiții o certă însemnătate, unicitatea oricărei lor fiind peste toate o rezultantă obștească de eforturi și îndrăzneli, de inițiative și de idei, de decizii dezbătute în colectiv, asumate în colectiv. Cei ce muncesc în pădure nu-s niște vorbăreți, asta se știe. Cei ce muncesc în pădure sînt niște oameni de prin Voineasa sau Malaia, de prin Pietrari sau Brezoi, de pe Lotru sau de pe Olt, sînt niște oameni ai satelor (ai satelor din păduri !) deprinși de mici cu pădurea, deci cu tăcerea. Cîndva, reprezentanții lor în comitetele oamenilor muncii se simțeau stînjeniți să susțină alte idei, alt punct de vedere decît cele ale cadrelor de conducere, ale specialiștilor. Se simțeau handicapați în privința pregătirii, a experienței lor organizatorice și, poate, a științei lor de a vorbi... Măsurile luate de partid, în lumina hotărîrilor Congresului al XI-lea, pentru lărgirea și adîncirea democrației muncitorești, ca trăsătură fundamentală a societății noastre, ca factor motor de perfecționare a organizării și conducerii economiei naționale, și-au spus cuvîntul din plin, făcînd ca în zestrea de astăzi a succeselor întreprinderii să strălucească cu lumină aleasă ideile oamenilor, inițiativele lor. Reorganizarea Biroului de construcții din cadrul întreprinderii, reorganizare care are la bază o mai bună dispunere și utilizare a forțelor, prin grafice de muncă detaliate (pe zile, pe formații, pe utilaje) este fructul unor astfel de idei, deci o treabă gîndită și lucrată de toți.

Ca și stînele ciobănești, cabanele celor ce construiesc, întrețin sau supraveghează drumurile forestiere sînt așezate lîngă izvoare, lîngă surse de apă. Dar apa, și mai cu seamă izvorul, adică apa cea bună, se află, precum se știe, unde e muntele mai sălbatic, unde e codrul mai nepătruns. În nopți de iarnă, pădurea din jur urlă cu glas de lup. Acum, vara, ea doar viersuiește cu glas de pasăre sau cu glas de frunză, transformînd fiecare copac într-un tub de orgă. Acum, desigur, e mai ușor, și pentru cei care construiesc, și pentru cei care întrețin, mai ales pentru ultimii, pentru cantonierii-picheri, care nu mai sînt obligați să se scoale în miez de noapte și, la lumia lanternelor sau a farurilor mașinilor, să toarne peste zăpadă nisip și zgură, ca să poată urca în zori tractoarele. Acum, vara, e tocmai bine, zice cu satisfacție Ion Gîrniță, să apară în „Flacăra" un articol despre oamenii din pădure. „Flacăra" e citită de foarte mulți oameni, de foarte multi tineri, și poate că unii din ei, curioși să vadă cu ochii lor cum sînt și ce fac oamenii din păduri, vor bate drumul, într-o excursie, pînă aici. Poate că le va plăcea aici, poate că le va plăcea să rămînă aici, poate că le va plăcea să muncească aici, unde pădurea vorbește cu glas de pasăre. E mare nevoie, aici, de oameni, e mare nevoie de tineri. Și pînă la iarnă, cînd va fi greu, ei, acești tineri, se vor călii, se vor maturiza, ca și arborii, cu un cerc, vor deveni mai înțelepți și mai puternici cu un cerc. Un cerc de trunchi, un cerc de virtute. Și dacă vor rezista, dacă vor trece cu bine prin iarnă, dacă vor ajunge în primăvară, cînd cîntă cucul, dacă vor ajunge în vară, cînd cîntă toată pădurea, atunci n-o să mai plece niciodată din pădure. Atunci cercul va fi chiar un cerc, pe deplin rotund, pe deplin încheiat. Atunci cercul noii lor existențe îi va cuprinde definitiv.

Îl privesc pe omul din fața mea. Înalt, voinic, totuși suplu, cu alură de sportman, cu mișcări dezinvolte, libere, ieșite din oase ușoare, parcă de pasăre, dar lucrat de arșițe și de vînturi nu ca o pasăre, ci ca un arbore sau o stîncă, are, în tot ce spune și în tot ce face, atitudinea (sau onestitatea) celui care-și iubește munca. Îi laudă frumusețile, dar nu-i ascunde nici greutățile. Își iubește soția (o cheamă Maria), își iubește fetița (o cheamă Cristina), are o casă frumoasă în Rîmnicu-Vîlcea, cîștigă bine, și-a cumpărat o mașină, ține volanul în mînă cu siguranță și cu talent, dar deseori rămîne aici, în pădure, și noptile, deși biroul său de maistru principal se află la punctul Cornet, lîngă Brezoi unde Lotrul se întîlnește cu Oltul, deci nu prea departe de orașul și casa lui. Rămîne aici cînd treburile — chiar și mărunte — i-o cer. „În pădure nu există treburi mărunte", zice el. În pădure, ca oriunde în lume, există, de fapt, și treburi mărunte. Numai îndrăgostitii își investesc obiectul iubirii cu calități ce desfid ideea de „lucru mărunt". Numai îndrăgostitii cred că tot ceea ce ține de dragostea lor este mare, este normal. Și de aceea îndrăgostitii sînt atît de frumoși, atît de emoționanți.

E noapte acum, cînd încheiem discuția noastră. Sîntem în biroul său de la Cornet. Îl aștept aici de azi dimineață, a venit abia de un ceas. L-am găsit, în zori, în pădure, la un punct depărtat de lucru, dar acolo n-am putut discuta, era prea ocupat, era prea prins cu treaba. „Unde vă găsesc după lucru ?" — l-am întrebat. „La lucru". Lucrul lui și al celor ca el e creația, iar creația, ca și dragostea, nu cunoaște rigoarea orarului, nu cunoaște limite.

Mai vreau să-i pun o singură întrebare. O întrebare legată de renunțările lor, ale oamenilor pădurii, al căror cerc închis de muncă și viață îi izolează de multe daruri ale civilizației.

— Cînd totuși vă distrați, cînd totuși faceți și altceva ?

— Adică ?

— Să zicem : cînd citiți ?

— E singura destindere.

În odăile de baracă în care dorm ei, oamenii pădurii, și-au adus, mi se spune, și cărtile. În aceste odăi în care abia au loc paturile, sobele, radiourile și sculele pescărești, s-a găsit totuși loc, într-un brique-à-braque pitoresc, și pentru cărți, pentru ziare, pentru reviste. Ele trec din mînă în mînă, întorcîndu-se la posesorii lor (ce se numesc Ion Tănase, buldozerist, sau Ion Cucu, buldozerist, sau Petre Coman și Ion Tudose, tehnicieni, ce se numesc, de fapt, cu toate numele pe care le-am notat mai sus, cum și cu altele) după un circuit sau un cerc ce cuprind, în aria lor magică, tot o dragoste, o mare dragoste.

Acești toți, cu camioanele, buldozerele, excavatoarele și cărtile lor au adus deci, aici, în întunericul codrilor și în piatra munților, în cabanele lor de lîngă izvoare, cercul de suprafață al unor izvoare adînci, măsurînd dimensiunea unui spirit. Acești toți, mai simplu spus, sînt niște muncitori ai zilelor noastre.

ION OLTEANU

Muzeul Satului

Așezat pe malul Herăstrăului în fața Arcului de triumf, Muzeul satului a fost de la început socotit în acest loc anume ca un simbol. Satul românesc stă la temelia orașului românesc, satul premerge orașul, înainte de a intra prin arcul de triumf în oraș treci prin satul românesc care a dus greul luptei seculare pentru unitatea tuturor românilor pentru independență și libertate : în aceste case de-o frumusețe și o simplitate, de-o originalitate cuceritoare unică, în aceste vetre, pe aceste porți, în aceste cuiburi ale lucrării și privegherii ne-am păstrat ființa națională de-a lungul veacurilor, ne-am ocrotit și crescut și desăvîrșit graiul românesc, ne-am zămislit statornicia și noblețea sufletească, aici am plîns și ne-am bucurat, am cunoscut urgiile și fericirile ce ne-au fost date în vreme să le purtăm, acestea sînt castelele noastre sfinte și să fim mîndri de ele, căci nu sînt cu nimic mai prejos de cele cu ziduri groase și creneluri ale altor semințiii. Arhitectura țărănească de lemn din Patria noastră a devenit celebră și-i obiect de studiu în istoria civilizațiilor. În fața unei bisericuțe din Maramureș am văzut un japonez înlăcrimat de emoție și bucurie. Desăvîrșirea, armonia și înalta spiritualitate a acestei civilizații încă neindeajuns de prețuită în propriii noștri ochi ridică aceste vetre naționale la rang de relicve arheologice, mărturii istorice asupra trecutului neamului și vredniciei bunului nostru simț. Fără Muzeul satului așezat la poarta Arcului de triumf, Bucureștiul este de neconceput. Nu numai admirația tuturor străinilor care vizitează Capitala este o mărturie a valorii acestui tezaur ci înainte de toate structura ființei istorice a poporului nostru pentru care satul n-a fost numai acoperămînt, sălaș pasager între două civilizații, între stînă și oraș, ci însăși matca ființei sufletului nostru.

Loc de meditație, de reculegere și recreere, de aducere aminte, Muzeul satului este aici pe malul Herăstrăului devenit una cu locul de cînd e lumea, una cu teii și trandafirii, una cu undele ce răsfring turnurile și porțile Maramureșului și morile Dobrogei, este harta Patriei, universitatea pruncilor noștri din acest oraș care trebuie să știe de mici de unde s-a ridicat Ștefan cel Mare, unde a copilărit Mihai Eminescu, de unde vin Bogdan voievodul și Tudor, Horia și Iancu, Coșbuc și Enescu, Luchian și Iorga, de unde vin voievozii și oștenii lor, de unde ne tragem noi ca neam pe fața pămîntului.

IOAN ALEXANDRU

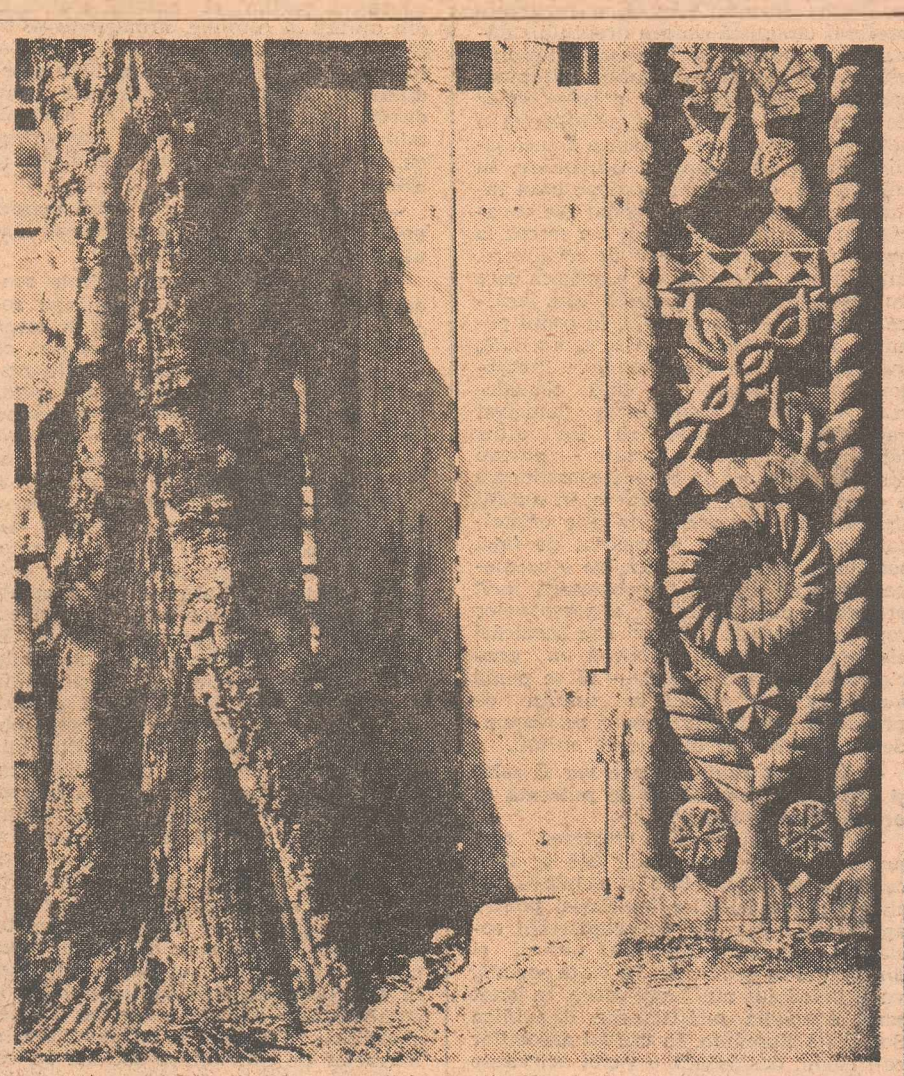

Poarta Soarelui

Justiția trebuie să se sprijine tot mai mult pe masele de oameni ai muncii, pe rolul important, în societatea noastră, al opiniei publice

— Tovarășe Romul Opre, sînteți directorul Direcției instanțelor civile, notariatelor, avocaturii și jurisconsulților din Ministerul Justiției. Vă propunem, mai întîi, să vă referiți la condițiile sociale noi în care s-a adoptat Hotărîrea Comitetului Politic Executiv cu privire la creșterea rolului unităților socialiste, al organizațiilor obștești, al maselor populare în respectarea legalității, sancționarea și reeducarea prin muncă a persoanelor care comit abateri și încălcări de la normele de conviețuire socială și legile țării.

— Hotărîrea Comitetului Politic Executiv, din 24 mai 1977, apare în condițiile unor profunde transformări revoluționare, care au loc în toate domeniile vieții economice, sociale și spirituale. Este, dacă vreți, rezultatul acumulărilor cantitative și calitative dobîndite în sfera vieții spirituale, pe planul cunoașterii continue a democrației socialiste, al mutațiilor ce s-au produs în conștiința oamenilor, ca urmare a vastei munci educative desfășurate pentru înfăptuirea Programului ideologic al partidului. Adoptarea sa este o expresie grăitoare a creativității partidului, o contribuție remarcabilă a secretarului general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la elaborarea noilor principii de drept, perfecționarea relațiilor juridice și a legislației socialiste potrivit etapei actuale de dezvoltare economico-socială a țării.

Succesele dobîndite în construcția socialismului, cum și experiența cîștigată în combaterea abaterilor și încălcărilor normelor de conviețuire socială au impus revizuirea întregului sistem de judecată și sancționare a acelora care comit anumite abateri sau infracțiuni. Hotărîrea din 24 mai 1977 stabilește astfel principii noi cu privire la intensificarea activității educative, în scopul prevenirii și combaterii încălcărilor legii, referitor la abaterile sau încălcările normelor de conviețuire socială săvîrșite de minori și de tinerii între 18 și 21 ani. Hotărîrea stabilește de asemenea rolul organizațiilor de partid și sindicale, de femei și tineret, al celorlalte organizații obștești în vederea intensificării muncii politice și educative în rîndul tuturor oamenilor muncii — în special al tinerilor — în scopul ridicării continue a conștiinței socialiste a maselor, prevenirii abaterilor și încălcării legilor sau a normelor de conduită cetățenească.

— Observăm procesul continuu ce are loc pe planul vieții sociale și juridice : unele sarcini ale justiției trec pe seama colectivelor obștești. Ce semnificație are acest eveniment ?

— Constituie un eveniment de o excepțională însemnătate în politica partidului și statului nostru, o concepție profund umanistă asupra dreptului. Măsurile preconizate se înscriu, în ansamblul preocupărilor partidului, îndreptate spre atragerea maselor, a colectivelor de muncă la conducerea nemijlocită a întregului proces de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. În ultimii ani, din inițiativa și pe baza indicațiilor partidului, personal ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, s-a trecut la aplicarea unor noi forme de reeducare, integrare în viața socială a acelora care au săvîrșit anumite abateri sau încălcări ale legii. În anul 1973, în codul penal a fost introdusă, pentru prima dată, instituția muncii corecționale. Instanțele judecătorești — cînd considerau că există suficiente temeiuri ca scopul pedepsei să fie atins fără privațiune de libertate — puteau dispune obligarea la muncă corecțională a condamnatului, pe șantiere, în unități agricole sau forestiere, în alte organizații socialiste. În momentul de față, societatea noastră dispune de o asemenea forță de influențare obștească, încît procesul de reeducare a persoanelor care au săvîrșit abateri sau încălcări ale legii — care nu prezintă un grad ridicat de pericol social — să se poată desfășura prin muncă în unități de producție, sub îndrumarea și pe răspunderea colectivelor din aceste unități.

— În acest context, care vor fi rolul și importanța comisiilor de judecată ca organe de jurisdicție ?

— Contribuția lor la creșterea răspunderii oamenilor muncii față de aplicarea principiilor eticii și echității sociale, a prevederilor legislației pentru apărarea și dezvoltarea proprietății socialiste, pentru respectarea ordinii și disciplinei în producție, în viața socială, va fi neîndoios mult mai mare. În acest sens, Asociația juriștilor din Republica Socialistă România, în cadrul sarcinilor ce-i revin, desfășoară o vastă activitate de sprijinire a comisiilor de judecată. Toți juriștii sînt chemați, sub îndrumarea organelor și organizațiilor de partid, să-și intensifice acțiunile de îndrumare a celor peste 16 000 de comisii de judecată, contribuind astfel la creșterea eficienței preventiv-educative a activității organelor obștești de influențare. O contribuție deosebită în acest sens o vor avea și jurisconsulții. Ei au obligația legală dar și morală de a sprijini activitatea tuturor organismelor obștești care funcționează în cadrul unităților socialiste.

— În ce condiții se va desfășura, în cadrul Ministerului Justiției, activitatea de propagandă juridică în viitor ?

— Făurirea societății socialiste multilateral dezvoltate impune, pe lîngă imprimarea unui curs dinamic dezvoltării economico-sociale, și perfecționarea continuă a întregii activități sociale, a relațiilor dintre oameni, transformarea gîndirii și a modului de viață al cetățenilor în spiritul ideologiei, eticii și echității socialiste. În cadrul acestor preocupări, un loc de seamă îl ocupă perfecționarea activității de înfăptuire a justiției, de așezare la temelia întregii vieți sociale a legii, de apărare a valorilor fundamentale ale socialismului, de educare a maselor în spiritul respectării legilor, a regulilor de conviețuire socială, de promovare a relațiilor specifice societății socialiste. Propaganda juridică nu trebuie să constituie un obiectiv izolat, rupt de activitatea generală educativă a maselor ci, dimpotrivă, este necesar să se urmărească realizarea unei integrări organice a acesteia în totalitatea acțiunilor care au drept scop realizarea, într-o concepție unitară, sub conducerea organelor și organizațiilor de partid, a sarcinilor ce rezultă din hotărîrile Congresului al XI-lea al partidului și ale Congresului educației politice și al culturii socialiste, referitoare la munca ideologică, politică și cultural-educativă.

Pentru îmbunătățirea conținutului și creșterea eficienței activității de propagandă juridică, în lumina Hotărîrii Comitetului Politic Executiv, se va urmări orientarea acestei activități cu precădere în acele direcții și sectoare în care se constată că se impun asemenea acțiuni. Necesitatea direcționării acestei activități rezultă din analizele pe plan local ale abaterilor și încălcărilor legii, din consfătuirile cu cadrele de conducere ale unităților socialiste. O preocupare permanentă a organelor de justiție o va constitui cunoașterea cauzelor care favorizează comiterea unor încălcări ale legii. Astfel se va acționa în cunoștință de cauză, cu forme și metode adecvate pentru prevenirea săvîrșirii faptelor antisociale. Se va intensifica, de asemenea, activitatea de popularizare a legilor care se va efectua în principal în cadrul consiliilor de educație politică și cultură socialistă din unități și comune, urmărindu-se în continuare diversificarea metodelor și formelor de propagandă juridică, acordîndu-se prioritate acelora care s-au dovedit eficiente : dialogul cu oamenii muncii, consultații juridice, convorbiri cu conducerile unităților socialiste și altele.

— Care credeți că va fi rolul opiniei publice în combaterea și judecarea manifestărilor antisociale ?

— Opinia publică — modalitate concretă de manifestare a conștiinței socialiste colective — reprezintă în etapa actuală o uriașă forță ce acționează cu succes în apărarea valorilor sociale, respectarea regulilor de conviețuire socialistă, educarea comunistă a cetățenilor. Ea reprezintă o forță care contribuie la formarea și dezvoltarea noilor trăsături de comportare a oamenilor, la ridicarea lor la nivelul înțelegerii necesității apărării intereselor de bază ale societății socialiste, al îmbinării armonioase a intereselor personale cu cele obștești. În ultimii ani au fost adoptate acte normative importante care privesc creșterea rolului opiniei publice în combaterea manifestărilor antisociale, în respectarea normelor eticii și echității socialiste, ale legalității. A crescut considerabil importanța organelor obștești ; puteți reține, de pildă, contribuția comisiilor de judecată, comitetelor cetățenești, comitetelor de părinți, echipelor de control obștesc. Dealtfel știm cu toții că documentele Congresului al XI-lea — referindu-se la necesitatea perfecționării în continuare a activității justiției — subliniază obligația ce revine organelor de justiție de a se sprijini tot mai mult pe masele de oameni ai muncii, pe rolul important pe care-l joacă în societatea noastră opinia publică în combaterea abaterilor de la ordinea socialistă, a încălcării principiilor și normelor de conviețuire socială. În vederea exercitării eficiente a sarcinilor care îi revin pe arena socială, opiniei publice trebuie să i se imprime — și de către juriști — un caracter puternic combativ, de natură să prevină săvîrșirea faptelor antisociale.

— Ce sarcini deosebite apar pentru organele justiției în îndeplinirea prevederilor Hotărîrii Comitetului Politic Executiv ?

— Ca să obținem rezultate mai bune în aplicarea legilor, în combaterea manifestărilor negative, a încălcării normelor de conviețuire socială, organele de stat trebuie să se bizuie pe masele populare, să apeleze permanent la acestea. Referindu-se la sarcinile care revin organelor judiciare la Adunarea activului de partid și a cadrelor de conducere din Ministerul de Interne, tovarășul Nicolae Ceaușescu spunea că „Trebuie să se acorde mai multă atenție organizării adunărilor oamenilor muncii, adunărilor cetățenești pe cartiere, comune și sate, în vederea dezbaterii publice a manifestărilor antisociale. Tot ceea ce se întîmplă într-o întreprindere sau într-o instituție, într-o localitate sau într-un cartier interesează pe toți cetățenii ; toate actele antisociale, toate infracțiunile lezează interesele tuturor cetățenilor. Trebuie, deci, să fie mobilizați oamenii muncii, toți cetățenii în lichidarea lor, veghind ei înșiși ca asemenea manifestări să nu mai aibă loc". În acest cadru trebuie înscrise noile sarcini ce revin organelor justiției. Hotărîrea pune în fața organelor de justiție și procuratură sarcina de a desfășura o amplă acțiune de popularizare și explicare a conținutului legilor țării, sporirea contribuției lor la cunoașterea și respectarea strictă a acestora de către toți cetățenii patriei, la prevenirea oricăror abateri de la normele de conviețuire socială. Cunoașterea temeinică a legilor de către cetățeni constituie una dintre pîrghiile hotărîtoare ale consolidării legalității, ale statornicirii unui climat de ordine și disciplină absolut necesar înfăptuirii marilor obiective pe care partidul le pune în fața membrilor societății noastre. Organelor de justiție le revine sarcina de a face ca legile țării să fie cunoscute și respectate întocmai de către cetățeni, să le aplice în spiritul și litera lor.

Informarea oamenilor muncii cu privire la cauzele care au făcut posibilă încălcarea legilor determină acțiunea conștientă a acestora pentru înlăturarea lor. De aceea, aducerea la cunoștința colectivelor de oameni ai muncii a hotărîrilor pronunțate de instanțe constituie o sarcină a organelor justiției, prin care se realizează atît cunoașterea legii cît și condițiile și împrejurările care au făcut posibilă încălcarea sa. Participarea judecătorilor la adunările generale ale colectivelor de oameni ai muncii, unde sînt explicate legile, prezentate date despre starea legalității în unitățile respective, cu precizarea cauzelor care au contribuit la săvîrșirea abaterilor sau încălcărilor legii, constituie de asemenea o importantă sarcină a organelor justiției, prin care acestea își aduc contribuția la ridicarea nivelului de conștiință a oamenilor muncii, la mobilizarea lor la respectarea legilor, la prevenirea faptelor antisociale. Ceea ce cred eu că e bine să mai rețineți este faptul că aplicarea acestor măsuri nu înseamnă slăbirea fermității pentru faptele care aduc atingere valorilor fundamentale ale orînduirii noastre sociale și de stat cum sînt : trădarea de patrie, spionajul, omorul, tîlhăria, sustragerile și degradările care aduc pagube importante avutului obștesc, precum și alte infracțiuni cu grad ridicat de pericol social.

— Credem, tovarășe director Romul Opre, că aplicarea noilor măsuri implică și unele modificări legislative ; care credeți că vor fi acestea ?

— Apare necesară modificarea codului penal, a codului de procedură penală, a Legii pentru organizarea judecătorească, a Legii cu privire la comisiile de judecată, a altor acte normative. Noua legislație penală va trebui să reflecte concepția profund umanistă a partidului nostru, potrivit căreia procesul de reeducare a acelora care au comis abateri sau încălcări ale legii se realizează, în principal, nu prin privare de libertate, ci prin muncă, în cadrul unităților socialiste, cu ajutorul și sub îndrumarea colectivelor de muncă. Legea va trebui să exprime rolul sporit al influențării obștești și importanța opiniei publice în combaterea încălcărilor și abaterilor de la regulile de conviețuire socială, precum și răspunderea colectivelor din unități, a organizațiilor de masă pentru îndreptarea persoanelor care au comis astfel de încălcări.

— În lumina noilor reglementări, mă gîndesc, tovarășe director, că tot mai mulți oameni de formații diferite vor fi puși în situația să aplice legea. Or, pentru a o aplica în spiritul ei, trebuie să-i înțeleagă adevăratul său spirit. Cum va trebui să fie formulat textul noilor acte normative ?

— Modificările legislative trebuie să fie clare, exprimate într-un limbaj accesibil tuturor cetățenilor, pentru a permite aplicarea lor cu ușurință și a asigura însușirea lor temeinică de toți cei chemați să le respecte. La realizarea acestei sarcini sînt chemați să-și aducă contribuția toți juriștii, atît practicienii cît și teoreticienii dreptului. Cred de asemenea că este necesar ca organele judiciare în întreaga lor activitate să fie orientate după principiile și indicațiile stabilite prin Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

N. GRIGORE MARAȘANU ■

Motru-Pocruia, sau cercul magic al luminii

Un sat în căutarea apei

Cu cîteva duminici în urmă, la Dăbuleni, într-un cadru festiv, adică într-un cămin cultural cu scena și cu balcoanele împodobite cu scoarțe multicolore și cu sala împodobită cu oameni în port național, primul vicepreședinte al Consiliului popular al județului Dolj, ing. Vasile Bulucea, a înmînat lui Oprea Răduț, primarul comunei, diploma prin care Dăbulenilor li se conferă locul I pe județ în întrecerea patriotică-gospodărească pe anul 1976.

Rîndurile care urmează — adică rîndurile despre niște fapte care s-au încheiat cu o diplomă și cu niște aplauze — se pot citi ca fragmente dintr-un roman indirect. ele însele, credem noi, se constituie astfel. ele însele ne dictează formula, fiindcă, în ciuda spațiului tipografic restrîns de care dispunem, a extrage eseul din epică, din narațiune, ni se pare, de data aceasta, un exces, un abuz față de fapte, față de calendaristica și de intensitatea trăirilor, față de eroi.

Deci să lăsăm faptele să vorbească.

Vom porni, pentru luminarea lor, de la o cifră și de la un cuvînt. Cifra este de 17 000 000, reprezentînd valoarea în lei a muncilor patriotice prestate de dăbuleni în anul care s-a scurs. Iar cuvîntul — cuvîntul care a revenit cel mai des și în discursul primarului, și în discuțiile noastre cu oamenii, cuvîntul-cheie al narațiunii pe care vrem s-o rezumăm în aceste rînduri — a fost *apa*.

Altfel spus, cele 17 000 000 lei („de două ori mai mult ca în 1971") reprezintă o seamă de „amenajări edilitar-gospodărești" (un stadion cu 8 000 de locuri, baze sportive la toate cele patru școli ale satului, plantări masive de arbori și de arbuști, construcții de poduri, podețe, trotuare etc.) și reprezintă, peste toate, ca pondere a lucrărilor și ca sens principal, polarizant al eforturilor, faptele oamenilor închinate apei, descoperirii ei, captării ei, folosirii ei.

Dăbulenii este una din cele mai mari comune din România, este de fapt, lîngă Poiana Mare, tot din Dolj, cea mai mare. Are 17 000 de locuitori, are o cooperativă agricolă de producție puternică (anul trecut, într-o zonă deloc strălucită pentru recolte, s-au cules 4 150 kg grîu și 7 000 kg porumb boabe la hectar, reprezentînd, zice primarul Răduț, „cele mai mari recolte din istoria satului"), are peste 2 000 de case noi, multe din ele cu etaj, multe din ele unicate de artă, cu arhitecturi răsfățîndu-se în motive, forme, ritmuri, polifonie ca și dealurile împovărate cu livezi și vii, dar n-are apă. E așezat în inima „Saharei oltene", a celor 200 000 de hectare de „nisipuri zburătoare" ce acoperă sudul ținutului, nisipuri care, chiar cucerite în anii din urmă pentru recolte (Dăbulenii fiind astăzi punctul nodal, centrul Sistemului de irigații Sadova — Corabia), nu scot apă din sinea lor, ci o primesc din afară, adusă din Dunăre, de la hotarul de miazăzi al comunei. Sat din nisipuri, acoperit mereu de furtunile de nisip, copleșit de nisipuri (chiar și acele palide încrețiri de pe zări pe care localnicul le numește „dealuri" sînt de fapt niște false dealuri, sînt dunele de nisip, construcții mobile ale naturii, teribile cînd se mișcă, mînate și despletite de vînturi peste cîmpie, acoperind-o în plină vară ca o zăpadă pustiitoare), troieniri ale timpului geologic care, aici, își continuă lucrarea, suprapunînd-o peste cea a omului, spulberînd-o adesea. Deșertul Saharei înaintează și azi, spun geografii, cam cu un kilometru pe an, tulburînd un întreg continent. Alternativa localnicului e lupta sau fuga. Omul din sudul oltean n-a avut o alternativă, el n-a fugit, el n-a putut fugi (țăranii n-au unde să plece...) și, forțat sau forjat de această împrejurare extremă, și-a revelat valuta majoră a isteției, a inventivității, a științei sale despre pămînt, găsind soluția unui armistițiu, fie și temporar, cu o natură în care totuși trebuia să trăiască. A încercat să oprească nisipul, expansiunea lui, furtunile lui, fixîndu-l prin plantații de salcîmi. Știința românească, prin cîțiva din reprezentanții ei iluștri, printre care Gh. Ionescu-Șișești, i-a dat alături, atrăgîndu-i și pe silvicultori, astfel încît, pe la sfîrșitul veacului trecut, se ajunsese, prin plantări succesive, la o suprafață împădurită de 40 000 de hectare, alcătuind în epocă, spun statisticile, cel mai mare masiv de salcîm din Europa. Un durabil baraj în calea deșertului, totodată un element ornant al locului, totodată un rai melifer (pădurea, spun aceleași statistici, adăpostea cîteva zeci de mii de stupi), totodată un magnet al ploilor, deci al apei, totodată un aer bun, un microclimat al ozonului și al prospețimii, dar mai apoi s-a întîmplat ceva. S-a întîmplat campania (nobilă în intenții !) de cucerire a noi pămînturi pentru agricultură, care a dus la defrișarea a 11 000 hectare de salcîmi. La Dăbuleni au fost golite de arbori vreo 3 200 de hectare. Savanții care au avertizat asupra pericolului au apărut ca niște profeți mincinoși, veniți să încurce entuziasmul campaniei, ca și bătrînul țăran dăbulean „nelămurit", care dădea cu tristețe din cap văzînd cum arborii falnici se prăbușesc sub topor. Cu natura însă, o știa și savantul, o știa și țăranul, socotelile, indiferent de campanii și de intenții, sînt totuși simple, sînt aceleași de cînd e lumea : nu-i dai, nu-ți dă. Dacă-i iei pămîntului șapte piei, nu te mai poți aștepta la un organism sănătos. Rămase fără străjeri, nisipurile au reînceput să-și facă de cap, apele au fugit în cer, seceta a redevenit endemică. Ca și unele din bălțile secate ale Dunării, terenurile nisipoase ale zonei, secate de viață, tindeau să revină la condiția vitregă din începuturi. Procesul însă a fost curmat. Marile lucrări de irigații și îmbunătățiri funciare, laolaltă cu vastele acțiuni de împăduriri întreprinse aici în anii din urmă, refac echilibrul, cicatrizează rănile, restaurează verdele tonic al vieții, redau ținutului respirația, reintroducînd în împărăția stihiei ordinea omului, canonul său. De data asta, cu ochii la viață. Cu ochii la această aspră realitate, după care nu poți să iei fără ca mai întîi să dai, sau să respecți ce-a dat natura, sau să respecți ce s-a făcut — temeinic și bun — de către alții. Sinuosul roman al luptei pentru fertilitate în sudul oltean și-a anexat, ca punct culminant, această grandioasă operă de reparație a naturii, o reparație capitală, o reparație de o unică anvergură, făcută prin mari investiții, prin mijloace materiale, tehnice și financiare de mari proporții. Urma ca apa, acum stăpînă peste cîmpie, să ajungă și-n sat, în casele oamenilor. Urma ca, lîngă efortul statului, omul locului să-și adauge propriul lui efort.

În Dăbuleni, în inima „Saharei oltene", apa, spuneam, a fost dintotdeauna „o problemă", dar o problemă-paradox, fiindcă apa există, dar oamenii nu s-au putut adăpa din ea. Apa, pe-aici, e pretutindeni, apa, în geografia aridă a locului, e totuși motivul cel mai pregnant, e, deși surdă, acoperită de scrîșnete de nisip și de vînturi, nota fundamentală într-o armonică a nisipurilor ce-și strînge și își destinde neîncetat evantaiul sub jocul furtunilor ce se ivesc din senin. Toponimicele sînt elocvente, un loc se cheamă „Valea fîntînilor", o veche mahala a comunei se cheamă „Broasca", un deal, astăzi acoperit cu case, se numește „Finlanda" (cîndva, un deal împădurit înconjurat de apă, unde flăcăii și fetele satului se plimbau cu bărcile), iar la „Dealul Ascuns", sub Terasa Flămîndei, se afla altădată „Fîntîna cu 32 de guri", unul din cele mai puternice izvoare din cîmpia olteană (a cărui apă umple acum bazinele de acumulare ale Stațiunii experimentale Bechet-Călărași). Paradoxul este că apa, pînza de apă, se află chiar la suprafața solului, în chiar coaja lui, Nu se pot deci fora fîntîni, omul stă pe-o pînză de apă fără să poată provoca, în platitudinea șesului și a vieții lui, țîșnirea arteziană, aurul limpede și îmbelșugat al adîncurilor, el poate doar să capteze izvoarele deja existente, răsărite din sol într-o clipă de grație sau de abandon a naturii, transportîndu-le de unde sînt în casa lui și în viața lui. O întreprindere deloc ușoară, care cere specialiști, studii științifice, mijloace tehnice, lucrări complicate, bani și efort. O întreprindere pe care obștea satului, în anul care-a trecut, a luat-o pe seama ei, sub asistența tehnică a specialiștilor, sub girul unor întreprinderi de profil (I.E.L.I.F. și T.C.I.F. — Craiova). Din nou, o reparație a naturii, de data asta la scara „universului mic", a uliței satului, a bătăturii casei, a brazdei grădinii, dar o operă care, la scara ei, a pretins, și ea, muncă, ardoare, tenacitate, chiar eroism. Adică sute de oameni ai Dăbulenilor (mai precis : vreo 1 500) au trudit, după munca la C.A.P., pentru apă, pentru captarea izvoarelor, pentru pogorîrea acestora în viața lor. Au fost captate, prin 14 cișmele, izvoarele de la „Valea fîntînilor, care acum alimentează cu apă potabilă peste 1 000 de familii. Vreo 200 din ele și-au dirijat-o și-n curți, vreo 20 (primele 20, pe care le vor urma, evident, și altele) și-au adus-o și-n casă, în bucătării și în băi. Lucrarea a costat 3 milioane lei, din care 95 la sută e munca oamenilor. Noul capitol din romanul luptei împotriva aridității nu s-a sfîrșit aici, unde specialiștii au pus punct lucrării, el continuă pe dedesubt, pe sub conjunctura de presiuni a solului și a apei, deschizîndu-se spre niște adîncuri ce țin, s-ar zice, de cugetul omului, de inima lui, de grija sau dragostea lui pentru vatra pe care stă, pentru mai binele ei, pentru mîinile ei. Debitul celor 14 cișmele s-a vădit foarte mare, apa curgînd continuu, bogat, tumultuos, și, și-au zis oamenii, ar fi păcat ca apa asta să curgă așa, fără țintă și fără rost, de-a lungul drumurilor, ea ar putea strica și drumurile, drept care au dirijat-o, printr-un sistem de conducte, spre toate gospodăriile de pe cursul ei, folosind-o la irigarea grădinilor, a culturilor de legume, de vii, de pomi. Acțiunea continuă, la „Valea fîntînilor" se vor capta mai departe izvoare, se va construi un bazin, se va crea acolo, în anul acesta, un mare parc, cu arbori ornamentali, se vor capta izvoare și la „Ascunsa", și la „Broasca", totul prin munca obștii, sub girul obștii.

Ar mai fi ceva de spus și despre simbolul fîntînilor, despre simbolul lor social și uman, ca răscruci de ființă și duh, ca răscruci ale vieții noastre, ca locuri în care, la noi, la români, s-au întîlnit dintotdeauna oamenii, s-au întîlnit nu numai oameni, dar și comunități umane, salutîndu-se, respectîndu-se, venind, plecînd, ținînd pentru totdeauna minte apa, răcoarea, generozitatea și ospeția locului. Ar mai fi ceva de spus și despre frumusețea fîntînilor, a acestor cîntece din adîncuri furate-n căușul pietrei, în pietre care, frumos modelate și decorate, ele însele cîntă, ar mai fi ceva de spus despre aportul sau rolul fîntînii — cîntec în orchestrarea unei priveliști, în desăvîrșirea acelei intimități, proprie satelor noastre, pe care trebuie s-o păstrăm, care face farmecul și poezia lor. Altfel sună fluierul lui Tudor Vasile, marele artist-fluieraș al Dăbulenilor, laureat al atîtor concursuri, lîngă fîntîna sau cișmeaua ce susură, secondîndu-l ca o melopee a timpului, în urcușuri și coborîșuri melodice ca o unduire de plai, ca o unduire a timp. Ar fi multe de spus despre frumusețea, grația, noblețea, delicata surpriză pentru ochi, pentru inimă, a fîntînilor, monumente de piatră, dar monumente vii, monumente compuse din cristalul fluid și din piatra dură, dintr-o parte zidită și dintr-o parte veșnic împroșpătată, străvezie și schimbătoare, simbolizînd deopotrivă statornicie, temeinicie, adîncime, dar și fantezie, imprevizibil, viață, devenire. Ar mai fi de spus că fîntînile, într-un sat, chiar și în locurile unde nu-i nevoie de ele, ar trebui inventate, nici un alt monument, nici o altă podoabă arhitectonică neputîndu-le egala întru frumusețe, duh și simbol.

O femeie, nevastă tînără, de fusta căreia se ține o fetiță, a ieșit în curte, la cișmeaua cu robinet. (Are fîntînă în curte, ne spune Oprea Răduț, doar de cîteva luni). Femeia ține-n mînă o căldare, fetița o cănită smălțuită. Un schimb repede de priviri, ochii fetiței se roagă, ochii femeii aprobă, fetița e lăsată să deschidă robinetul. Deschide, dar deschide prea tare, apa țîșnește cu presiune, explodează în fundul căldării și împușcă cu spume afară. Jart ! — o palmă. Fetița tace, își înghite vinovată lacrimile, privește cum femeia potrivește robinetul încet, cu grijă, fiindcă apa e scumpă, totdeauna a fost așa și, într-un fel, e și astăzi, bobul lichid ce se sparge în cerul gurii fiind trudit din greu, fiind trudit prin truda întregului sat. Acum beau amîndouă, trecîndu-și una alteia cana, atente să nu verse nici un strop, cu ritualul cu care, în țara de stînci a lui Bogza, o femeie, cîndva, mușca dintr-un măr.

La Dăbuleni, în cîmpia olteană, oamenii, reparînd natura, revitalizînd un întreg pămînt, se întemeiază întru mai bine. Și ei măsoară și fructifică acest mai bine cu scumpătate, știindu-i prețul, nelăsînd să se piardă nici un strop de efort, nici un strop de apă sau de sudoare. Romanul luptei împotriva aridității este, cred ei, încă la începuturi, și credința asta a lor e asemeni unui izvor, curgînd bogat spre întemeierile viitorului.

ILIE PURCARU ■

La fel se fac și dantelele

Civilizația spațiilor verzi

Pretutindeni, foamea de spațiu a civilizației moderne înghite cu lăcomie peticul de verdeață dintr-o întinsă livadă de odinioară, arborele care a mai rămas dintr-o multimilenară pădure, înghite locurile liniștite în care bătrînii citeau ziarele și-și depănau amintirile supraveghind jocurile naive ale copiilor. Înfometată de spațiu, civilizația modernă tinde, parcă, să înghită natura. La noi, ca în multe alte părți, spiritul lucid, cumpătat îi barează și îi reteză ispitele exagerate. Există însă o categorie de oameni care maltratează și civilizația, și natura. Aceștia sînt unii responsabili de parcuri, de acea arhitectură vie, naturală, cu un rol excepțional în viața orașelor moderne, amenințate de alte parcuri, precum: **parcurile de mașini, de avioane** etc. etc. Parcurile mari sau mici, grădinile publice în care au visat poeții devin tot mai mult un loc de refugiu pentru oamenii muncii care, după orele de lucru, vor să se ferească de poluarea aerului și de poluarea sonoră. Astfel de grădini publice sînt astăzi bunuri de neprețuit. Cu atît mai mult, cu cît sînt cartiere întregi, din mari orașe, care nu dispun decît de un părculeț, de o grădină publică mai mică decît grădina unei case boierești de altădată. În aceste locuri te întîmpină cîțiva pomi, cîteva petice de iarbă, alei scurte, întortocheate, pe care cineva, foarte neinspirat, le-a umplut cu pietriș. Într-un asemenea părculeț de maximum 2 ha vin zilnic, pe vreme bună, cinci grădinițe de copii, o școală de întîrziați mintal, perechi de îndrăgostiți, elevi fugiți de la lecții, pensionari, mame împingînd de cărucioare, oameni bolnavi, proprietari de cîini de toate soiurile etc., etc. În asemenea condiții bunul simț cere, în gradul cel mai înalt, ca să nu jenezi, cu libertatea ta, libertatea celorlalți, să contribui la explorarea cît mai rațională a spațiului verde de care dispune cartierul.

La dimensiunile reduse ale acestora sînt îndeajuns oamenii și cîinii care le calcă aleile împodobite cu excremente canine. N-am nimic de împărțit cu aceste vietăți, vechi prieteni ai omului, nici chiar spațiul acesta public. Îmi sînt chiar dragi, și ca atare suport, cît se poate suporta, toate consecințele. Aici totul depinde de stăpînii lor și nu atît de inteligentele și credincioasele patrupede. Dar devine îngrijorătoare invazia bicicletelor, a motoretelor și motocicletelor și, n-o să mă creadă nimeni..., a automobilelor pe aleile acestor grădini. În astfel de cazuri impertinența are forme dintre cele mai neașteptate. Într-o zi, un vlăjgan biciclist, un pierde-vară, lovește, în Parcul Ioanid, o fetiță de un an și jumătate ; altul, pe o alee din Parcul Herăstrău, izbește pe un tată, cu un copilaș în brate, încît copilul i-a sărit din mîini la o distanță de 3 metri. Elevii chiulangii joacă fotbal, ridicînd, ca și bicicliștii, nori de praf, pe care-l inhalează cei veniți la aer, să se recreeze.

Evident, nimeni nu se gîndește, de pildă, să rămînem la procentul de 80% cît reprezentau grădinile și spațiile verzi, în 1852, în cartierul cuprins între actualul Bulevard al Republicii, Calea Moșilor, strada Maria Rosetti și strada Alexandru Sahia, dar nici o minte lucidă nu poate privi cu seninătate faptul că în 1948 aceste spații s-au redus la 0,5% în condițiile în care populația cartierului creștea necontenit. Bucureștiul a fost și rămîne — prin grija edililor actuali — un oraș al parcurilor și grădinilor, al plăcutelor oaze de verdeață, al florilor care-i dau atîta colorit și farmec.

Ar trebui o intervenție energică pentru oprirea lor de la degradare, pentru folosirea civilizată și rațională. Dacă într-un părculeț de 1—2 ha există o fîntînă arteziană, să nu i se închidă robinetele și s-o lăsăm să țîșnească spre bucuria și sănătatea copiilor. Dacă e necesară o economie de apă s-o facem din locurile unde se sparg țevile și apa curge zile-n șir degeaba, dar nu din parcuri. Poate ar fi mai bine ca în locul inscripțiilor : Nu călcați pe iarbă și pe flori ! să se scrie cu toată seriozitatea : Nu călcați pe omenie. Nu călcați pe liniștea copiilor, Nu călcați cu roțile și cu bocancii pe nervii oamenilor !

E absolut necesar ca noi, cetățenii, să ne revizuim comportarea, ca edilii să ia măsuri hotărîte de educare a unor beneficiari indisciplinați ai parcurilor, pentru a nu fi obligați să scriem la intrarea în aceste locuri publice : A fost cîndva un parc, care a devenit un infern : lasciate ogni speranza, voi ch' entrate !

ION DODU BĂLAN ■

NOUL ROMAN

CONSTANTIN ȚOIU

Galeria cu viță sălbatică

Mi-am mărturisit chiar aici, îndată ce a apărut **Galeria cu viță sălbatică**, plăcerea rară pe care am resimțit-o citind cartea. M-a bucurat să văd că a stîrnit un egal entuziasm în rîndul publicului larg ca și printre critici, fapt puțin obișnuit. Acum, după recunoașterea aproape unanimă, își are loc întrebarea : ce dă sentimentul durabilității succesului obținut de autor ?

Sigur, romanul a atras înainte de toate prin curajul cu care a înfățișat niște întîmplări tragice dintr-o epocă nu prea îndepărtată. Un intelectual cinstit cade victimă sincerității sale, dar și firii lui slabe, în anumite împrejurări istorice nefaste, cînd practici osîndite ulterior de partid au întreținut suspiciuni bolnăvicioase. Romancierul nu atenuează nicăieri gravitatea lucrurilor. Atmosfera, apăsătoare care-l împinge pe erou la sinucidere e sugerată admirabil, numai prin mici detalii socio-morale grăitoare, acumulate cu dibăcie și finețe. Constantin Țoiu se dovedește a fi un bun cunoscător al valorii dimensiunii psihice în literatură. Faptele sînt însoțite mereu de o rezonanță sufletească, în măsură a le conferi semnificația acută umană. Nimic nu rămîne, altfel zis, la simplul reportaj fie el și „senzațional".

Dar dincolo de adevărurile crude, înfățișate într-o lumină radioscopică, necruțătoare, a luciditățiî intelectuale carteziene, ce refuză orbirile fanatice și scuzele sentimentale, mărturia romancierului cîștigă încredere prin realismul ei superior. Constantin Țoiu are ambiția nobilă să arate mereu, chiar într-un asemenea caz dureros, urmărit pînă la deznodămîntul lui sumbru, și „fața cealaltă a lunii". În jurul eroului, Chiril Merișor, funcționează complicitatea a nu puține lașități, dar și o apreciabilă căldură și solidaritate omenească, dornică să-l salveze. Printre numeroasele figuri de delatori, carieriști, jemanfișiști sau imbecili fanatici ca Spuderca, Georgeoiu, Luisa, Cavadia, Ariel Scarlat apar și altele cu o structură morală simțitor diferită : săritorul Aurică, tipograful, „iacobinul" Axente, Burtha, fostul cavalerist, devotata Octavia. Chiril Merișor contribuie oarecum el însuși, prin nehotărîre și imprudență, la declanșarea mașinăriei ucigașe care-l va zdrobi. Unii din frecventatorii „Galeriei" sînt sceptici, inofensivi, ca anticarul Hary Brummer. Mediul lor cuprinde însă și adversari reali ai revoluției, amestecați efectiv în afaceri necurate. Mai puțin credibil, chiar anchetatorul lui Merișor, căpitanul Roadevin, încearcă să-i arunce un colac de salvare. Întîmplarea își spune și ea cuvîntul, fără să poată schimba sentimentul că o logică a destinelor se împlinește ca în bunele romane.

Marea varietate a naturii umane, cu care facem cunoștință, dăruiește culoare cărții lui Constantin Țoiu, străină de orice simplificare maniheistă. Spunînd aceasta, se cuvine subliniat încă un lucru : autorul are ochi de pictor format și combină savant culorile, realizînd cîteva tablouri memorabile. Așa e chiar „galeria cu viță sălbatică", înecată în verdeața ei întunecată, misterioasă, care ascunde o viață foșgăitoare între pereți albi, văruiți. Greu se uită nunta țigănească, pictată în roșu aprins, „animal", cum ar zice Bacovia, și negru scîlpitor de cărbune.

La fel rămîne fixată în memorie imaginea pieței traversate imperturbabil de generalul „statmajorist", sub rafalele vijeliei care smulge rogojinile menite să acopere un spectacol fără pereche : o statuie dărîmată cu pickhamerele.

Cartea e șlefuită îndelung și oricîte evenimente istorice contemporane, prelucrate aievea, înglobează, dobîndește o carapace lăcuită de scarabeu fascinant. E senzația vieții autentice, prinse în materia fără moarte a artei. O pală de fantastic intră cu teribilul vînt descris în carte și împinge întîmplările din cotidianul reportericesc către o zonă de semnificații superioare.

Galeria cu viță sălbatică e un roman în care talentul și respectul adevărului și-au dat mîna, lucrînd cinstit împreună, pînă la capăt.

OV. S. CROHMĂLNICEANU ■

NICOLAE BREBAN

Bunavestire

În **Bunavestire** Nicolae Breban, unul dintre cei mai importanți autori din proza noastră actuală, descrie o lume care nu te îmbie nici o clipă s-o vizitezi, să faci cunoștință cu ea și să te împrietenești. Încă de la primele pagini cititorul descoperă cu dezgust o galerie de personaje pentru care nu simte nici o clipă simpatie, înțelegere. Prototipul acestei faune este Traian-Liviu Grobei, mercerolog din Caransebeș, un tip insignifiant, cu un pospai de cultură care, aflat într-o stațiune de odihnă, circulă cu un tranzistor la gît și rivnește s-o cucerească pe cea mai frumoasă dintre vilegiaturiste, superba Lelia, ca, mai apoi, după ce e la un pas de a se căsători cu ea, s-o abandoneze și să-și dedice restul zilelor cultului pentru ideile unui unchi de-al acesteia. Periplul lui Grobei prin orașe de provincie este pentru scriitor un prilej de a relata scene din viața de familie, aventuri amoroase, de a înșira discuții interminabile și plicticoase între personaje care cunosc o adevărată desfătare cînd se ascultă, ca și cum fiecare cuvînt al lor ar fi decisiv pentru soarta omenirii. De fapt, în acest roman de aproape 600 de pagini nu se întîmplă mai nimic. Și totuși cartea se citește cu încordare, oferă o lectură pasionantă ca o scriere senzațională. Pentru că autorul sugerează admirabil atmosfera în care își duc existența lor larvară personajele, atmosferă ce aduce aminte de **Demonul meschin** al lui Sollogub, le tratează cu ironie, cu dispreț, cu sarcasm chiar, oricare gest al lor, oricare gînd pe care îl comunică, fără nici o urmă de compasiune. În imaginarea unei lumi aflate parcă într-un carnaval perpetuu, care trăiește în travesti, inautentic, constă una din reușitele acestei cărți deosebite. Autorul este primul care se distanțează de creațiile imaginației sale, nu le acceptă comportamentul și le arată impostura în care se bălăcesc, le smulge măștile pentru a le dezvălui și a ne dezvălui că de fapt grandoarea lor nu este decît minciună sfruntată. Nicolae Breban înfățișează indivizi refuzați de istorie datorită micimii lor sufletești, preocupărilor lor fără orizont. Ei își închipuie că sînt creatori de istorie cînd de fapt istoria îi ignoră și îi strivește fără a le lua în seamă zbaterea de jalnice tîrîtoare. Purtîndu-i prin orașe intrate în conștiința națională ca vetre unde s-a făurit istoria — Alba Iulia, Blaj — autorul le batjocorește fără cruțare mediocritatea, incapacitatea de a descoperi idealuri generoase și de a avea puterea să li se închine. Cu atît mai caricaturală, bufonă de-a dreptul, e soluția lor de viață mic-burgheză cu cît acțiunea se desfășoară în primii ani ai socialismului, cînd o lume tînără și viguroasă își croiește un destin măreț. Grobei și ceilalți indivizi care gravitează în jurul său nu au nici o aspirație la măreție, dimpotrivă, stîrnesc disprețul pentru că sînt o stavilă în calea nașterii unei noi umanități. Persiflîndu-i pentru că se prefac că trăiesc, pentru că execută ritualul existenței dar nu au pic de vitalitate în ei, pentru că în conversațiile lor desfigurează sensurile nobile ale culturii, autorul face o convingătoare pledoarie pentru apărarea valorilor umaniste, pentru socialism, așa cum dealtfel susține și în prefața volumului.

În ciuda unor neglijențe de ordin stilistic (absolut enervant numărul mare de cacofonii din roman) precum și a unor trivialități care puteau lipsi fără nici o pagubă pentru roman, o astfel de carte este o apariție interesantă în literatura noastră de azi.

GEORGE ARION ■

MARIN SORESCU

Trei dinți din față

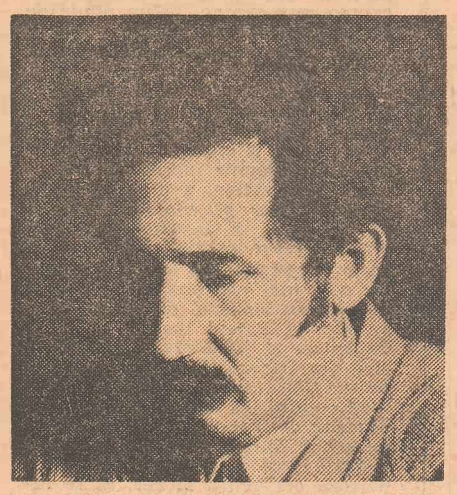

Poetul, dramaturgul și eseistul Marin Sorescu își revendică, prin romanul **Trei dinți din față** (Editura Eminescu, 1977), și titlul de prozator. Romanul cuprinde, ca și **Frumoșii nebuni ai marilor orașe**, peripețiile a trei prieteni, Val, Tudor și Adrian, dependenți într-un fel sau altul (prin pasiune, devotament, obișnuință, curiozitate etc.) de capriciile unei tinere femei, Olga. Mediul este tot cel al boemei artistice, iar desfășurarea epică are, în mod similar, un caracter imprevizibil și labirintic. Spre deosebire însă de Fănuș Neagu, care pare cu totul la discreția inspirației și care se „îmbată" de plăcerea improvizării jerbelor de artificii lingvistice, Marin Sorescu dirijează cu luciditate hazardul, conferindu-i o funcție obișnuită în romanul modern : aceea de discreditare a aurei de „erou literar", de contrazicere sistematică, ingenioasă a așteptărilor cititorului, de demonstrare a unei adevărate virtuozități stilistice, în registru parodic. Este vorba, într-un cuvînt, de **demitizare**, direcție literară modernă captivantă, dar la un moment dat autodevoratoare, în care a excelat întotdeauna autorul spectaculosului volum de debut **Singur printre poeți.**

Ca să poată gusta cu adevărat romanul lui Marin Sorescu, cititorul trebuie deci să fie familiarizat cu stilurile prozei de azi și, totodată, să aibă ochiul exersat în urmărirea mișcărilor rapide, fulgerătoare executate de tăișul de sabie al ironiei. Ca de obicei, scriitorul își ironizează și propriile formulări, dîndu-ne impresia că nu-și ia textul în serios, alăturîndu-i-se pentru a-l completa cu detașare și tocmai de aceea spulberîndu-ne orice urmă de neîncredere în trucurile literaturii. Iată un exemplu : „Dădu s-o mîngîie, însă ea tresări speriată, ca la atingerea unei reptile. Comparația e veche, dar alta nouă nu am". Dacă observația critică am fi făcut-o noi, iluzia de realitate pe care textul, ca orice text, încearcă s-o întrețină s-ar fi evaporat. Dar așa, fiindcă s-a grăbit s-o facă autorul, ne socotim „răzbunați" și ne lăsăm, surîzători, „mințiți" mai departe.

Lumea în care își urmează personajele traiectoriile lor browniene este aceea cotidiană, violent cotidiană. Marin Sorescu este un atît de atent observator al străzii cu tramvaiele huruitoare, al restaurantului ticsit, al locuinței de bloc încît aproape că ne face să tresărim la gîndul că ne-am putea zări în mulțimea filmată de el cu aviditate, ca pentru un jurnal de actualități.

Întîmplărilor li se acordă o importanță egală. Faptul că Olga dispare la un moment dat, în împrejurări ciudate, este povestit cu aceeași mobilizare a aptitudinilor narative ca, de exemplu, întîlnirea lui Tudor cu un... simbure de piersică : „Văzu un simbure de piersică și-l duse cu piciorul, dînd în el ca-n minge, pe trotuar, pînă la prima încrucișare de străzi. Vru să-l treacă strada, dar se gîndi că poate el (simburele) nu dorește asta și se întoarse tot așa împingîndu-l din spate". Această uniformizare dă prozei o notă de blazare și mizantropie deși, poate, avea inițial drept scop doar subminarea tradiționalei „construcții" epice, cu elemente ierarhizate.

Romanul **Trei dinți din față**, dezinvolt și alert, sincer pînă la cinism și inteligent pînă la dezabuzare, se citește cu plăcere și completează imaginea pe care cititorul o avea despre Marin Sorescu cu o nuanță de mondenitate malițioasă.

ALEX. ȘTEFĂNESCU ■

CORNELIU LEU

Plîngerea lui Dracula

Pe Dracula, numele de legendă al lui Vlad Țepeș, îl simțim, mai mult decît pe alții, nu ca pe o figură fixată în momentul său istoric. Acesta pare să fie argumentul cel mai puternic al cărții lui Corneliu Leu. Volumul, în parte, conține scrisorile (închipuite) ale lui Vlad către Ștefan cel Mare. Doar ultima a fost adresată fiilor săi, după modelul **Învățăturilor lui Neagoe...** Așadar, în centrul evocării stau doi mari voievozi. Subiectul acesta a trezit pînă acum un interes mai mult epic. Se știe că epopeea lui Ștefan cel Mare i-a preocupat pe mulți dintre scriitorii români. Corneliu Leu preferă confesiunea. Scrisorile lui Vlad Țepeș sînt pagini de retrospecție dureroasă. Eroul supraviețuiește și-l simțim atît de aproape tocmai prin setea lui, nesfîrșită, de confesiune. Îl aflăm închis în temnițele Vișegradului, pedepsit de un prieten : Matei Corvin. De aici scrie Dracula, ca din mormînt, fiindcă toți din afară îl consideră mort. Îi scrie altui prieten, lui Ștefan, care-l „trădase" și el. Trece acum printr-o dispoziție neagră, amenințat și se apără. Se aduc în sprijin, ca argument, mărturii de epocă : scrisori, acte oficiale, cronici de pretutindeni. Rezultă un colaj captivant. **Plîngerea lui Dracula** ne apare ca operă de ficțiune și document, sinteză artistică înainte de toate.

Cu Dracula, avem impresia, ne situăm mereu între legendă și istorie, între mit și adevăr. De fapt, evocarea începe chiar în punctul unde se termină legenda (cea rea). Acum eroul se află mai aproape de moarte decît de viață. Momentul confesiunii n-a fost ales deloc întîmplător. Nici un document n-ar fi putut depune o mărturie mai credibilă decît eroul însuși. Cine l-ar cunoaște, în fond, mai bine ? Se înțelege că autorul nu-l idealizează pe Vlad Țepeș. Ceea ce nu-l oprește să polemizeze cu denigratorii. Vlad este o figură de Renaștere, tipul faustic în acțiune, neliniștit mai ales de menirea lui extraordinară. Corneliu Leu merge pe calea deschisă de Paul Anghel în **Săptămîna patimilor.** Cruzimea lui Vlad nu este înclinație perversă, ci armă de luptă și supraviețuire. Întotdeauna, în orice împrejurare, inima voievodului bate alături de inima norodului și a țării sale. Am putea transcrie pagini întregi de un exemplar patetism și de iubire de patrie.

Cu toată supralicitarea confesiunii, Corneliu Leu gîndește mai degrabă în spiritul scrierilor vechi. De unde o oarecare nepotrivire între ideea cărții și textul propriu-zis. Eroarea constă, în ultimă instanță, tot în limbaj. Chiar inflexiunile arhaice par clișee de stil. Ne-am fi așteptat la ceva mai aspru, mai viguros; cuvintele să reproducă acel ritual de cruzime caracteristic eroului, firii sale autentice. Acesta își retrăiește cumplitele întîmplări, este lucid și neiertător. Nu numai că uneori cuvintele sînt de prisos, dar supără prin monotonie, diluează conflictul.

Dacă intenția lui Corneliu Leu a fost de a realiza o anchetă pentru reabilitarea eroului, atunci el și-a atins ținta. Dosarul, putem zice, e complet. Găsim aici tot ce s-a spus despre Vlad Țepeș. Am fi vrut însă și ceva ce nu s-a mai spus pînă acum. Încît, la sfîrșit, rămînem oarecum cu nostalgia cuvintelor atribuite lui Mahomed, sultanul : „Chiar și împăratul, cuprins de uimire, spunea întruna că nu poate să ia țara unui bărbat care face lucruri așa de mari și mai presus de fire..." Toată măreția personajului e cuprinsă aici, în această lapidară inscripție.

CORNEL MORARU ■

ROMÂNESC

DINU SĂRARU

Clipa

Un roman cu ambiții supreme, cu o construcție simplă și elocventă, ca o teoremă de căpătîi în geometrie, scris cu o sobră adecvare la temă. Un *roman*, oricum am privi lucrurile, o carte cu o viață proprie, născătoare de viață, în ciuda multelor convorbiri platoniciene ce-o brăzdează, o zidire și nu o experiență. Clipă e tot ce nu durează, clipă-i tot ce nu e mare adevăr. Privind de undeva, de sus, puterea și supunerea sînt clipă, credința și deznădejdea la fel, binele și răul sînt clipă. Problema este cît de sus trebuie să stea această privire, ca să avem balanță între putere și resemnare, între bine și rău. Dinu Săraru își scrie cartea sub dublul semn al filozofiei și al moralei, trecînd mereu spre un prag mai înalt, venind mereu pe pragul unde oamenii sînt așa cum sînt, sub chemarea eternului și a secundei. Au apărut mai multe astfel de cărți ale deceniilor dintîi ale socialismului nostru. Ele cercetează cu o înțelepciune prea împlinită epoca și din pricina înțelepciunii rămîn niște lungi conversații cu cititorul. Conversația despre adevăr și putere e ademenitoare. Pare să se fi scurs acel timp care face din tot și din toate bucvă de istorie. Dinu Săraru însă ține în el o rezervă țărănească de mare calitate și încearcă a trăi acum timpul, a-l pricepe ca proces, ca speranță a speranțelor și deșertăciune a deșertăciunilor, deopotrivă. De unde firescul existenței *Clipei* sale în cea mai mare parte a ei. Elementul deosebitor, care face din pagina cărții un fapt al sensibilității și unul al conștiinței, e melancolia. Ea este supratemă, ea adună toate firele la cititor și îi dă lui sentimentul cel bun al participării, al lucrului odată cu autorul. Dinu Săraru are frumosul dar al meditației cu alean, personajele trăiesc ca fluide, aceste fluide rămîn, au durată, nu trec odată cu spusa cărții. Cititorul de romane ține minte cugetările despre putere și despre clipă numai cînd ele devin fluide, materie care umblă insinuant, care nu prea poate fi definită, dar care dă gradul de autenticitate al scriiturii, care-i dă prezență. Cartea fiind mult elaborată, metafizica lui Dinu Săraru are un aer impecabil, ce-i strică uneori. Ea e atacată, fără voia autorului, s-ar zice, de chiar creșterea în stare a personajelor. Pe măsură ce cartea sporește în pagini, în mintea cititorului se adună o seamă de nedefinite, o seamă de lucruri din spatele celor făcute ori rostite de cetățenii ce-o locuiesc. Orășenii de aici vin din țărani, cu cît ei urcă mai înalt pe scara puterii, cu atît spița lor de țărani își zice mai clar obîrșia, cu atît ea își pune mai adînc sămînța. Am putea gîndi că aceasta e drama : schimbarea grăbită a timpilor și a stărilor. Ei trebuie să aleagă. Dumitru Dumitru este omul care a ales. El este supus însingurării din pricina prea marii sale patimi de adevăr social, de apetitul său abia trezit pentru adevăr filozofic. Tudor Cernat tocmai alege și tocmai primește șocul unei luminate solitudini. Pentru Năiță Lucian alege istoria : nu el, ci clasa căreia îi aparține. Năiță Lucian nu are vină, pentru că el cunoaște mersul istoriei. El nu plătește aici decît cu prețul cel-l dă întotdeauna țăranul și care e un preț de o viață, care e destin. El își trăiește viața, cu bune și nebune. Cei trei sînt, evident, un singur personaj. Ei dau chipul omului hărăzit de revoluție pentru mari decizii și mari responsabilități, pentru despărțirile de ape. Cînd apele se despart violent, cineva trebuie să pătimească răvășirea lor, limpezirea cursului lor. Și pătimesc, de-a valma, vinovații cu nevinovații. Tot dintre aceștia se nasc cei ce ratează clipa în nădejdea duratei, a ceea ce nu se poate pierde fiindcă e idee și ființă a colectivității. Tema e de demult, e prea știutul „carpe diem", toate rezolvările temei au ajuns și ele cunoscute, altele nu se mai ivesc. Dar, cum zice Marin Preda în minunata lui *Viață ca o pradă*, nu ideile sînt interesante, ci oamenii care le duc. Dinu Săraru duce în chip captivant vechiul îndemn. El este un scriitor de romane de care trebuie să ținem seamă. Cu fervoarea ce-o vădește în construirea unor trăiri monumentale, exemplare, cu proprietatea ce-o are în structuri, cu glasurile ce le aude cînd scrie dialog și, prin asta, cu firescul pilduitor al dialogului el va să devină un scriitor de romane important.

TUDOR OCTAVIAN

GEORGE BĂLĂIȚĂ

Lumea în două zile

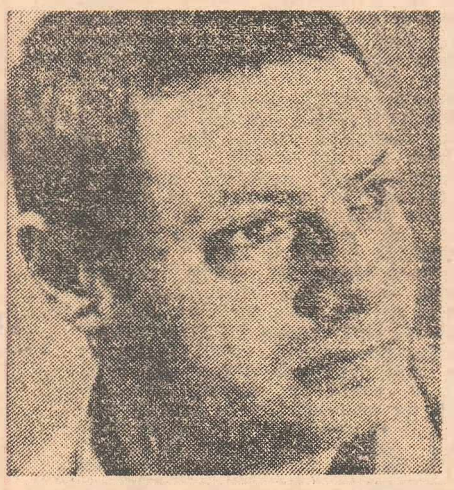

Lumea în două zile : titlul romanului lui G. Bălăiță înseamnă de fapt lumea cu două fețe. În sens ontologic, nu etic. Una, reală, comună, domestică ; alta, fabuloasă, extraordinară, infernală. Una, pe care o vedem cu ochiul liber ; alta, nevăzută. Romanul conține povestea, în aceste două planuri, a vieții unui mic-burghez. Antipa (pe numele său) e funcționar la un sfat popular dintr-un orășel de provincie. Are o soție legitimă și cam pisăloagă și își împarte viața între casă și slujbă. Dar ce ruptură, ce falie esențială e între bătrîniciosul Antipa care sade în fustele nevestei, îmbrobodit, cocolit, insignifiant și veselul funcționar (de la biroul de decese), energic, tînăr, clarvăzător... Claritate suspectă, aș adăuga, căci într-o zi Antipa cîștigă un bizar pariu a cărui miză este moartea unui om. Și iată-ne în plin Gogol. Cine e Antipa ? Întrebarea și-o pun mulți, inclusiv un personaj care întreprinde în roman, în numele autorului, o anchetă cu privire la viața și la moartea acestui, cum să-i zic, Cicikov. (Nu are el de-a face, datorită slujbei, cu suflete moarte ?) Cine e deci Antipa ? Răspunsul e mai simplu decît pare : oricine este Antipa, căci Antipa este omul.

Romanul, atît de profund și de poetic (deși nu fără ironie) al lui George Bălăiță, conține o parabolă a existenței umane. Aspectul fantasmagoric nu trebuie să ne inducă în eroare, nici bizarul pariu, nici sufletele... Doi ciini (gogolieni și ei) discută la un moment dat despre Domestica („se ocupă de lucrurile calme, sigure, caraghioase dar lipsite de primejdie pe care ciinele le caută cu înfrigurare și spre care ultimul vagabond ca și marele conducător aspiră...") și despre Infernalia („se ocupă de lucrurile tulburi, întunecate, iraționale") : „Vreau să arăt — explică Argus, unul din ciini — cum într-o singură ființă aceste două stări sînt active și într-un echilibru relativ..." E de ajuns să punem în locul lui Argus pe Antipa, în locul cățelușei Eromanga pe Felicia, în locul... Și iată romanul ! Pe care această prezentare îl reduce la sistemul lui osos precum o radiografie ; dar care are și sînge, și mușchi, și piele. Tocmai impresia de densitate inextricabilă a realului îi constituie forța. Domestica nu e plată, burgheză, ci transfigurată, adevărată epopee casnică, familială, culinară ; Infernalia nu e, nici ea, naivă ca o pictură cu draci de pe zidul unei biserici, dar minuțios-realistă, pedant-realistă. Fața banală a lumii e plină de poezie, fața ei nevăzută plină de realism. În aceste compensări stă misterul reușitei romanului. George Bălăiță e un poet exhaustiv al aventurii umane și un realist fantasmagoric al lumii. Vizionarismul lui e precis, de o bogăție flamandă în detalii, descrierea alunecă în fabulos, crește ca un aluat de cozonac în lighean. **Lumea în două zile** e un roman cum avem puține.

NICOLAE MANOLESCU

PAUL ANGHEL

Scrisoare de la Rahova

Scrisoare de la Rahova (Editura Cartea românească, 1977) este un roman despre un moment din Războiul de independență de la 1877. Paul Anghel însă nu descrie cu predilecție ororile luptelor purtate, imaginile de coșmar ale cîmpului de bătălie. El surprinde neliniștile prințului Carol, înfățișat mai curînd ca un om predispus la reverie decît de o energie debordantă, în ciuda austerității sale de militar și ale cărui acte par dictate de armata lui, de ceilalți comandanți, lui nemairămînîndu-i decît să aștepte desfășurarea evenimentelor. Sînt povestite de asemenea frămîntările ostașilor care poartă greul războiului, conștienți că în orice zi pot să piară, că numai hazardul îi menține în viață. Din această pricină ei adoptă o filozofie a împăcării cu destinul ce le este rezervat, destin ce uneori poate fi decis de o tragere la sorți a liniilor de atac. Narațiunea este simplă, ușor de urmărit, chiar dacă uneori peste planul prezentului se suprapune cel al trecutului (fluxul de amintiri ale prințului), după cum scenele de la Rahova sînt întrerupte de scene întîmplate în același timp la București. În carte sînt prezentate zaiafeturi de la curte, saloane somptuoase unde pășesc ca în vis femei frumos înveșmîntate, obiceiuri de sărbătoare ale poporului, de care prințul ia cunoștință cu un sentiment de vagă neliniște. Dar ce impresionează cel mai mult este concepția autorului asupra istoriei, înțeleasă nu ca o desfășurare liniară de evenimente, ci ca o suită de fapte contradictorii, pe care abia pe urmă le deslușești că au avut un același sens. Autorul se bazează pe datele oferite de documente, dar cartea sa nu este o reconstituire fidelă, ci propunerea unei viziuni asupra momentului respectiv. El își închipuie rînd pe rînd cam ce puteau simți și gîndi în acele clipe prințul și ostașii săi, comandanții ruși și locuitorii Bucureștiului. Sînt creionate un mare număr de secvențe care laolaltă conturează un tablou amplu, plin de mișcare și viață. Paul Anghel este departe de imaginea unui autor atoateștiutor pentru care lucrurile sînt clare și definitive. Dimpotrivă, el creează impresia că numai împreună cu cititorul află și el adevărul și de aceea îl invită să colaboreze, să descifreze împreună mecanismul istoriei. Scriitorul sugerează admirabil ce încleștare teribilă a fost aceea pentru cucerirea Rahovei, dar nici un moment frazele sale nu devin grandilocvente iar patriotismul și eroismul armatei române apar ca trăsături firești ale oamenilor pămîntului nostru și nu sînt scoase voit în evidență pentru a face paradă de ele. Scris limpede și riguros, într-o manieră originală dar fără ostentație, romanul lui Paul Anghel este o scriere de valoare, una din cele mai bune ale acestui autor profund interesat de istoria națională.

A. GEORGE

AUGUSTIN BUZURA

Orgolii

În cadrul literaturii noastre, romanul și-a desfășurat un larg evantai de aspecte, din care nu lipsește nici o preocupare, permanentă sau de actualitate și nici o modalitate tehnică. Recentul roman al lui Augustin Buzura (**Orgolii**, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1977) se axează pe o aprigă competiție în preajma alegerii unui nou rector al institutului de medicină din metropola transilvană. Un număr de profesori îi propun candidatura academicianului Ion Cristian, eminent cercetător, pasionat de problema găsirii unui citostatic, pentru vindecarea cancerului. Profesorul este la a una sută șaptesprezecea încercare neconcludentă, după ce, nelipsit de autoironie, sărbătorise pe a o suta. Cifra îi se pare unora exorbitantă, de aceea rectorul în funcție îi refuză pe mai departe subsidiile pentru continuarea experiențelor. În istoria științei medicale însă salvarsanul a reușit la a șase sute șasea încercare, iar neosalvarsanul,la a nouă sute paisprezecea. Se știe că în zilele noastre cancerul e combătut prin concursul universal al cercetătorilor din lumea întreagă, care se țin reciproc în curent cu rezultatele lor. Cristian este însă nu numai un om de laborator, dar și un mare izolat, atît prin temperament, cît și în urma suferințelor lui, datorite intrigilor, vai !, ale celui mai bun prieten al său, Constantin Redman, și conjuncturii politice. Este admirat și temut, nu însă și iubit. Autorul ne dă cheia acestui „caz" chiar de la a doua pagină a cărții, cu monologul interior al lui Cristian :

„Adevărul este că m-am îndepărtat de ei. Poate cercetările, atîția ani... Zecile de formalități și absurdități la care trebuie să facem față... Și nu în ultimul rînd, neîncrederea mea în unii. I-am evitat... Sau am fugit... Parcă-mi era frică de ei. Îmi lunecau printre degete... N-am mai avut răbdarea să-i cunosc".

Aceasta este o față a chestiunii. Cealaltă, mai tristă, e lipsa de caracter a colegilor care l-au solicitat, dar pe parcurs îl părăsesc, iar însuși autorul falsului denunț, Redman, pe care l-a iertat și l-a operat cu succes de o tumoare, se întoarce împotriva lui, dînd o nouă declarație mincinoasă, de natură a-l dezonora pe marele savant, dublat de un tot atît de mare chirurg. Tot caracterului său solitar îi datorează Cristian și îndepărtarea de dînsul a propriului fiu, Andrei, care-l judecă cu răceală, neînțelegîndu-i firea și situația. Este însăși drama omului superior, suspectat și dușmănit de liota coalizată a mediocrităților. Colegilor săi neloiali li se adaugă un laborant sfertodoct, al cărui jurnal oferă cititorilor cîteva savuroase **intermezzo**-uri, de irezistibil efect caragialesc. Romanul e construit în contrapunct, acțiunea patetică se întretaie cu aceste specimene de umor involuntar, în timp ce imaginea lui Cristian ne este propusă din mai multe unghiuri : acela al lui Andrei, al lui Redman și al profesorilor versatili, spre a diversifica tehnica romanului, în mare parte analitic, eroul examinîndu-se cu necruțătoare luciditate, deși este un ireductibil orgolios. În luptă cu celelalte orgolii, ale unor universitari mediocri, Cristian pare a ieși pînă la urmă biruitor, după ce romancierul, dublat de un medic psihiatru, i-a urmărit caligrama oscilațiilor sale morale.

Ca și **Bietul Ioanide**, dar într-o tonalitate sumbră, **Orgolii** e negativul intelectualității universitare, în care ca într-o junglă colegii se sfîșie între ei, în aprigă luptă pentru promovare, fără alegerea mijloacelor. Luptător antifascist, arestat în timpul burgheziei, combatant apoi pe frontul de vest, membru de partid, torturat în anii arbitrarului judiciar, reabilitat și redat preocupărilor sale științifice, înconjurat de o invidiabilă aureolă științifică, Cristian, omul de geniu, n-are tihnă, este parcă sortit să sufere necontenit, iar biruința sa finală apare ca provizorie. Cartea cere o continuare, de aceeași forță ca și **Orgolii**, dar parcă mai puțin deprimantă. Talentatul romancier, înzestrat cu o deosebită acuitate psihologică, ne-o datorează.

ȘERBAN CIOCULESCU

Jurnal de atelier (4)

6 decembrie 1957. Vizită la redacție a unui băiat, absolvent al facultății de agronomie. Vine să-mi relateze, cu lux de amănunte, într-un limbaj elaborat, uneori prețios — fapt ce mă face, întotdeauna, atent — ceea ce numește **„aventura"** lui. Absolvent al facultății — primul din promoția lui — cel dintîi în toți anii de studii, urma să rămînă, la București, preparator universitar. Locul era liber și îi revenea, dacă am înțeles eu bine, în mod automat. Spre stupoarea lui, cînd repartițiile au fost definitivate, s-a pomenit bombardat la o fermă de stat, la șaptezeci de kilometri de Botoșani, iar locul lui a atribuit ultimului clasat. Îmi citește pe față nedumerirea : **„Vă rog să cercetați"**. Băiatul e subțire, grațios, poartă o pereche de ochelari cu lentile groase, de miop avansat, își povestește suferința, cu demnitate — „ **Și nu e singurul caz"**, îmi spune. Treptat, prinzînd curaj, îmi dezvăluie un univers, pînă acum o oră pentru mine, secret : un băiat, fiul unui director din Ministerul Agriculturii, conferențiar la agronomie, care după terminarea studiilor, în fața perspectivei de a pleca la țară, a preferat să se angajeze plasator de bilete la circ. Și un aspect de farsă ilariantă : **„Bebe"** — îmi spune — **„a găsit o soluție mai fericită : s-a însurat"**. Se pare că există o dispoziție : cei căsătoriți, ale căror soții lucrează în Capitală, rămîn în București. — **„S-a căsătorit"**, îmi spune băiatul — **„toate fericirile trebuie plătite"** — și a scăpat de **„surghiun"**. Dă, însă, cuvîntului o nuanță de ironie și de dezaprobare vădită. I-am făgăduit să mă ocup de **„cazul"** lui. **„Cînd să revin ?" — „De azi într-o săptămînă".** Îmi mulțumește politicos și pleacă sceptic. Îl chem pe M. de la **„secția sesizări"**, om activ și priceput, îi încredințez **„cazul"**, îl rog să cerceteze cu cea mai mare atenție și să mă informeze urgent.

11 decembrie 1957. Îi povestesc lui H. cele relatate de vizitatorul meu. Izbucnește într-un rîs homeric. — **„Bătrîne"**, îmi spune, **„se cunoaște că ești «documentat»"**. Păi, asemenea exemple îți furnizez eu cîte vrei. Iar cu **„Bebe"**, cel scăpat de **„exil"** prin însurătoare, e prieten. — **„Nu vrei să mi-l prezinți și mie ?" — „Pe loc"**. Îi dă un telefon și-l convoacă pentru a doua zi la șase după masă.

13 decembrie 1957. Ieri după masă am trăit două ore de rîs tordant. La șase fix, și-a făcut apariția **H.**, cu **Bebe.** După trei minute, de studiu, ca la box, **Bebe** s-a dezlănțuit. Vorbește numai el, are o vervă halucinantă și un haz torențial. Cabotin, vede că m-a cucerit și supralicitează. Folosește expresii argotice dar care, în gura lui, nu sună trivial. N-are secrete și rîde de propriile lui aventuri cu spirit critic. A încercat, ca să scape de perspectiva **„îngropării la țară"**, toate stratagemele. Hahaleră, indiscret și amoral — îmi face un portret al părinților lui, vitriolant —, a încercat să intre la tramvaie, dar n-are reflexe, contabil la un aprozar, dar îi lipsesc studiile de specialitate, pînă a descoperit prevederea privitoare la avantajele celor căsătoriți : **„mană cerească și oul lui Columb". „Și aici"**, își continuă el discursul, **„intră pe fir farmacista". — „Care farmacistă ?" — „Nevastă-mea".** Îi face o curte asiduă — cine îi rezistă ? — și o cere în căsătorie. Fata, funcționară la un depozit de medicamente din București, își înștiințează părinții, bătrînii sînt de acord, căsătoria are loc în trei săptămîni. Pe baza acestei noi situații, face presiuni, aleargă, plînge, arată că **„i se distruge căminul"** și agronom fiind, cu examenul de stat dat, e numit **„ajutor de băgător de seamă la Grădina Botanică"**. Mă întreabă, iradiind de fericire : — **„Mișto, nu ?" — „Și căsnicia cum merge ?" — „Care căsnicie ?" — „Cum care ? Cu farmacista". — „Să fii matale bogat. A doua zi după ce am avut numirea la mînă, am băgat divorțul".** Și ca argument suprem : **„Ce-s nebun, să stau cu baba ?" „Baba"**, farmacista, are douăzeci și șase de ani.

14 decembrie 1957. M. de la **„sesizări"** a cercetat „cazul" : corespunde adevărului. Telefon lui **D. D.**, de la agronomie. Simulează surpriza — sînt încredințat că e la curent — îmi cere „lucrarea", făgăduiește să repare **„nedreptatea asta scandaloasă"**, în cel mai scurt timp. — **„Mulțumesc, aștept".** Și fiindcă mi-a simțit îndoiala : **„În cîteva zile, vă caut eu".**

15 decembrie 1957. Surpriză : telefon de la **D. D.** Băiatul are dreptate, s-a ivit un post liber la facultate, „cazul" — **„vă rog să mă credeți, m-a îndurerat"** — a fost rezolvat.

18 decembrie 1957. O nouă vizită, la redacție, a băiatului. E emoționat, febril, euforic, exaltat : **„N-am să vă uit niciodată".** Dincolo de lentilele lui groase, zăresc lacrimi care mă tulbură.

10 ianuarie 1958. Terminat actul întîi, titlul provizoriu : „Siciliana".

4 mai 1958. E uimitor, și pentru mine, cum s-au metamorfozat datele **realului** în piesă. Din tot ce mi-a furnizat **documentarea**, n-a rămas decît ideea inițială : refuzul unora dintre tineri să plece, după absolvirea studiilor, la țară și situația dramatică a **căsătoriei fictive.** În rest, oamenii și întîmplările au trecut printr-un filtru care a eliminat impuritățile. **„Bebe"** din piesă n-are cu cel din viață decît vagi asemănări de vervă. Și faptele s-au schimbat. Nu **Bebe** are inițiativa căsătoriei false, ci partenera sa, **Fifi,** o tînără absolventă a facultății de medicină, fată dulce, deșteaptă și sensibilă, care schimbă întreaga economie a comediei. S-au impus două personaje noi : **Nicki,** prietenul lui **Bebe,** și **Tiberiu Cezar Sicoșan,** logodnicul fetei. Va fi — acum, știu —, o **farsă lirică.** Așa vor personagiile piesei și n-am dreptul să mă opun. Orice imixtiune în viața lor, în numele autocrației scriitoricești, e un act de siluire și se soldează cu o mistificare.

9 decembrie 1958. Terminat actul doi din **„Siciliana".**

10 decembrie 1958 — mai 1959. Remaniat actul unu și doi, scriș, într-o primă versiune, actul al treilea. Ultimul act, cel mai dificil al oricărei comedii, mă satisface pentru tonul și poezia lui discretă. Sînt lucid, n-am fost niciodată robul grafomaniei mele orgolioase, comedia e limpede, tonică, stenică și convingătoare, fără să fie, o singură clipă, **didactică.** Teatrul lui **Brecht,** indiferent de succesul actual, va intra într-o zi într-un con de umbră, din pricina spiritului didactic. Cred că o știa, nemîngiiat, și **Brecht.** În 1956, la **Berlin,** am avut cu el o lungă discuție. — **„Care credeți că este"**, m-a întrebat, **„autorul secolului nostru ?" — „Cehov"**, am răspuns fără ezitare. — **„Mă tem că aveți dreptate. Dar de ce credeți asta ?" — „Fiindcă teatrul"**, i-am spus, **„nu e nici teologie, nici pedagogie și, mai puțin decît orice : demagogie".**

15 septembrie 1960. Împotriva voinței mele : sînt directorul artistic al „Naționalului". La insistențele lui Z. St. și ale ministerului, „Siciliana" a intrat în repetiții la noi la teatru, în regia lui **Sică,** cu o distribuție strălucită : **Birlic, Giugaru, Natasa Alexandra, Coca Andronescu** în **Fifi, Florin Vasiliu** în **Bebe** și, la cererea mea, în confrate, autor al unei piese jucate de trei ori. **„Siciliana"**, spune, e o **„gravă eroare".** Unde a văzut autorul o asemenea realitate ? Unde a întîlnit absolvenți de facultate care să refuze să plece la țară ? Acțiunea e falsă, caracterele arbitrare, conflictul „născocit", umorul inexistent. „Un rebut, grevat de condamnabile greșeli ideologice și artistice". Se asociază la rechizitoriu **N.** și nu mă cruță de nici o injurie : **„Fabricant de maculatură", „meșteșugar de o oarecare abilitate"**, insinuînd cele mai grave acuze : **compilație și plagiat.** Se asociază la acest milostiv denunț și alți confrați, în aplauzele dezlănțuite ale sălii. În banca întîi, **D. D.,** de la agronomie, încurajează vorbitorii. Încep să fiu ros de o bănuială. În convorbirea telefonică pe care am avut-o cu el, cînd i-am semnalat nedreptatea făcută băiatului, i-am spus că nu e singurul abuz și că, oricum, voi semnala mai sus. **V. Fl.** trece cuvîntul studenților care își manifestă **„indignarea și revolta". — „Cum a îndrăznit acest așa-zis tovarăș să insulte tineretul nostru ? Cum și-a permis să ne învinuiască pe noi că nu vrem să plecăm la țară, cînd unicul nostru ideal e să ne vedem acolo, în mijlocul vieții, care ne așteaptă și ne cheamă ?". — „Piesa e o calomnie"**, strigă un alt tînăr furibund, în vacarmul crescînd al sălii.

Mă aflu în prima lojă, avanscenă, dreapta, privesc sala, ascult vorbitorii asmuțiți și excitați, mă uit la **Z. St.,** scrie febril, cu ochii în hîrtii, îl caut pe **Sică,** nu-l văd nicăieri, privesc fețele nedumerite ale actorilor — după spectacol, au coborît în sală — nu-mi vine să-mi cred urechilor și ochilor. La parter, în ultimul rînd, desfigurată, **G.,** și alături de ea **D. R.,** concentrată, netulburată și atentă. O iubesc : în 1946, cînd zăceam între viață și moarte, pe un pat de spital, la Colentina, a venit la mine cu o pîine mare „coaptă de mamaia". Colegii mei, de la ziarul unde lucram și unde am căzut, n-au avut timpul să mă caute. Luptau. **V. Fl.** dă din nou cuvîntul confraților mei. **Tr. S.** începe calm,

MEMORIILE MELE

Tiberiu Cezar Sicoșan, un debutant : **Dem. Rădulescu.**

9 noiembrie 1960. Ora nouă seara : **accidentul inimii.** Singur în casă, întins în pat, reciteam actul al treilea al piesei, care cere, spre final, o tăietură fără cruțare. Am întins mîna să ridic receptorul telefonului care suna insistent. Un cuțit de foc, năprasnic, în inimă, pînă la omoplatul sting. N-am nici un dubiu : **infarct.** Rămîn nemișcat gîndindu-mă : dacă trec primele cinci-șase minute, s-ar putea să scap. Număr în gînd secundele, trișînd, fiindcă număr mai repede. Sînt lucid, calm, împăcat, de parcă n-ar fi vorba de mine. Și intervine, treptat, necesitatea de a te minți : poate că m-am înșelat. La ora zece, profesorul I., o soră și un aparat, portativ, de electrocardiografie, confirmau diagnosticul. Peste nouă zile, premiera **„Sicilienei".**

30 decembrie 1960. Sînt singur acasă, e ora șapte și jumătate, la teatru s-a ridicat cortina pentru primul spectacol. Spun replicile în gînd, încercînd să le sincronizez cu cele ce se rostesc acum pe scenă. Dar sala ? Ce face sala ? Cum reacționează sala ? La unsprezece și jumătate au venit **Sică** și **A. — „Cum a mers ?" — „Nebunie".** Cu dulcea lui manie teatrală, a notat, trăgînd cîte o linie, aplauzele la scena deschisă : douăzeci și nouă și, la sfîrșit, șaptesprezece cortine triumfale.

14 ianuarie 1961. Aseară am văzut, în sfîrșit, și eu, „Siciliana". Spectacolul are o vervă ametitoare. Iar sala răspunde, electric.

— **„Vezi că n-am exagerat"**, îmi spune **Sică** și lăcrimează, ca de obicei, emoționat.

20 ianuarie 1961. Mă aflam în biroul meu de la „Național", cînd m-a chemat la telefon o voce suavă de la minister, cunoscută din adolescență. — **„Luni"**, mă întreabă, **„aveți zi liberă, nu ?" — „Da". — „Ai putea organiza un spectacol, dimineața, la unsprezece ?" — „Evident. Cu ce ?" — „Cu „Siciliana". Sînt unii tovarăși care țin să vadă piesa. Ar urma, după aceea, discuții. De acord ?" — „De acord".**

Îi comunic lui **Z. St.** noutatea și-mi spune : **„Nu-mi miroase a bine". Luni ora unsprezece fără un sfert,** în sala „Comedia", cu **Z. St.** și **Sică.** Teatrul, plin pînă la ultimul loc. — **„Cine sînt domnii ?",** îl întreabă **Sică** pe **H.,** secretarul organizației de partid. — **„Studenți de la agronomie, de la alte facultăți, profesori, cadre din Ministerul Agriculturii, ziariști, critici, academicieni".** A început spectacolul, se joacă strălucit, dar sala rămîne înertă, neutră, indiferentă, de gheață. S-a terminat, a căzut cortina, cîteva aplauze răzlețe, s-a ridicat iar, pe scenă o masă solemnă, prezidențială, la care iau loc Z. St., directorul „Naționalului", și **V. Fl.,** din partea ministerului, care conduce dezbaterile. Dă cuvîntul, după o listă — cînd a fost alcătuită ? — și primul care se ridică să vorbească e **Al. I.,** dulcele meu

încercînd să arate **„meritele piesei"** — vacarm în sală — **„mesajul limpede și umanist"** — vacarmul crește — **„poezia delicată"** — interjecții batjocoritoare la balcon și urlete bezmetice : **„Jos !", „Jos !", „Jos !".** Se ridică falnic **T. Cr.,** secretar general în Ministerul Agriculturii. Nu va mai sublinia lipsurile grave, ideologice și estetice, ale acestui **„deșeu jalnic"**, fiindcă „au vorbit alții înaintea mea și mai bine decît aș putea s-o fac eu". El ține **„să demaște"** caracterul politic al acestei **„producții dușmănoase".** Mi se adresează, fulgerător, mie : „Îți dai seama pe cine ai servit ?" A devenit, subit, furios și apoplectic și-mi strigă : **„STAI ÎN PICIOARE ! EȘTI AGENTUL LUI EISENHOWER !"** Și atunci s-a produs un fapt, cel mai îngrozitor al vieții mele, marca de rușine, stigmatul de pe fruntea mea, ce nu se va șterge nici în clipa morții mele : **M-AM RIDICAT ÎN PICIOARE.** Dar iată că a luat cuvîntul duiosul, liricul, hîtrul confrate C. Nr., care mă „apără". — **„Nu înțeleg"**, spune — **„de ce facem atîta caz și acordăm atîta importanță acestei maculaturi ce se numește „Siciliana", „O CÎRPĂ FETIDĂ"**, „să o luăm cu două degete" — schițează gestul supremului dezgust — „și s-o aruncăm la lada cu gunoi. Iar autorul dacă vrea, dacă poate, dacă **mai** poate, să scrie o altă piesă". Expresia **„cîrpă fetidă"** place și face carieră. O repetă, cu voluptate, și alți vorbitori.

Iată, însă că s-a sculat un tînăr, subțire, grațios, cu niște ochelari groși, de miop consecvent. De unde îl cunosc eu pe omul ăsta ? Unde l-am mai văzut ? A, da, sigur, băiatul meu, nedreptățitul de acum trei ani, într-un fel, inițiatorul, inspiratorul „Sicilienei", fiindcă de la **„cazul"** lui a plecat piesa. Nu e **preparator** la agronomie, ci **asistent,** îl privesc, s-a împlinit, iar glasul i-a devenit mai sonor. — **„Nu piesa e o „cîrpă fetidă"**, spune, **„CI AUTORUL EI".** Acum trei ani, mi-a făgăduit să nu mă uite. S-a ținut de cuvînt. Stau în picioare, dar nu mai ascult. O singură clipă mai sînt atent și o și notez, pentru nemurire. A luat cuvîntul un profesor **MAYER** — îi caligrafiez numele exact, ca să intre în eternitate, fiindcă a spus un lucru care nu cred că a mai fost rostit vreodată, în lume, de cînd s-a născut teatrul, de la grecii antici, și chiar de dinaintea lor : **„Și nu sfătuiesc actorii care au jucat în această piesă să treacă pe lîngă zidurile facultății de agronomie, fiindcă riscă să iasă cu oasele muiate".** Actori amenințați cu bătaia !

Iar ședința a continuat, în aceeași atmosferă, pînă la opt seara, cînd **V. Fl.** n-a mai pus concluzii **„fiindcă discuțiile, tovarăși, au fost suficient de concludente".**

Marți, a doua zi, la zece dimineața. Telefon de la minister. Aceeași voce diafană : **„Cînd se mai joacă „Siciliana" ? — „Astă seară, joi, și duminică la matineu". — „Și săptămîna viitoare ?" — „Acum, la douăsprezece, stabilim repertoriul". — „La „Siciliana" nu mai puneți bilete în vînzare".** Și fiindcă am tăcut : **„E limpede ?" — „E limpede".**

Marți seara. „Siciliana" se joacă scăzut, fără brio, fără nici un elan. Actorii sînt încă șocați de ședința de ieri. Sala, în schimb — în oraș s-a aflat că piesa a fost suspendată — e în delir.

Duminică, matineu, la ora trei. Ultimul spectacol cu „Siciliana". Sînt la teatru cu Z. St. și Sică. Am sentimentul că mi-a fost omorît un copil. E trei fără zece, sala e plină, frenetică, nerăbdătoare. Trei fără cinci minute, în fața teatrului s-a oprit o mașină din care coboară un tovarăș din conducerea partidului, împreună cu soția sa. E cel mai tînăr membru al Biroului Politic, se bucură însă în rîndul colegilor săi și al întregului partid de o mare autoritate și prestigiu. Vine des la teatru, nu lipsește de la piesele originale, iar la sfîrșitul spectacolului, stă de vorbă cu autorii, regizorii sau principalii interpreți. Ne-a dat mîna și a trecut în loja unsprezece, din fața scenei. S-a ridicat cortina, actorii știu că e ultimul spectacol, au aflat cine e în sală și joacă electrizați. Iar publicul răspunde prompt : replica și aplauzele. După ultima cortină — ovații. A ieșit și tovarășul din conducerea partidului, împreună cu soția sa, din lojă. M-a văzut, se apropie de mine : — **„Spune-mi, B., ce au oamenii cu piesa dumitale ?" — „Să vedeți, tovarășe Ceaușescu, s-au supărat studenții de la agronomie, fiindcă am arătat că unii dintre ei, după absolvire, încearcă să scape, să nu plece la țară". — „Spun că nu e tipic"**, adaugă Z. St. — **„Că asemenea cazuri nu există"**, precizez eu. S-a făcut palid, semn de adîncă mîhnire. — **„Vino mîine la mine, să-ți dau zeci de nume cu adresele lor exacte". — „Bună piesă"**, spune, cu ochii în zîmbet, tovarășa Ceaușescu. **„Bună, dar păcat"**, subliniază tovarășul Ceaușescu : **„Trebuia să fie și mai tare !". A doua zi dimineață, luni, la ora zece.** Sună telefonul în biroul meu. Ridic : Ministerul, aceeași voce suavă, cunoscută mie, de mult, din adolescență. — **„Cînd se joacă „Siciliana ?" — „Nu se mai joacă". — „Cum asta ? De ce ?" — „Nu mi-ai spus dumneata să nu mai pun biletele în vînzare ?" — „Eu ? Am zis eu asta ? Bagă, imediat, piesa în repertoriu".** Și după o pauză scurtă, cît oftatul meu : **„Bună piesă. Păcat ! Trebuia să fie mai tare. Cum am timp, vin s-o mai văd o dată".** De aici înainte, odiseea **„Sicilienei"** cunoaște cîteva finaluri. La trei luni de la faimoasa ședință, deschid ziarul și pe pagina întîi, a treia și a patra citesc : o critică severă la adresa Ministerului Agriculturii. Argumente : înalte cadre de conducere, agronomi de prestigiu, n-au mai ieșit din feuda lor centrală, inundați de hîrtii și note telefonice, n-au mai fost pe la țară, de ani de zile. Alături, un paragraf amplu : numeroși absolvenți ai facultății de agronomie au uzat de diferite stratageme ca să nu plece la sate. În pagina a patra a ziarului, **autocritica** severă a celor vizați în pagina a treia. În prima coloană, stînga, sus, una sîngeroasă, a lui **T. Cr.,** cel ce mi-a strigat : **„Stai în picioare ! Ești agentul lui Eisenhower !"** Recunoaște smerit, spășit, pătruns : n-a mai ieșit **„pe teren"** de cinci ani, e rupt de realități și **„depășit de evenimente".** În aceeași seară, sînt la **„Siciliana".** În pauza după actul doi, pe cine zăresc în foaier ? Pe **T. Cr.,** cel ce mi-a strigat : **„Stai în picioare !".** Îi string, călduros, mîna : **„V-am citit azi, în ziar. Foarte serioasă autocritica dumneavoastră. Mi-a plăcut".** Dar adaug, spre nuanțare : **„Poate prea aspră".** Ia o figură îndurerată și complice : **„Trebuia. Ce puteam să fac ?".** Își aprinde o țigară națională și continuă : — **„Nenorocirea e alta. Că acum, trebuie să plec la țară... D-aia mă și gîndeam... Poate că puteți dumneavoastră să mă ajutați, într-un fel"... — „Cum ?". — „Să găsesc un post în București". — „Unde ?" — „Oriunde" — „Și ce să faceți ? — „Orice".** O secundă am fost tentat să-i spun : **„Să mă consult cu Eisenhower"**, dar am renunțat. Suna pentru actul final.

8 mai 1977. După **„Mielul turbat"**, de douăzeci și trei de ani pe scena teatrelor din țară și din străinătate, ajuns la fabuloasa cifră : douăsprezece mii de spectacole, **„Siciliana"** e cel mai tenace caz de longevitate din istoria teatrului românesc : de șaisprezece ani, fără întrerupere, pe afișele teatrelor bucureștene **„cîrpa fetidă"** — vorbesc de piesă —, s-a purtat bine : a fost tradusă, tipărită și reprezentată în treisprezece țări, retransmisă — cum o fi ajuns acolo ? — de rețeaua de radiodifuziune canadiană, iar **Adam Tarn,** esteticianul poloncz, de talie mondială, a scris un studiu amplu : **„Siciliana, sau triumful comediei noi".** Ce să mai adaug ? Ce să mai zic ? **Zaharia Stancu,** binecuvîntată să-i fie memoria, cînd era supărat — și cînd n-a fost ? — dacă era întrebat : **„Ce mai faci ? Ce mai zici ?"** se bătea cu palma peste buzele lui veșnic arse de febră și răspundea : **„Nu mai zic, sărmanul de mine, nimic. Tac".**

5 iunie 1977. Nu tac ! Început, azi, **„Comedia Comediei".**

AUREL BARANGA ■

Mă numesc **Nicolae Truică**, domiciliez în București și în fiecare an îmi petrec concediul de odihnă, cu familia, în casa părintească din Jiana Mare, județul Mehedinți ; de obicei ne întîlnim aici și cu familia fratelui meu, astfel că împreună cu cei de acasă ne adunăm 16 persoane la masă, dimineața, la prînz și seara. De fiecare dată cînd merg acolo întîmpin o problemă stringentă și greu de rezolvat : procurarea pîinii și laptelui, în sens că pentru asta trebuie să mergi la fiecare două zile pînă la Drobeta-Tr. Severin, adică să faci un drum dus-întors cu un autobuz cale de 75 kilometri. Cred că este imposibil să nu se găsească soluția înființării aici a unui punct de distribuire a laptelui, nu este vorba numai de noi, dar sînt aproape 600 de familii în Jiana Mare. La fel de necesară ar fi și înființarea unei brutării, sau a unui magazin de desfacere a produselor din făină de grîu. Este cel puțin ciudat să poți găsi vin și țuică pe toate drumurile, iar pentru lapte și pîine să bați drumurile la Drobeta-Tr. Severin, cu atît mai mult cu cît C.A.P.-ul, de pildă, livrează zilnic către stat în jur de 1 000 litri lapte de vacă. Gîndesc că problemele ridicate în această scrisoare pledează ele singure pentru rezolvarea lor cît mai urgentă.

Mă numesc **Cristian Dima**, locuiesc în București, strada Straja nr. 4, bloc 31, apartament 1, sector 5. Citind în revista „Flacăra" nr. 22/1977 articolul intitulat „Tu ești Cornelia, sora mea ?", vă rog să binevoiți a mă ajuta să-mi găsesc eventualii frați sau surori, mamă sau tată, întrucît pînă în prezent nu i-am cunoscut. Precizez că am fost găsit în strada Primăverii, sector 1, într-un coșuleț avînd un bilet pe care era scrisă data nașterii — 6 aprilie 1943 — și indicația de a mi se pune numele Dima Cristian. În prezent sînt căsătorit și am trei copii.

În vara anului 1974 am fost convocați pentru recepția blocului B 11 din Calea Aurel Vlaicu, Arad, construcție proprietate personală, constatînd cu această ocazie mai multe lipsuri ale constructorilor ICMJA și OJCVPP Arad și anume : lipsa antenei colective radio și TV, lipsa rafturilor în cămări, calitatea sub orice critică a tîmplăriilor din lemn, lipsa tencuielilor din pivnițe, boxe etc. față de aceste neajunsuri noi am luat poziție și am arătat că nu vom semna recepția blocului, reprezentantul instituțiilor în cauză însă ne-a răspuns verbal că recepția se face și fără semnătură. Ceea ce s-a și făcut, de fapt. Și iată că nici pînă în ziua de azi cele semnalate de noi atunci nu s-au remediat (pentru asociația de locatari a blocului B 11, semnează **Mircea Nistor**, președinte).

În urmă cu cîtva timp am avut nesansa să cumpăr pentru școală două rachete de tenis de cîmp, neracordate. Am cumpărat racordajul și m-am interesat cine l-ar putea executa. Am aflat : la tovarășul Cutcurig, antrenor de tenis la stadionul Central. Am trimis un delegat cu cele două rachete și racordajul. Mi s-a pretins suma de 120 lei și de aici începe ciudățenia : nu mi s-a dat nici un bon de decontare, explicația fiind — lucru și mai straniu — că „mașina specială de racordat s-a cumpărat și a costat 12 000 lei !" Părerea noastră este că această mașină este a clubului, iar practicile tovarășului Cutcurig, cum este și aceasta a racordării pretinzînd sume de bani dar fără a elibera bon de decontare, nu vin cu nimic în sprijinul sportului alb. **(I. Mihai**, directorul Școlii generale Popînzești, comuna Drăgotești, județul Dolj)

Într-un album dăruit de generalul Carol Davila agentului sanitar Duță P. Nicolae, fostă ordonanță a sa, după terminarea războiului — descoperit de mine — se află pe lîngă poza marelui medic român și aceea a unui ofițer superior turc, probabil Osman Pașa. După cum este cunoscut, mareșalul Osman Pașa, rănit la gamba stîngă, s-a predat Armatei Române odată cu sabia sa din aur masiv dăruită de Sultan, primind îngrijiri medicale de la dr. Carol Davila, căruia i-a dăruit fotografia sa. Trimit spre publicare pozele de epocă ale acestor două personalități. (Dr. **Ioan Negru**, Ploiești)

Avram Mare are 48 de ani și este muncitor la Întreprinderea minieră Barza iar soția sa, Rafila, 41 de ani, responsabila punctului de colectare a laptelui din satul Fisi. Recent ei au sărbătorit nunta de argint, cei 25 de ani de la căsătorie, ceea ce pînă acum nu ar reprezenta nimic deosebit : timp de două zile și două nopți oamenii satului Plai, comuna Blăjeni, județul Hunedoara, au petrecut împreună cu familia Mare. În aceeași zi însă — și în aceasta constă noutatea — a început și nunta fiului lor Ioan în vîrstă de 22 ani, electrician la Brad, cu Marta, 20 ani. Cele două nunți, dincolo de bucuria firească pe care au adus-o, au reprezentat totodată un prilej de adevărat festin folcloric : sătenii din Plai, îmbrăcați în portul local, unul dintre cele mai frumoase din Țara Zarandului, au sărbătorit prin jocuri și cîntece cele două evenimente ale familiei Mare. **(Ion Coțoi, Victor Draia** — Hunedoara)

Pe strada Gheorghe Lazăr la numărul 3, în plin centru al municipiului, se află o clădire părăsită de ani de zile care poartă o placă pe care se citesc — e adevărat, cu greu, din cauza prafului — următoarele cuvinte : „Această clădire a fost ridicată în anul 1820, pentru a adăposti teatrul arădean. Aici au dat reprezentații marii artiști ai dramaturgiei românești, maghiare și germane : Déryné (1820), Freumann (1840), Pascaly (1868—1871), Millo (1870). S-a deschis la 30 mai 1907 primul cinematograf din Arad". Renovarea acestei clădiri — care mai păstrează și amintirea lui Eminescu — transformarea vechiului lăcaș de cultură într-un muzeu sau, de ce nu, într-o cinematecă, ar spori, credem, nu numai patrimoniul cultural al municipiului ci și obiectivele turistice ale orașului de pe Mureș. (Prof. **Iuliu Lucaciu**, Arad)

Din partea procuraturii județului Bacău :

„În revista „Flacăra" nr. 17/1977 s-a sesizat că **Mariei Stelea** din orașul Bacău, fostă gestionară la Liceul pedagogic, după predarea gestiunii i s-ar fi reținut pe nedrept suma de 700 lei, contravaloarea cantității de 100 kilograme pîine. Verificîndu-se situațiile semnalate s-a constatat că numita Stelea Maria a plătit suma de 940 lei, reprezentînd contravaloarea a 160 kilograme pîine în valoare de 552 lei și 388 lei contravaloarea altor alimente. Sumele au fost plătite după verificarea gestiunii, din proprie inițiativă, fără ca liceul să emită decizie de imputație. În urma verificării la serviciul de contabilitate al liceului nu s-au stabilit încălcări ale legalității. Menționăm că a fost ascultat numitul **Stelea Neculai**, care a făcut sesizarea și căruia i s-a adus la cunoștință despre verificarea efectuată de procuratură, și rezultatul ei. A declarat că nu mai susține sesizarea deoarece s-a lămurit asupra situației de gestiune pe care a avut-o soția, la predarea acesteia".

Ne adresăm revistei în legătură cu articolul „Cum s-a strecurat în Capitală un tată fugit din familie...", apărut în numărul 20/1977, deoarece pe undeva ne privește și pe noi, fiind colegii Minodorei Diaconu (Moldovan), aflînd abia acum acest zguduitor aspect al situației familiei tinerilor Moldovan pe care îi cunoaștem de cinci ani. Nu am știut situația colegei noastre pînă la apariția acestui articol, deși bănuiam că viața ei era frămîntată de ceva, era foarte tristă. Nici nu știm ce să vorbim despre ea ? O studentă bună, bine pregătită pentru meseria care o așteaptă, deși micuță și firavă totuși sîntem convinși, se va descurca cu zootehnia, deși e atît de sensibilă încît plînge după fiecare animal bolnav. Despre situația creată ? Minodora, fiica adevărată a profesorului Diaconu, părăsită 12 ani de tatăl ei, este victima intereselor meschine ale acestui individ pe care nu-l putem defini nicicum, mai ales în urma propriei sale afirmații : „am bani să-i cumpăr pe toți". Noi sîntem tineri, poate că fără prea multă experiență, dar din cele învățate la științele sociale cît și din viața de toate zilele, precum și ținînd seama de bunul simț, nu putem fi de acord ca Minodora, după ce a fost tîrîtă prin tribunale în toți acești ani ai studenției — care ne sînt atît de scumpi — să se trezească acum, tocmai cînd își pregătește lucrarea de diplomă și așteaptă un copil, azvîrlită în stradă de propriul său „tată". Oare cruzimea unui om merge atît de departe încît să nu admită nici măcar soluția unei plăți în rate ? Cum, cu ce gînduri despre dreptate pășește acum în viață această tînără ? Sperăm că noi, **studenții anului V Zootehnie din București, în număr de 100**, nu vom fi dezamăgiți în speranța noastră că, în cele din urmă, dreptatea va fi de partea Minodorei.

Din partea Consiliului popular al comunei Drajna, județul Prahova :

„Referitor la scrisoarea adresată revistei „Flacăra" de către **Dumitru C. Rădulescu** din comuna Drajna, trimisă nouă spre analiză, vă informăm : casa unde a locuit Dumitru Rădulescu a fost grav avariată de cutremurul din 4 martie a.c. Personal nu are casă trecută la rol, el locuia împreună cu familia la mama sa Elena Rădulescu, figurînd în registrul agricol ca membri în gospodăria acesteia. S-a luat măsura să i se pună la dispoziție provizoriu o locuință pentru a locui cu copiii. Mama acestuia locuiește în prezent la un fiu al ei. Organele ADAS au venit la fața locului, au evaluat paguba și urmează a primi banii — respectiv mama sa. Pentru copii primește un ajutor de 200 lei conform decretului 411/1971. În cazul că se va hotărî să-și construiască ceva, pe plan local îl vom ajuta cu material lemnos și meseriași".

Mă numesc **Mihai Coroianu**, lucrez în cadrul cooperativei meșteșugărești „Dorna" din Vatra Dornei și am domiciliul stabil în comuna Dorna-Arin, locuind la socri. La cerere mi s-a dat un lot de casă în comună, în satul Gura Negri, de 250 mp. Din economiile făcute mi-am procurat unele dintre materialele necesare construcției, dar mai avînd nevoie de niște bani m-am adresat filialei C.E.C. V. Dornei în acest sens. Mi s-a spus însă că nu-mi pot împrumuta bani, întrucît lucrez în V. Dornei, iar casa mi-o fac în altă parte. Ca să poată, trebuie să am serviciu în comună, eu lucrez însă de 22 de ani la unitatea sus-menționată, ceea ce mi se pare absurd. Avînd toate actele în regulă, nu pot oare beneficia și eu de un drept pe care statul nostru îl acordă tuturor celor ce vor să-și construiască locuință pe contul lor ?

Primim din partea Consiliului popular al municipiului Suceava :

„Cu privire la scrisoarea adresată revistei „Flacăra" de către **Opincaru Mișu** din Suceava... prin care solicită sprijin pentru obținerea unei locuințe din fondul locativ al statului, trimisă nouă spre rezolvare, vă facem cunoscut că cererea sa a fost rezolvată favorabil prin atribuirea unui apartament cu două camere și bucătărie în blocul din Aleea Lalelelor nr. 19, apartamentul 19, scara A, din cota Întreprinderii industria laptelui Suceava la care este angajat".

În data de 25 octombrie 1976 am dus la reparat un aparat de radio cu tranzistori „Mondial". Am fost de atunci de zeci și zeci de ori pentru a-l ridica în stare de funcționare dar nu a fost posibil. În urmă cu două luni, deci după mai bine de cinci luni de cînd l-am dus la reparat, am fost în audiență la președintele cooperativei „Avîntul" Galați. Dînsul a dat dispoziție clară unui tovarăș Ivașcu spre a-mi rezolva problema cît mai urgent. Au mai trecut însă alte luni bune, fără a se schimba nimic. Cu alte cuvinte, la cooperativa „Avîntul" din Galați, nici în peste șapte luni de zile nu se poate repara un aparat de radio. Cazul meu nu este izolat, cazuri asemănătoare sînt suficient de multe în orașul de la Dunăre pentru a da de gîndit. **(Ionel Tecuță**, Galați)

POȘTA REDACȚIEI

Emil Spătaru — comuna Ianca, Brăila. Ministerul Sănătății, căruia i-am remis scrisoarea, ne-a informat că a dispus importarea medicamentelor solicitate. Le veți primi, contracost, de la farmacia cea mai apropiată de domiciliul dumneavoastră.

Maria Giurea — Horezu, Vîlcea. Așteptăm și noi ca și dumneavoastră un răspuns de la organele în drept.

Dumitru Foteseu — Tg. Jiu. Conform prevederilor legale aveați obligația să vă prezentați imediat la serviciu pentru a vă relua activitatea.

Năstase Dună — Craiova. Ne întrebați pe noi ce s-a întîmplat cu o cerere a dumneavoastră trimisă Consiliului Culturii și Educației Socialiste. Nu cunoaștem. Adresați-vă direct acestui for.

Gelu Ștefan Cernea — Zimnicea. Nu cereți să verificăm dacă v-a fost bine calculată retribuția în funcție de vechimea înscrisă în cartea dumneavoastră de muncă. Nu avem căderea, întreprinderea la care lucrați are un serviciu personal-învățămînt de unde veți primi lămuririle necesare.

Minodora Ichim — Suceava. Mamele care au născut și au în îngrijire un număr de opt sau mai mulți copii, beneficiază de ajutoare bănești lunare de 200 lei și de 300 lei pentru 10 sau mai mulți copii.

Ion Maghiar — București. Vă mulțumim pentru invitație și vă promitem că vom ajunge și în comuna dumneavoastră natală Brustureasa-Bacău „plină de eroi și istorie".

Jürgen Schol — Sibiu. La sediul Comitetului județean de partid există săptămînal un program al audiențelor.

MARGA NEDELEA

Cititorii ne sesizează

■ **Gh. Crețulescu, Beiuș, Bihor :** în numele a 500 familii care se aprovizionează cu produse lactate de la magazinul „Alimentara" situat în incinta blocurilor de pe strada Aurel Vlaicu, reclamă distribuirea nesatisfăcătoare a acestor produse, mașinile sosind cu întîrziere, ambalajele fiind murdare, lipsa unor sorturi etc.

■ **Gheorghe Neghiniță, Victor Iftimie, F. Mauchi etc. din Eforie Sud :** revin asupra sesizării anterioare, publicate în „Flacăra" nr. 17/1977 — prin care se arată lipsa de atenție și de înțelegere a organelor în drept privind o porțiune din strada Dr. Cantacuzino și desființarea unui teren de camping din apropiere, transformat în maidan de gunoaie — în sensul că nici pînă astăzi nu s-a întreprins nimic.

■ **Grup de cititori, cartierul Floreasca, București :** parcul din fața cinematografului Floreasca este amenințat cu degradarea, indicatoarele ce interziceau accesul vehiculelor pe alei, din niște foste străzi, au fost smulse, punînd în pericol securitatea copiilor și vîrstnicilor aflați aici la odihnă ; s-au înmulțit aici și cîteva grupuri de tineri certați cu disciplina, care joacă jocuri de noroc în văzul lumii, beau, înjură.

■ **Alexandru Ștefan, Roșiori de Vede :** semnalează că în ultima vreme curățenia din trenurile de persoane lasă de dorit ; geamuri murdare, praf pe canapele, cabine sanitare defecte etc. ; spre deplină exemplificare, călătorind duminică, 29 mai cu personalul 1044/1215 într-un vagon de clasa I a avut surpriza să aibă drept companion un... șoricel.

■ **Maria Branescu, Alexandria :** pasionată a întrecerilor sportive, nu poate fi la fel de pasionată de practica celor de la stadion care în loc de 7 lei, cît scrie pe biletul de intrare, percep 10 lei, în schimbul unei fițuici intitulată Program de Fotbal.

■ **Ioan Sarachie, Cisnădie, Sibiu :** în urma reclamelor făcute la radio și în presă privind comerțul prin poștă, la data de 27 decembrie 1976 s-a adresat I.D.M.S. București — strada Cascadelor nr. 30 — solicitînd livrarea, contracost, a unui rezervor de benzină pentru autoturismul „Dacia 1100" ; în 18 februarie a.c., neprimind nici un răspuns, face o revenire prin scrisoare recomandată ; urmează, din păcate, aceeași tăcere din partea instituției în cauză. Cum rămîne cu reclamele ?

„FLACĂRA" nu ia în considerare scrisorile anonime. Scrieți-ne cît mai concis, și nu uitați să vă iscăliți.

TOPOLOVĂȚUL MARE

Între cele două con kilometri și mai

Abia ajunși în livada de piersici pitici, crescuți pe o ridicătură întinsă de pămînt ce se naște din domoalele dealuri golașe ale Lucarețului, ne-a întîmpinat o ploaie de iunie, neastîmpărată, caldă, îmbrățișînd cerul și aerul, pomii iubitori de apă vie, ca și fructul lor dătător de sănătate. Primarul comunei Topolovățu Mare, Dionisie Giuchici, privește nemulțumit spre norii în destrămare, socotind că ploaia căzută nu înseamnă aproape nimic pentru rădăcini și că ar fi bună una cu stropi mari și deși, care să țină o zi și o noapte, barem. De sus, din livadă, cîmpia se vede încă verde și netedă, tăiată doar de cele două ape, Timișul și Bega, îngemănate la Coștei și mai jos, cîndva formînd împreună o baltă imensă, o mlaștină chiar, pe care geologii au crezut-o drept fund al mării din care s-au născut Cîmpia Panonică și nesfîrșita pustă a Banatului. Despre toate acestea și multe altele legate de istorie sau geografie poate vorbi omul de care aminteam, primarul, absolvent la fără frecvență al Facultății de istorie-filozofie din Cluj-Napoca. Întîiul cetățean al comunei Topolovățu Mare a împlinit 44 de ani de viață și 12 de cînd e primar, ceea ce înseamnă că poate și trebuie să fie crezut atunci cînd spune că nu există o muncă mai grea decît aceea de a conduce treburile a 6 sate, cu exact 4 236 de suflete, cu 3 cooperative agricole de producție, o întreprindere agricolă de stat și o stațiune pentru mecanizarea agriculturii și o întinsă rețea a cooperației de consum și meșteșugărești, că numai cei 8,6 km de țevi pentru alimentarea cu apă curentă au însemnat opt mii și ceva de griji și socoteli. Nu prea există șanse apropiate de urbanizare declarată, din pricina Recașului aflat doar la 15 km și cu cîțiva ani înainte și a Lugojului, însă, cum zice chiar primarul, „un centru civic tot că vom face, adăugînd doar o creșă și un cămin cultural nou-nouț la cele construite pînă acum, în valoare de 1 200 000 de lei, contribuție a cetățenilor...“ Cele construite : școală cu etaj, complex alimentar comercial, dispensar, poștă, miliție, sediu al primăriei și, în paralel, oamenii și-au ridicat case noi, cam 82 la sută, și-au cumpărat 100 de autoturisme și tot ce le trebuie în viața de toate zilele, fiindcă, dacă sînt într-adevăr buni gospodari, bănățenii, vrînd-nevrînd, sînt și făloși, adică nu neapărat lăudăroși, ci, mai întîi, mîndri de ceea ce dobîndesc prin iscusința mîinii și a minții. Și dărnicia pămîntului ! În termeni agrotehnici, pămîntul de deasupra, pe care îndeobște îl călcăm în picioare, se cheamă simplu : sol. Aci, la Topolovățu Mare, solul este aluvionar, deci gras, de pe fundul mării, din mlaștini și depuneri repetate ale mîlului celor două ape cuminți, încît, odată, la botezul Timișoarei, s-a făcut o confuzie între Bega și Timiș, neștiindu-se exact care din ele străbate orașul... de pe Bega. Dacă cei din Topolovățu Mare — de aci încolo ne vom referi la două cooperative agricole de producție — au și podzol (cam 35—40 la sută din cele 2 862 de hectare), un sol sărac, la cei din satul învecinat, Ictar-Budinț, aluvionarul este preponderent pe cele 1 700 de hectare cît însumează averea obștească. Diferența aceasta este de-a dreptul neglijabilă, ca și distanța care separă cele două localități : nici 4 kilometri, ușor de străbătut pe șosea sau pe drumurile căruțelor. Tot ceea ce vedem din livada încă tînără de pe dealurile Lucarețului, din apropierea unui lac de patru hectare, născut în spatele unui baraj solid, sau viile neintrate întru totul pe rod, grîul curat, fără maci roșii, rapiță sau albăstrele, porumbul ieșit curajos la întîlnirea cu lumina sau, mai departe, saivanele Complexului de îngrășare a mieilor (pînă la 12 000 pe an), deci totul, plus izbînzile din ultimii 18 ani ai C.A.P.-Topolovățu Mare se leagă de numele lui Ioan Josu, președintele. Sigur, am fi început reportajul cu acest om de ispravă, în vîrstă de numai 43 de ani, dacă nu am fi avut nesansa de a ajunge aici tocmai în absența dumnealui (Ioan Josu se afla plecat la un necesar tratament medical în străinătate) ; compensația a fost alta și anume bucuria cu care cooperatorii ne-au vorbit despre el, despre fostul șofer al unui incapabil președinte, ales de tînăr, la nici 25 de ani, să stea în frunte și să hotărască în această calitate ca Topolovățu Mare să ajungă o unitate agricolă de prestigiu, cu confirmări repetate, între care două titluri de „Erou al Muncii Socialiste“, trei „Ordine ale Muncii“ clasa I, o Diplomă pentru locul I pe țară la cultura soiei. Plin de inițiative și îndrăzneală, șoferul de odinioară a avut puterea și răbdarea să își completeze studiile și să ajungă astăzi student în anul al IV-lea al Facultății de agronomie, așa cum era și de așteptat. „Cînd a fost să fie ales un nou președinte — își amintește Constantin Cădariu, contabilul-șef — eram și eu candidat. M-au și chemat două zile la raion, să mă lămurească să primesc... N-am vrut. Mi-a fost frică, de ce să nu recunosc. Se schimbau tare des președinții. Eu eram socotitor și la altceva nici nu mă pricepeam... Apoi a venit surpriza : l-am ales cu toții pe Josu, că prea era rău de gură și nu vedea decît neghina din tot ceea ce făceam... Nu-mi pare rău că n-am primit ; Josu e un președinte cu faimă în județ și chiar în țară, încît cei din Ictar-Budinț zic adesea : Dac-am avea și noi un Josu... N-au... Mie, la contabilitate, îmi place ; văd totul în acte, cum se vede la televizor, și-mi dau seama de sporurile noastre...“

Deci, ce a făcut Josu ? — îl întreb pe primar. „Nu știu cum să încep — se fîstîcește Dionisie Giuchici — fiindcă sînt, într-adevăr, multe, multe realizări despre care merită să scrieți“. Îmi arată, din nou livada și via, apărute pe dealurile care abia dădeau șase-șapte sute kg de grîu sau o tonă și jumătate de porumb. Oamenii s-au cam speriat auzind de visul lui Josu de a culege struguri, mere și piersici de pe dealurile sărace. Sau cînd a fost să se construiască saivanele pentru miei, aici unde creșterea oilor nu se bucura de nici o tradiție mai serioasă, unii și-au zis că președintele are idei năstrușnice, care îi costă enorm și, mai ales, nu vor rodi. Acum livrează miei și cooperatorii, îndemnați de veniturile frumoase care se obțin de pe piața cărnii. Primele idei ale întîrziatului student în agronomie au fost acelea legate de organizarea muncii, de disciplină, de calitatea lucrărilor, adică de grija față de pămîntul cultivat cu grîu și porumb sau soia, de ultima plantă legîndu-se și cu prilejul unei specializări de trei săptămîni în S.U.A. („Asta e cultura viitorului, plantă universală, din care se poate face și carne și lapte“ — glumește Ioan Josu, hotărînd însămînțarea a 300 de hectare cu soia). Aproape toate lucrările sînt mecanizate, începînd, firește, cu cea mai acută durere a pămîntului — arătura adîncă, de care este legată primenirea humusului dătător de viață și belșug. Iar cointeresarea materială a mecanizatorilor cunoaște la C.A.P.-Topolovățu Mare forme știute dar neaplicate la Ictar-Budinț, drept pentru care nici recoltele nu sînt asemănătoare, ci... comparabile. Luînd ca reper ultimii doi ani (în 1965 cifrele erau favorabile Ictar-Budințului), la culturile de bază s-au înregistrat, la grîu — 4 400 kg în 1975, 4 517 în 1976, la porumb — 8 103 kg în 1975, 8 600 în anul trecut — la Topolovățu Mare ; la grîu — 3 572 în 1975, aproape la fel în 1976, iar la porumb s-a ajuns la 5 000 kg în toamna trecută, la Ictar-Budinț. Același pămînt, aceleași tractoare, aceeași sămînță și aceeași climă, același soare din pustă, cald și darnic, în ambele localități. În anul trecut, cooperatorii de la Topolovățu Mare au cîștigat 75 de lei — bani gheață — la ziua de muncă (70 de lei în 1975), iar vecinii lor abia jumătate, 32 (28 în numerar), ceea ce înseamnă, din 1965, un spor de numai 5 lei ! La nici patru kilometri depărtare, cum e oare posibil ca rămașii în urmă să nu privească peste gardul vecinului ? !

Gheorghe Pava, președinte al C.A.P. Ictar-Budinț din anul 1958, este un țăran destoinic, harnic și isteț. Are 57 de ani și s-a născut în Budinț, o jumătate de sat diferită de cealaltă. Ictar, ambele despărțite de o simplă stradă și... o liniuță. Cîndva două localități separate, cu două primării, două cămine culturale, două biserici, două prăvălii, două coruri. Ictar și Budinț au astăzi două școli generale de 4 ani și necazul că prea multă lume face comparație cu Topolovățu Mare. „În '65 nici nu-i luam în seamă pe vecini, ca acuma să ajungem la coadă...“ — zice Victor Iovi, economist la zootehnie, supărat că cele 256 de vaci cu lapte au îmbătrînit și că nu pot face planul. Altfel, oamenii sînt liniștiți, ca și satul, încărcat de natura în floare și verde crud, înfrumusețînd ulițele curate, pe care se rînduiesc case arătoase, de gospodari neobosiți, majoritatea noi, unele în „roșu“. Cei din Ictar-Budinț iubesc mult arta, cîntecul și dansul, iar corul lor, ajuns la o sută de ani de la înființare, a ocupat locul al III-lea la faza județeană a Festivalului național Cîntarea României, cor bun, pe patru voci, dirijat de țăranul Florea Martin. Și Gheorghe Pava cîntă în cor, de la 13 ani, iar de cînd e președinte, deși are mai mult de lucru decît ceilalți, se duce încă la repetiții și spectacole, să dea exemplu celor care se codesc și se scuză că nu-și mai văd capul de griji. Ceea ce este și adevărat, dacă socotim cele 379 de hectare cu porumb („Anul trecut ne-o omorît buruiana, că n-am avut erbicide“), 500 cu grîu, 130 cu floarea-soarelui („În '63 scoteam 2 300 de kg, acum abia atingem 1 700 ; atunci lucram manual, puneam pălăriile în sac și le duceam la batoză, să nu se piardă nici un bob...“), apoi multele culturi din legumicultură (30 de hectare cu roșii, 15 cu ardei, 5 cu varză, 30 cu cartofi, 50 cu fasole), la care se adaugă tutunul sau creșterea viermilor de mătase („Trebuie să facem 140 de kg de gogoși... Viermii au dormit pînă acum două somnuri, mai au încă două și gata, fac gogoașă. Ar fi mai bine dac-ar dormi întruna, că mănîncă unul cît o vacă ; și nu-i mai mare decît... un vierme... Ciupelim toți duzii din sat și de pe șosea, să-i săturăm... Cei din Topolovăț sînt mai șmecheri decît noi : n-au viermi !“). Cu o grădină de legume atît de mare și cu o structură a culturilor ce numără 14 plante, cei de la Ictar-Budinț găsesc o primă scuză pentru rămînerea lor în urma Topolovățului. „Ei au mers pe mecanizare, noi continuăm să ne bazam pe brațele noastre“ — zice și inginerul șef, Gheorghe Neda, la care președintele argumentează cu consumul mare de norme convenționale la roșii și tutun, situație contrazisă de o analiză pe care ne-a pus-o la dispoziție Biroul organizare din cadrul Direcției generale pentru agricultură și industrie alimentară-Timiș. Așadar, sintetizînd datele complexe, aflăm că, pentru un hectar de tomate timpurii, există un necesar de 563 zile/om, la cele de vară 335, la cele de toamnă 204 (cu un plus total la Ictar-Budinț), la întreținerea livezilor consumul de muncă manuală este de 199 zile la pomi și 250 la vie, ceea ce în-

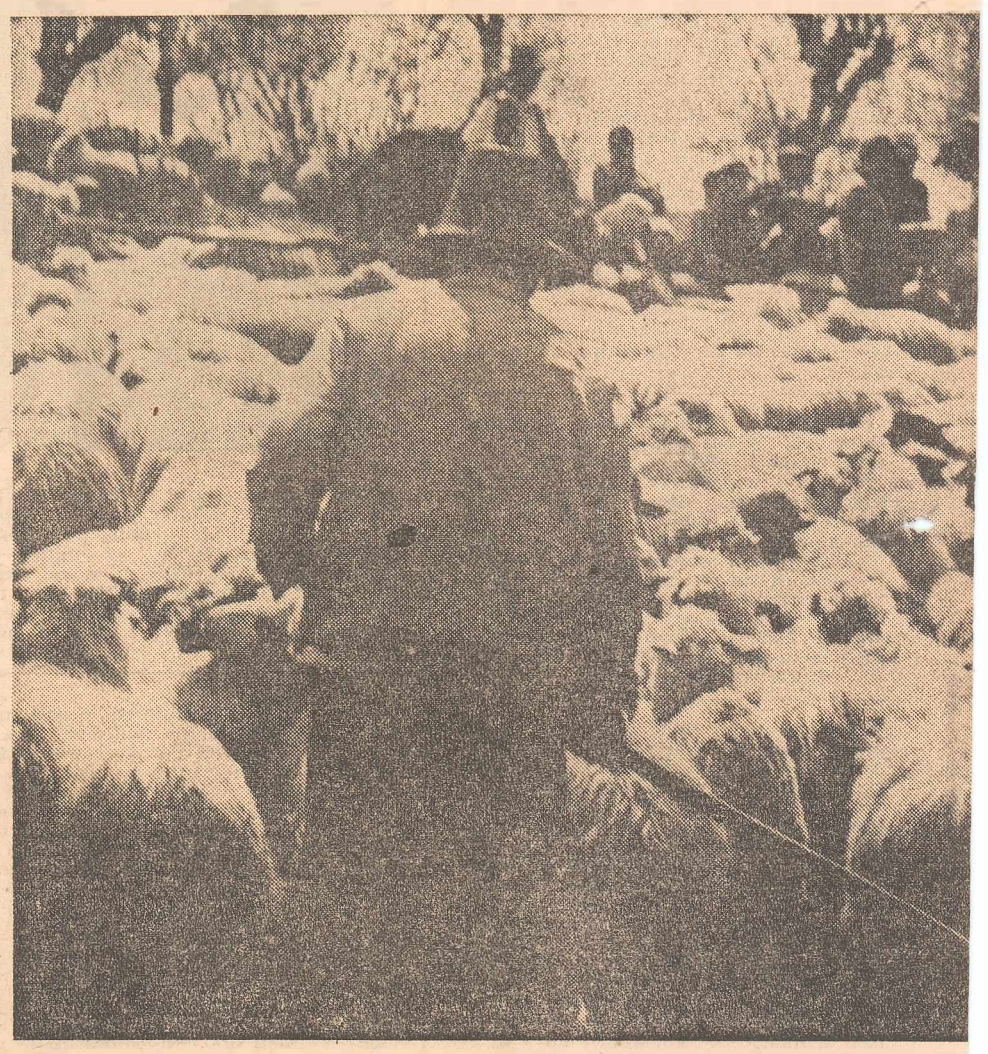

Eu sînt și rămîn: Dumitru Ene, zidar

— De la mine — zice Dumitru Ene — nu cred că puteți afla lucruri senzaționale. Sînt un om simplu care muncesc de-o viață și care a înțeles și mai înțelege că totul pornește de la muncă.

— E foarte bine că dumneavoastră vă știți un om care nu iese din comun. Dar colegii, tovarășii din conducerea Trustului de construcții industriale București susțin că lucrurile nu stau chiar așa și că simplitatea e doar aparentă. În clipa cînd reveniți pe șantier, spun ei, lucrurile se transformă. Ochii capătă altă expresie, un nu știu ce vă cuprinde întreaga ființă, alergați de colo pînă colo, îndreptați ce-i de îndreptat, vă aplecați cu dragoste lîngă un începător în ale meseriei, săriți ca ars cînd se creează gol de producție, pentru ca apoi să treceți la locul dumneavoastră de muncă și să zidiți cu un calm de parcă nimic nu s-ar fi întîmplat. Așa vă văd ei.

— Tot ceea ce fac își are obîrșia în dragostea față de muncă, în faptul că de mic am învățat de la tatăl meu că la bază stă dragostea cu care știi să-ți gîndești munca. Albinele ori furnicile, mai toate viețuitoarele fac același lucru. În copilărie urmăream luni de zile munca harnică și neobosită a furnicilor. E adevărat, la ele instinctul muncii se confundă cu însăși existența lor. La noi, oamenii, ființe complexe, conștiința muncii se deprinde cu anii, omul se naște bun, dar bunătatea se alterează la unii odată cu scurgerea vremii. Totul depinde de noi, cei din jur, de talent și de priceperea cu care știm să ne apropiem de semeni.

— Îmi plac simplitatea și firescul cu care abordați problemele muncii. Dumneavoastră le expuneți simplu, de parcă viața s-ar scurge lin, ca o apă curgătoare. Dar munca-i grea, o știm cu toții. Deci, cum reușiți să fiți un bun organizator, un bun pedagog și în ultimă instanță un foarte bun lucrător ? Aceasta e problema : cum ?

— Tatăl meu, zidar și el, m-a luat pe șantier. O duceam greu, trebuia să cîștig bani. Dragostea și severitatea părintească au pus temelia meseriei mele. Astfel am învățat cum trebuie să te organizezi pe tine, cum trebuie să-i organizezi pe alții și, mai ales, cum trebuie să-ți iubești colegii. Pe copiii mei tot zidari doresc să-i fac, dar zidari-ingineri. Să învețe la școală tainele matematicii, ale rezistenței materialelor și altele. Dar meseria și iubirea de oameni doresc să le-o transmit eu. Mi-am propus ca vara să-i iau pe șantier. Acolo e adevărata școală a vieții.

— Pe șantierele de construcții se folosește foarte mult muncă necalificată. Dumneavoastră ați făcut — se spune — lucruri minunate cu această categorie de oameni...

— Nu-i ușor. Ei vin pe șantier fără o disciplină a muncii, aducînd cu ei uneori obrăznicia, uneori neseriozitatea. Măi Ene, mi-am zis, dacă reușești, punînd cărămidă peste cărămidă, să înalți ditai blocu' de 15 etaje, să te lași tu intimidat de un pletos, care între două vorbe scoate o vorbă piezișă printre dinți ? Și drept urmare, de aceștia m-am ocupat mai mult. Am avut grijă să-i repartizez lîngă un lucrător „prima“, cum zic străinii (am lucrat și în R.F. Germania, scuzați influența). Nu făcea ceva, strîngeam din dinți, dar nu ziceam nimic. Lipsea de la lucru, îl iertam. Dormea în timpul lucrului, mă făceam că nu-l văd. Va învinge cel mai tare — îmi ziceam, pentru că știam că cel mai tare sînt eu. Și am mîndria să spun că pe mai toți i-am cîștigat. Azi, mulți dintre ei sînt lu-

...une sînt doar patru ...nulţi ani... lumină

sumează 23 880 zile, respectiv 11 500 la Topolovățu Mare, față de numai 4 551 la vecinii lor. Este adevărat că totalul legumelor la Ictar-Budinț pretinde 14 610 asemenea norme, față de 4 700 la ceilalți, însă planul general la 14 culturi planificate pentru anul în curs dă cîștig de cauză Topolovățului, cu 41 000 față de 26 000, în prima sumă ponderea fiind deținută de lucrările din ferma vitipomicolă (totalul pe 1977 este aproape identic, 65 000 față de 65 000). Așadar, e greu de spus cine are dreptate, apreciind că într-un loc se cîștigă bani mai mulți, dar cu puține zile-muncă, iar în celălalt, într-un fel, veniturile s-ar compensa prin numărul mare de norme. Gheorghe Pava este însă convins că de partea lui e adevărul, aducînd și alte argumente, între care renunțarea de către Josu la cultura florii-soarelui în favoarea grîului, pe 160 de hectare, înlocuind, astfel, o cultură mai puțin rentabilă, dar impusă de Direcția agricolă, cu una în care mecanizarea rezolvă totul. „Culturile noastre nu aduc venit, ci consumă multă muncă — socotește președintele în cauză. Aveam la început șase hectare de grădină, de pe care cîștigam 300 000 de lei. Azi, de pe 100 de hectare nu mai putem lua cît de mult... Și e o mare pierdere..."

Nu vrem deloc să supărăm cumsecăde-

...rii mei de nădejde. Îi privesc cu ...ria tatălui care și-a iertat fiul răr. Nu vreau să le dau numele, nu ...ta dar de trecutul neplăcut nu-i bine ...amintești. La început, cîștigul lor îl ...neam eu la C.E.C., astfel i-am în...chivernisirea banului.

După dumneavoastră, ce e mese-

...Mă puneți în încurcătură pentru că ...iu ce să zic. De ce s-o definesc eu? ...că au făcut-o cărturarii.

...u-i vorba de o definiție, în general, ...punctul dumneavoastră de vedere.

...Meseria este orice **muncă** pe care o ...zi și care-ți cere iubire, dăruire, ...verență. Meseria se învață pe șan...ri în școli, dar trebuie și nițel fu... Să fim clari, „furi" tocmai acea in...parte a meseriei despre care lumea ...ea vorbește niciodată și nici căr...ța dă strălucire lucrului final.

...Dac-ar fi să vă tipăriți o carte de ...ce-ați scrie pe ea?

...Dumitru Ene, zidar.

...Omiteți un lucru esențial, acela că ...74 sînteți Erou al Muncii Socialiste.

...ine zice că-l omit? El trăiește în ...face parte din familia mea, este ...-al treilea copil al meu. Eu sînt și ...simplu: Dumitru Ene, zidar.

DAN BÎRLĂDEANU ■

nia lui Gheorghe Pava sau să exagerăm cu laude la adresa lui Ioan Josu, altfel doi buni prieteni, și, cum spuneam, oameni de ispravă, harnici și plini de bunăvoință, despre care cooperatorii din cele două unități vorbesc cu respectul cuvenit vredniciei, iar primarul îi iubește la fel, considerînd că și cooperativele au meritele lor fiecare, ca și unele deficiențe. Mai sever în judecată, poate din pricina analizei temeinice a specialistului, dr. Zoltan Nagy, director adjunct al Direcției agricole a județului Timiș, ne-a declarat: „Comparația trebuie făcută, într-adevăr, întrucît condițiile pedologice sînt identice, iar sub aspectul fertilității solurile de la Topolovățu Mare sînt chiar mai slabe. Rezultatele productive atît de diferite se datorează numai și numai calității lucrărilor agricole, începînd cu arătura adîncă pe întreaga suprafață, continuînd cu fertilizarea științifică, cu însămînțările și asigurarea densității, cu întreținerea culturilor și chiar ritmul diferit de recoltare... Vă mai spun ceva: cei de la Ictar-Budinț se plîng de lipsa brațelor de muncă. Au oare voie să facă așa ceva atunci cînd, bunăoară, au efectuat erbicidarea tomatelor sub orice critică, risipind erbicidul pe un teren foarte bulgăros, fără efectul scontat?! Cînd sămînța de floarea-soarelui este în proporție de 30 la sută prea la suprafață?! Cînd răsadurile de tomate au stat cîteva zile neplantate?! Cînd îngrășămintele chimice au fost depozitate sub cerul liber în curtea cooperativei agricole?! Josu a pus rapiță în loc de floarea-soarelui; foarte bine că a făcut așa, fiindcă ne-a convins că însămînțează un soi foarte productiv, procurat de el din R.F.G., astfel că e de preferat să avem 3 000 kg la hectarul de în decît 2 000 kg de floarea-soarelui. Priviți grîul lui Josu și pe cel al lui Pava; diferențele le sesizează și ochiul profanului... Disciplina în muncă, excelenta organizare — iată argumentele lui Josu. Știți ce-a făcut anul trecut?! A refuzat să recepționeze o lucrare efectuată de S.M.A. în valoare de 70 000 de lei! Și mecanizatorii au fost obligați să muncească așa cum era contractul... Pava crede că pămîntul rodește singur..."

„Eu am știut de prunc un adevăr: pămîntul nu rodește singur — ne spune președintele de la Ictar-Budinț. Ne sculam cu noaptea în cap, la două ceasuri, să fim primii la ogor. Era cea mai mare rușine să apuce vecinul să-ți spună primul «Bună dimineața!» Acuma începem la șase și o ținem pînă se vede... Eu, eu iubesc pămîntul ca pe ochii mei, ca pe pruncii mei și poate că nu mă pricep la toate ca un inginer, dar știu că fac așa cum știu eu că-i mai bine... Unii ar putea să spună că trăiesc din amintiri, că țin prea mult la anii de început, cînd aveam 90 de cai ca ăla din poveste, cînd aduceam bani de-acasă să-i potcovim sau să le cumpărăm scări pentru fin... Bine c-am scăpat de sărăcia începutului..."

150 de case din Ictar și din Budinț — să nu le fie cu supărare — sînt noi, adică aproape toate casele celor 893 de locuitori, ale căror gospodării cresc 249 de bovine, 214 porci, 1 000 de oi, cifre superioare vecinilor, deși populația Topolovățului este mult mai numeroasă. Oamenii trăiesc bine, au de toate, muncesc cu rîvnă și totuși nu fiecare are o explicație pentru cauzele locului al II-lea în disputa cu Josu și ale unei situații și mai triste între unitățile din județ. „Eu vă mai spun ceva și nu pentru că sînt președintele de-aici: oamenii noștri nu schimbă pentru nimic în lume cooperativa aceasta cu cea din Topolovățu Mare. Pe mine să mă mai credeți că am avut prea des culturi de floarea-soarelui, chiar două și trei sute de hectare. Știți ce-i cu planta asta? Seacă pămîntul, îl suge și-l slăbește, ca pe nisip. Ar trebui 5—6 ani de întrerupere, să se refacă, dar nu putem să așteptăm. Dac-ar fi din ani în ani și leguminoase, care ar încărca pămîntul cu azot, alta ar fi și recolta... Și nici îngrășăminte nu avem întotdeauna"...

Cînd au fost regularizate apele celor două rîuri atît de dezordonate și a început săparea actualului canal Bega, pe malurile îndreptate au apărut mori și grădini de legume. La Topolovățu Mare cineva a avut ideea să construiască o fabrică de cherestea, cu ferăstraie mînate de ape, doar că mîna de lucru nu putea lipsi. Topolovățenii au renunțat la treburile cîmpului și au devenit muncitori cu ziua, iar satul — un sat de muncitori, fireste necalificați, săraci și plini de griji și trudă. Mai tîrziu, între grădinile de roșii și morcovi s-a ridicat un conac, care și-a întins moșia pe locurile numite „Bric", acolo unde astăzi „stăpînesc" oamenii lui Josu, care vor să facă o tabără de vacă pentru — de ce nu?! — „week-end"-urile țăranilor pustei din jur. „Sigur, vor fi bineveniți acolo — spune primarul — și vecinii din Ictar-Budinț, care n-ar avea rost să-și construiască o altă casă de odihnă, doar că ar trebui să se gîndească la altceva"... Și anume?! — întreb, încă nedumerit. Primarul nu răspunde imediat, apoi îmi amintește de livadă, de vie, de miei și baraj, de porumb și soia...

„În vremea raionului am primit o diplomă... Nu mai știu pentru ce, dar atît a fost... Anul acesta — da, avem șanse mari. Fără patru mii nu ieșim cu combinele din lanurile de grîu. Și porumbul promite. N-are fir de buruiană... În agricultură, ploaia face milioane. Venită la timp. Poate n-ar fi rău să irigăm cîteva zeci de hectare, că avem apele la doi pași... Ne-om mai socoti... Nici Topolovățu nu stă rău, după cum se vede..." Îl întreb pe președintele Gheorghe Pava dacă nu e supărat pe Josu. Omul mă privește înțelegător: „Așa ar trebui?!... Nu, nu sînt. Noi nu avem rezultatele lui, e clar; prea mulți ne compară, așa, la prima vedere, ca și cînd noi am face totul anapoda, iar ei ar fi cei mai isteți oameni de pe fața pămîntului. Au merite și ei, avem și noi; Josu ne-a luat-o înainte, noi am luat-o altora. Nu putem fi fruntași cu toții. Și nici codași!..."

ICTAR-BUDINȚ

„Judecînd atent, ambele cooperative și-au văzut de treabă, eu ținînd la fel de mult și la Josu și la Pava — continuă primarul. Totuși, primul nu a rămas la agricultura din bătrîni, aducînd știința acasă, învățînd-o adică. Spune totul dorința și ambiția lui de a învăța agronomia la facultate, nu din cărțile de popularizare, pe care le știe orice țăran. Josu e un om aspru, uneori chiar dur, iubit — așa cum e, și rău — de cooperatori. Nu s-a compromis nicicînd..." Pava?! — întreb.

Gheorghe Pava este un om inimos, cumsecade și nemulțumit. Și mulțumit. Are 57 de ani, doi copii ajunși oameni în puterea vîrstei, care nu l-au făcut de rîs în satul în care toți își spun pe numele mic, adică se cunosc și se înțeleg ca frații de cruce; este mulțumit pentru că au trecut anii grei ai începutului vieții și muncii în C.A.P., că au trecut și datorită lui. Este mulțumit că oamenii îl iubesc, că îl vor încă acolo, în fruntea lor, chiar dacă nu e ca Josu, ci rămîne Gheorghe Pava, om domol și blînd ca dealurile din care se ivește cîmpia bănățeană. Ca orice gospodar, are acasă două vaci cu lapte, patru viței, porci și 12 oi, „că nu stau la oraș, să ies dimineața pe balcon și să fumez privind tramvaiele sau cerul".

Dacă ar fi fost Josu acasă, documentarea noastră ar fi cîștigat. „Nu prea v-ar fi vorbit despre el, ci despre oameni și despre pămînt, despre livadă și miei... Nimic nu este mai important pentru președinte decît munca, decît seriozitatea și disciplina... Discutînd cu Josu, v-ar surprinde modestia și politețea sa, chibzuința cu care explică planurile viitoare"... „Dacă n-ar fi plecat — zice și șeful de brigadă din legumicultură, Ion Maranescu — ar fi de zece ori pe zi aici, să ne îndrume, să ne vadă, să ne ajute și chiar să ne... certe pentru ca să avem mai mult. Nu mint: am tot ce-mi trebuie în casă, casa e nouă, vacă am, iar dacă-mi lipsește ceva — mie și babei mele — apoi oleacă de sănătate tot c-ar mai trebui, că mi-s prea slab pentru 67 de ani"...

De la Topolovățu Mare pînă la Ictar-Budinț sînt doar 4 kilometri, drum ușor de parcurs, bătut adesea de locuitorii celor două sate, oameni calmi, bănățeni, pe care nu-i deosebește portul popular, ale cărui piese sînt atît de frumos denumite „laibăr din postav alb, împodobit cu șnioare" sau „spăcel din bumbac, părean, sadă, încinse cu brăciri țesute cu lînă"; femeile măritate poartă („deocamdată, că moda începe să fie alta" — scria un învățător, acum 45 de ani) două cătrințe, iar fetele numai una.

Ictar-Budinț și Topolovățu Mare — două sate, două cooperative agricole de producție; Ioan Josu și Gheorghe Pava — doi președinți, doi locuitori, doi oameni care au hotărît ca distanța dintre toate acestea să nu fie doar de 4 kilometri, ci de cîțiva ani, aproape... lumină!

TEODOR BULZA ■

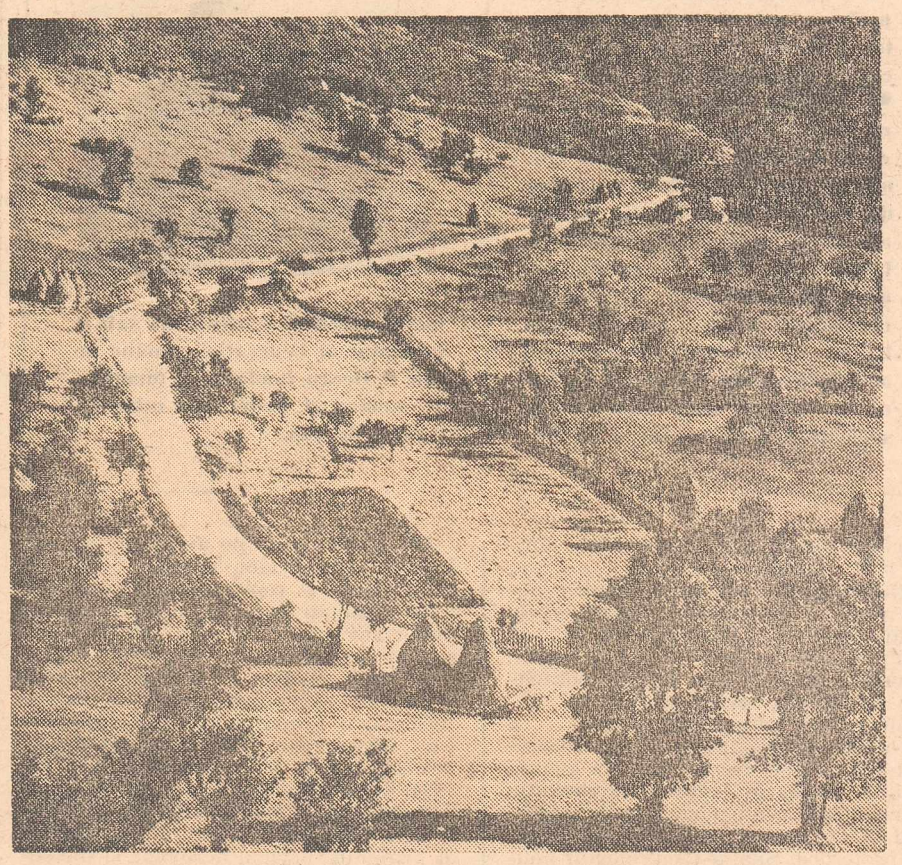

Cîmpul lui Neag este de fapt în munte

Ilustrația acestui număr aparține fotoreporterului nostru ION PREDOȘANU ■

Bărbaţi de nădejde

● În urmă cu 67 de ani, mai exact la 17 iunie 1910, unul dintre pionierii aviaţiei mondiale, românul Aurel Vlaicu, a reuşit să învingă gravitaţia şi să ridice avionul conceput şi realizat de el la un stat de om deasupra pămîntului, zburînd vreo 50 de metri. De atunci, an de an, în cea mai apropiată duminică din jurul datei de 17 iunie, sărbătorim Ziua aviaţiei, ca un semn de tulburătoare emoţie pentru mîndrii noştri înaintaşi în ale desprinderii omului de pămînt, Vuia, Vlaicu, Coandă şi alţii, întemeietori şi deschizători de drumuri, ca un semn de respect pentru bărbăţia, cutezanţa şi stăpînirea de sine a piloţilor, navigatorilor şi mecanicilor de astăzi, oameni care duc mai departe tradiţia unei şcoli de aviaţie recunoscută pretutindeni pentru alesele ei calităţi.

Pentru a marca în scris Ziua aviaţiei, am ales anul acesta o unitate de elită a aviaţiei noastre militare, al cărei drapel a fost, în mai multe rînduri, onorat cu ordine şi medalii şi ale cărei rezultate în pregătirea de luptă şi politico-ideologică se plasează la cel mai înalt nivel al exigenţelor.

De pe aerodromul pe care ne găsim s-a efectuat, în 1951, primul zbor din ţară cu un avion militar reactiv, la manşa căruia s-a aflat comandantul — de atunci — al unităţii, maiorul Aurel Răican. Firește, faptul acesta s-a întîmplat demult, dar militarii de astăzi ai unităţii sînt mîndri de tradiţia lor, pe care o întăresc prin disciplină şi seriozitate, iar punctul muzeistic al escadrilei, tratat cu multă ordine şi cu mult respect, păstrează o sumedenie de mărturii convingătoare ale acestei tradiţii, documente şi dovezi materiale ale unei iscusinţe şi ale unei cutezanţe pe care aviatorii militari întîlniţi le cultivă cu patriotism şi abnegaţie.

Cum am mai spus-o şi altădată la ocazii similare, ceea ce copleşeşte de la bun început pe reporterul intrat într-o unitate de aviaţie e desfăşurarea activităţii de zi cu zi după alte noţiuni. După alte unităţi de măsură. Ritmul vieţii se accelerează pînă la limitele poeziei, distanţele se comprimă şi sutele de kilometri se transformă în drumuri de ordinul minutelor, iar stăpînirea de sine, devenită reflex prin antrenamente îndelungi, pare să însemne nu doar mijlocul de a-ţi îndeplini datoria, ducînd la bun sfîrşit misiunea de luptă încredinţată, nimicirea unei ţinte sau interceptarea unui avion „inamic", ci şi — oricît de dur s-ar revendica termenul care urmează — mijlocul de a supravieţui. Da, chiar aşa. În aviaţia militară, unde se zboară, peste aerodromul în care ne aflăm, cu mult peste 1 000 de kilometri la oră, unde se vine la aterizare cu o repeziciune domolită spre 250, unde misiunile de luptă se poartă uneori la 12 000 de metri înălţime, iar alteori la numai 50, piloţii n-au dreptul la greşeală. Aici se greşeşte teoretic o singură dată, dar practic nu se greşeşte deloc, căci în spatele mişcărilor precise, ca de ceasornic, ale „scafandrilor" din carlingă, în spatele stăpînirii nălucii care zboară cu sute de aparate la bord, ce se cer controlate şi urmate în fiecare clipă, se ascunde o pregătire temeinică, pe care aviatorii noştri militari, nu numai de aici, ci din toate unităţile, şi-o desăvîrşesc zi de zi şi noapte de noapte. După ordinul superiorilor şi după ordinul pasiunii lor fără margini, după convingerea fermă, de români şi comunişti, că trebuie să fie gata în orice moment şi că ţara se poate bizui, în caz de nevoie, pe meseria şi puterea lor de sacrificiu. Aviatorul militar se deosebeşte din multe puncte de vedere de colegul său de pe avioanele de transport. Poate că ultimul are o răspundere mai mare privind viaţa călătorilor pe care-i duce dintr-un loc în altul, numai că el nu-şi îndeplineşte niciodată misiunea de unul singur, ci ajutat în permanenţă de navigator, de mecanicul de bord, de copilot şi aşa mai departe. Într-un avion militar, pilotul face totul de unul singur, conduce maşinăria, urmăreşte ţinta şi o doboară, timpul său de acţiune fiind mult mai mic, în luarea unei decizii hotărînd o unitate de timp pe care noi, ceilalţi, o ignorăm cel mai adesea, disprețuind-o în raport cu infinitatea vieţii noastre. Secunda.

Discutăm despre toate astea cu doi dintre cei mai încercaţi piloţi ai unităţii, coloneii Dumitru Croitoru şi Florea Dragomirescu, oameni care au în spate mii de ore de zbor, „poate 2 500, poate mai multe, cine a stat să le numere, cine a avut timp pentru aşa ceva ?", cîteva tipuri de avioane, între care supersonicele, o sumedenie de întîmplări. Înţelegem de la aceşti „vulpoi" ai văzduhului, ajunşi astăzi să-i înveţe meserie pe alţii, că nu-i uşor să fii pilot, că profesia aceasta presupune nu doar o ştiinţă foarte exactă de a te domina pe tine însuţi, ci şi o serie de privaţiuni, pe care aviatorii militari le acceptă în mod firesc, incluzîndu-le în viaţa lor. Fiecare zbor e precedat de un control medical riguros, în cadrul căruia primul lucru supus verificării sînt ochii. Cine are pleoapele umflate sau ochii înroşiţi, adică zburătorul care nu s-a odihnit suficient dintr-un motiv sau altul, rămîne la sol şi, adesea, riscă să fie suspendat, oprirea de la zbor fiind în mentalitatea aviatorilor militari nu doar o pedeapsă pentru încălcarea regulamentelor, ci şi o umbră peste un renume confecţionat cu pasiune şi migală. Asemenea fapte se petrec foarte rar, căci a urca în carlingă după o noapte nedormită înseamnă nu doar a înşela un medic sau un superior, ci înseamnă a te înşela pe tine însuţi, a te juca de-a viaţa şi de-a moartea. De aici, regula culcatului devreme şi a interzicerii oricărui fel de distracţie tîrzie căci, oricît de mare e orizontul ei, lumea aviaţiei militare rămîne totuşi mică, iar sancţiunile se vîntură repede şi ruşinează pînă la lacrimi pe aceşti bărbaţi împătimiţi în profesie şi responsabilitate.

Lumea aviaţiei militare se primeneşte continuu, de cele mai multe ori din propriul ei perimetru. Numai aici, unitatea despre care scriem, am aflat o mulţime de asemenea exemple, maistrul principal Stoica Lungu şi fiul său Doru, locotenent navigant, maiorul Gheorghe Dinescu şi fiul său Dumitru, de asemenea navigant, plutonierul adjutant Vasile Miu şi fiul său Ioan, locotenent şi instructor U.T.C. al unităţii, tinerii avînd datoria să poarte mai departe o pasiune şi o meserie cu toate frumuseţile şi privaţiunile lor, făcînd chiar acest lucru cu seriozitate şi mîndrie, ducînd vieţi aspre, membri ai marii familii a celora care, trăind cu epoleţii pe umăr, trebuie să fie gata oricînd la datorie. O datorie patriotică, bărbătească, pe care oamenii unităţii, asemenea tuturor ostaşilor ţării, înţeleg s-o împlinească în mod exemplar, în spiritul înaltelor exigenţe puse în faţa apărătorilor pămîntului românesc de comandantul suprem al forţelor noastre armate, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Respectînd adevărul, să spunem că, de fiecare dată la momente festive, am scris abundent despre piloţi şi bărbăţia lor învecinată cu eroismul. I-am uitat însă pe oamenii de pe pămînt, pe aceia care, tehnicieni, transmisionişti, radişti, radiolocatorişti, navigatori şi chiar şoferi, contribuie prin strădania lor la buna desfăşurare a fiecărui zbor. Ne reparăm acum greşeala, amintind, cu vorbele colonelului Dragomirescu, că nici un pilot n-ar putea să se înalţe şi să-şi desfăşoare complicatele şi exigentele misiuni de luptă fără ajutorul tehnicienilor de la sol, siguranţa şi succesul fiecărui zbor fiind garantate de munca şi profesionalismul a zeci şi zeci de oameni. Maistrul principal Andrei Drăgan e unul dintre ei. Maistrul Ioan Madău e un altul, Virgil Măgeanu, un al treilea. Maiorul Ioan Constantin, cel mai vechi membru de partid din unitate, intrat în rîndul comuniştilor în urmă cu 30 de ani, ofiţer tehnic cu circuite speciale,

„Tot ceea ce am realizat este rodul unei munci cinstite, fără compromisuri,

● Generalul-maior de aviaţie (r), profesor universitar emerit, doctor inginer, Ion Gudju s-a născut la Bucureşti, la 14 iulie 1897 ● Licenţiat în ştiinţe fizico-chimice (Universitatea din Bucureşti) ● Studii de doctorat în chimie şi fizică la Sorbona şi Collège de France ● Doctor în inginerie aeronautică al Institutului politehnic din Roma — primul român doctor inginer aeronautic, clasificat I-ul cu „magna cum laude" ● Membru corespondent al Academiei de ştiinţe din România ● Profesor universitar emerit, specialitatea chimie-fizică ● Maestru emerit al sportului la şah ● Fondator al Federaţiei române de şah ● Decan fondator şi membru de onoare al Federaţiei internaţionale de şah.

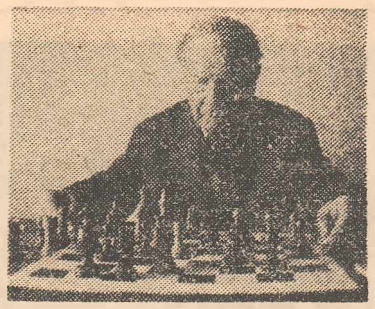

În una dintre zilele geroase ale anului 1934 ziarele bucureştene anunţau cu titluri mari o premieră tehnică inedită pentru aeronautica românească. Citäm din ziarul Universul, din ziua de duminică, 23 decembrie, următoarele : „Consiliul profesoral al Şcoalei politehnice din Roma, secţia aeronautică, întrunit aseară în şedinţă solemnă, a proclamat, în unanimitate, pe locotenent-comandorul Ion Gudju, din aviaţia română, **doctor în ingineria aeronautică**, cu menţiunea „magna cum laude", fiind clasat primul. Rectorul politehnicei, profesorul Sila, a făcut elogiul noului doctor, al cărui nume va rămîne neşters printre laureaţii de onoare ai Politehnicei din Roma".

Ion Gudju avea pe atunci 37 de ani. Era un bărbat vioi, semăna leit cu Jean Gabin şi repurta numeroase victorii la şah, în ţară sau la Paris, cel mai important centru şahist al vremii, unde celebra „Café de la Régence" păstra masa la care Napoleon juca şah cînd era consul şi unde se întîlneau marii jucători ai timpului : Alehin, Tartakower, Nimzovici, Bogdanowski, Euwe. Pentru cariera lui Ion Gudju, acel an, 1934, avea să fie însă un an de răscruce. Autor al unei răsunătoare victorii asupra lui Bogdanowski, dar şi organizator al primului serviciu aerologic şi meteorologic aeronautic din ţara noastră, membru fondator al Federaţiei internaţionale de şah şi al Federaţiei române de şah, dar şi organizator al laboratorului central de cercetări fizico-chimice şi încercări mecanice al aeronauticii, primul doctor în ingineria aeronautică din România trebuia să opteze între o meserie pe care o iubea cu pasiune, aeronautica, şi un „violon d'Ingres" care începuse să-l facă celebru încă de la vîrsta de 13 ani. Iar titlul Şcolii politehnice din Roma îl făcuse să se decidă.

★

Înainte de plecarea la Paris pentru studiile de doctorat, Ion Gudju reuşise, ca şef al primului laborator de cercetări fizico-chimice şi încercări mecanice al aeronauticii, să desăvîrşească organizarea şi dotarea lui în condiţii de pionierat. Aici s-au făcut primele încercări şi analize ale materialelor folosite la construcţia avioanelor şi motoarelor, lucrări care au dus la îmbunătăţirea calitativă a uleiurilor minerale şi de ricin, precum şi a benzinelor întrebuinţate în aviaţie. Studiile făcute de Ion Gudju, singur sau în colaborare, au făcut posibilă realizarea placajului românesc, fabricarea în ţară a pînzelor de avion, de balon şi de paraşută şi a altor produse necesare aviaţiei, care pînă atunci se importau, contribuind astfel la dezvoltarea unei industrii cu precursori de seamă pentru aviaţia mondială ca Vuia, Vlaicu şi Coandă. Astfel, una dintre lucrările sale, realizată după doctoratul de la Paris, în colaborare cu doctorul inginer Pascal Popescu şi intitulată : „Contribuţii la studiul benzinelor motoarelor de aviaţie, cercetări asupra noilor criterii, antidetonaţia şi tensiunea vaporilor", a dus la cunoaşterea detaliată a compoziţiei şi proprietăţilor benzinelor româneşti în vederea folosirii lor optime în aviaţie. Totodată lucrarea, premiată de Academia Română, face parte dintr-un lung şir de cercetări, majoritatea în premieră naţională, printre care se numără şi cele referitoare la studiile metalografice asupra aliajelor tip duraluminiu, precum şi cele realizate în 1963, alături de profesor doctor Margareta Giurgea, în domeniul medicinei, sintetizate în lucrarea „Metodă spectrofotometrică de control al purităţii streptomicinei indigene".

★

62 de ani de activitate, de muncă, într-un domeniu care s-a bucurat de nume ca Gheorghe Constantinescu, cel care a pus bazele unei noi ştiinţe, sonicitatea, Elie Carafoli, eminent deschizător de drumuri în aerodinamică şi mecanică a fluidelor, şi foarte mulţi alţii, muncă ale cărei rezultate au făcut din industria aviatică românească una dintre cele mai puternice din lume în preajma celui de-al doilea război mondial. Generalul-maior în rezervă, profesorul universitar emerit Ion Gudju este însă şi o adevărată istorie vie a aeronauticii româneşti, nu numai prin cărţile pe care le-a semnat, cărţi referitoare la istoria aviaţiei noastre, dar şi prin evenimentele la care a luat parte. „Am să vă povestesc despre unul din zborurile marelui pilot care a fost Gheorghe Bănciulescu, ne spune domnia-sa, zbor care vorbeşte de la sine de şcoala românească de pilotaj, de temeritatea piloţilor noştri. Eram în 1926 la Paris cînd Gheorghe Bănciulescu a încercat să realizeze o legătură directă între capitala Franţei şi cea a României. Zborul avea loc într-o duminică. Bănciulescu regreta că este o zi de sărbătoare, deoarece, spunea el, dacă va fi

și avioane de luptă

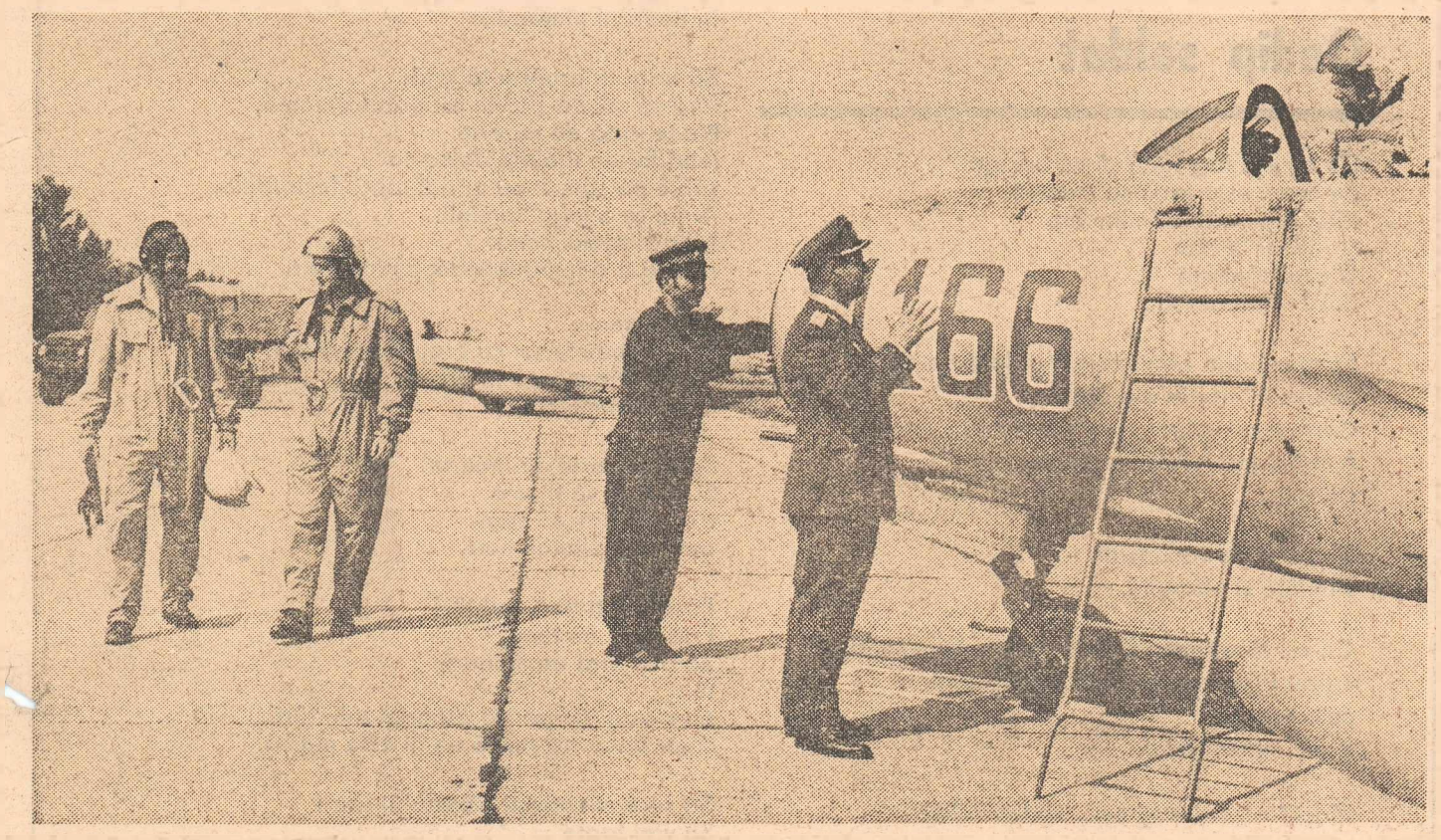

cu aparate de bord, cu instalații de oxigen și, firește, cu altele, nu poate lipsi din această enumerare, putînd dînsul, mai bine decît mulți dintre confrați, să povestească viața de ieri și de azi a aerodromului, cu bucuriile și necazurile ei. Cînd a venit aici, „unde nu bate vîntul decît de două ori pe an, din ianuarie în iulie și din iulie în ianuarie", nu era nici apă rece, darămite caldă, cum curge astăzi în chiuvetele blocurilor noi. Apa se aducea cu damigeana de la gară, cale de cîțiva kilometri. Maiorul inginer Anton Marcovici, care a terminat o facultate, care a mai terminat una și care are de gînd să mai termine și Academia de studii economice, „lumea zice că e prea mult, dar m-am gîndit că nu strică", ține în prezent locul inginerului șef al unității. Are, firește, o sumedenie de griji legate de funcția sa și legate, mai ales, de avioanele escadrilelor, la întreținerea și deservirea cărora muncește, în fruntea unui colectiv de oameni pricepuți și harnici, în fiecare zi, înțelegînd prin asta o zi calendaristică, începută la ora 0 și încheiată la aceeași oră. Noțiunea de reparație curentă, zice, e valabilă pentru orice mașinărie, inclusiv pentru avion, numai că la avion intervențiile mecanice se cer făcute cu o exactitate desăvîrșită, pentru că, nu-i așa ?, una e să se oprească o mașină pe șosea și alta să se oprească un avion în zbor. Adică un aparat care are piese și repere de ordinul milionului, dar al cărui zbor poate fi compromis pînă și de o simplă garnitură de cauciuc". Pe pămînt, aparatele de zbor sînt dichisite în laboratoare moderne, dotate cu aparatură de mare precizie, cu care — vorba cuiva — „vă spunem în cîteva secunde cu cît merge înainte ceasul pe care-l purtați la mînă". Dînd cezarului ce-i al cezarului, adică privindu-i pe piloți cu nostalgie, poate pentru că visul dintotdeauna al oamenilor a fost să zboare, cu o nostalgie din care e eliminată orice urmă de invidie, personalul de la sol al unui aerodrom de acest gen întregește marea familie a aviației noastre militare, oferindu-i dimensiuni suplimentare de seriozitate și profesionalism, ba chiar, judecînd lucrurile cu picioarele pe pămînt, un plus de frumusețe.

Acestea fiind zise, vrem să credem că cititorul nostru a înțeles că aviatorii militari, fie ei zburători în carlingă, fie ei servanți la hangare sau la aparatura de dirijare și control, își dramuiesc viața după un orar aparte. După un ceasornic care nu mai e cel personal, ci care e cel al ordinului și al datoriei. Adesea, pregătirea unei misiuni de luptă, la care personalul de la sol nu participă, dar în a cărei bună desfășurare e implicat cu trup și suflet, durează șase ceasuri. Pregătirii de la sol îi urmează, bineînțeles, exercițiile din văzduh, după care aviatorii se reîntorc pe pămînt pentru a o lua de la capăt. Firește, e o biografie frumoasă, plină de romantism, dar o biografie ascultînd de legi aspre, care exclud greșeala și nerespectarea ordinului. Cu o asemenea viață, nu-i greu de priceput că oamenilor despre care scriem le rămîne puțin timp pentru alții, după cum le rămîne puțin timp și pentru ei înșiși. Se întîmplă uneori, ceea ce vrea să însemne că se întîmplă adesea, ca militarii unității să fie consemnați, din comandamente superioare, să rămînă în garnizoană nu cu programul, ci cu zilele, ba chiar cu săptămînile. Un simplu gard îi desparte atunci de familie, un gard peste care fac cu mîna nevestele ieșite la ferestre, dar pe care nu-l trec niciodată, căci ordinul e ordin și — după o vorbă devenită pe jumătate proverb — el nu se discută, ci numai se execută. În vremea așa-zisă liberă, pe care o petrec, după regulamentele militare, în preajma aerodromului, unde dealtfel și trăiesc, la zeci de kilometri distanță de marile așezări urbane, orice plecare trebuind raportată și aprobată, cei mai mulți dintre ei citesc. Unii joacă șah. Alții se ocupă de filatelie. Sau de pescuit. Sau de rachetomodele, în unitatea respectivă migălind avioane de placaj și hîrtie și unul dintre foștii campioni ai țării, locotenentul major Ion Guzu. Filmele, în ziua documentării noastre „Prietenii mei, elefanții", vin rar și tîrziu, dar sînt văzute, din lipsă de alte distracții, de cîteva ori. La cinematograf, de fapt la sala de festivități a Casei armatei, aflată în preajma aeroportului, aviatorii militari vin, de regulă, însoțiți de copiii lor, căci altfel, cu viețile drămuite între pregătirea la sol și exercițiile din aer, nu găsesc prea mult timp pentru ei. Nu găsesc pentru că nu pot găsi. Atunci, acești bărbați încă foarte tineri, piloți destoinici, ca locotenenții Candit Vernea, Ioan Huluță, provenit dintr-o familie de muncitori forestieri, sau Gheorghe Șerban, primul zburător dintr-un neam de cultivatori ai pămîntului strămoșesc, trecuți prin rigorile școlilor militare, caută în copiii lor partea lor de copilărie. Gravi, foarte rar, dacă nu niciodată, guralivi, aviatorii militari devin duioși și stîngaci în raporturile cu copiii, cărora înțeleg să le facă educație mai ales prin forța exemplului.

Altfel zis, ei fac copiilor educația cea mai dreaptă și cea mai limpede, punîndu-le la îndemînă munca și disciplina lor, puterea lor de concentrare, seriozitatea și adevărul vieții lor de români și comuniști, pentru care primul cuvînt de ordine e datoria în slujba poporului și a țării. Cu băieții lor, pe care și-i doresc cu toții aviatori și care, cum spuneam mai devreme, ajung adesea să stăpînească văzduhul și complicatele mașini de luptă, se duce mai departe o flacără și se întărește o tradiție, pentru care românii sînt demult cunoscuți și respectați în întreaga lume.

EMIL NEGOIȚĂ ■

și al dragostei pentru pămîntul unde m-am născut"

patruzeci din cei mai încercați piloți ai vremii, cîștigînd toate probele și ratînd o victorie totală prin pierderea aterizării la punct fix cu doar doi centimetri. Aici aș vrea să fac o paranteză și să povestesc o mică întîmplare care ne va lămuri mai bine asupra realității acestui concurs. În 1967 mă găseam la Viena, împreună cu studenți români, participanți la un concurs de șah. Însoțitorul delegației noastre, un tînăr profesor, m-a condus pînă la Aspern ca să-mi facă o mică surpriză, spunea el. Acolo, pe cîmpul unde zburase Vlaicu, se afla o placă comemorativă care menționa că pilotul român cîștigase în 1912 toate probele. Deci, cei doi centimetri nu rezistaseră timpului. Și ca să revin, este cunoscut și unanim acceptat că Henri Coandă a realizat primul avion cu reacție. Nu se poate trece peste aceste fapte, realizări care reprezintă geniul creator al românului". .,Vorbind de primatul nostru mondial în aeronautică, continuă Ion Gudju, se cade să avem și o istorie cît mai completă a aeronauticii pe acest pămînt. Am pus la punct și am înaintat forurilor în drept o astfel de istorie, scrisă în colaborare cu Constantin Mincu, Gheorghe Iacobescu și Radu Stoika, dintre care am rămas singurul în viață, și sînt convins atît de utilitatea cît și de succesul ei. Cu atît mai mult cu cît contribuțiile românești la dezvoltarea aeronauticii mondiale ajung pînă în zilele noastre. Astfel, în 1969, fiind invitat de Aeroclubul Franței să particip la Salonul aeronautic, am vizitat și pavilionul Statelor Unite. Cîțiva dintre specialiștii lor, în afară de detaliile ce mi le-au dat despre cabina Apollo expusă la Salon, mi-au declarat că, dacă americanii au reușit să ajungă atît de curînd pe Lună, prin cosmonauții Armstrong și Collins, realizarea se datorește, în bună măsură, și calculelor rămase de la românul George de Bothezat asupra traiectoriei unei nave pe distanța Pămînt—Lună. Amintesc că George de Bothezat a urmat, în aceeași promoție cu Coandă, în 1910, Școala superioară de inginerie aeronautică din Paris, după care s-a stabilit în Statele Unite unde a funcționat ca profesor de aerodinamică la Universitatea din Dayton. Se mai știe că, în tinerețe, savantul român realizase și două elicoptere. Deci, există o întreagă istorie și numeroase contribuții românești în acest domeniu care trebuie neapărat publicate într-o astfel de lucrare".

★

Un capitol aparte al activității generalului-maior în rezervă, profesor universitar, doctor inginer Ion Gudju, îl ocupă, așa cum am amintit, șahul. O pasiune care vine de la tatăl său și chiar de mai departe, de la bunicul său, pomenit într-o carte de Bucura Dumbravă, ca prieten apropiat al lui Tudor Vladimirescu. Despre părintele său, Hercule Anton Gudju, presa vremii vorbea ca despre unul din „geniile lumii șahiste". Cîștigător al primului concurs la numai 13 ani, Ion Gudju avea să devină cel mai bun șahist al României în perioada dintre cele două războaie mondiale, perioadă din care datează mult cunoscuta partidă realizată în compania celebrului Bogdanowski și cunoscută pînă azi ca „partida nemuritoare a șahului românesc". Despre ea, marele jucător și comentator de șah Tartakower avea să declare : „...modul cum maestrul român respinge apărarea aleasă de adversar este plin de frumusețe și dă acestei partide nu numai o înaltă valoare teoretică, dar o consacră ca una din cele mai elegante din ultimii ani. În epoca noastră de surogate, iată o partidă condusă cu adevărat în stilul lui Morphy (cel mai mare jucător de șah al veacului trecut, n.n.)". Participant la numeroase turnee internaționale, Ion Gudju se distinge nu numai prin rezultatele bune obținute, dar și prin efortul de a răspîndi acest sport în țara noastră, înființînd numeroase cercuri în multe orașe și găsindu-și adepți printre personalitățile vremii, așa cum a fost scriitorul Mihail Sadoveanu. În 1924, la Paris, pune bazele Federației internaționale de șah, alături de Paul Vincent, pentru ca apoi, reîntors în țară să fondeze Federația română de șah. „Există un drum al fiecăruia, drum care depinde de înclinații, dar mai ales de muncă. Astăzi, la 80 de ani, încă mai activez ca profesor universitar consultant la Facultatea de medicină și farmacie din București. N-am avut o viață prea liniștită cum cred unii. Am avut și mari necazuri și supărări trecătoare, dar întotdeauna munca cinstită fără compromisuri, indiferent de conjunctură, te ajută să realizezi ce ți-ai propus. Am simțit că sînt capabil să fac ceva pentru un domeniu, cel al aeronauticii, în care România a strălucit încă de la începutul secolului, dobîndindu-și un primat în lume. Cît am reușit vor aprecia alții, poate timpul, dar altă cale n-am avut, pentru că totul a plecat dintr-o mare dragoste pentru pămîntul meu și pentru oamenii lui, pe care i-am iubit cu patimă".

RADU BARBU ■

Despre copii

De totdeauna copilul este simbolul candorii și purității sufletului omenesc, iar copilăria vîrsta de aur, permanentă, a omenirii. Geniul însuși, după Goethe, echivalează cu o copilărie permanentă, recunoașterea supremă a frumuseții și virtuților vîrstei. Curat ca natura însăși, reacționînd la ceea ce se petrece în jurul său cu acea gingașă și sublimă naivitate, incapabil să mintă, să urască ori să se prefacă, privind spectacolul din jur cu ochi mirați, contemplînd natura și lumea ca pe un teritoriu al miracolului veșnic, aspirînd, cu toți porii deschiși și neistoviți, imensitatea impresiilor și senzațiilor, nepervertit de lecția, de atîtea ori perfidă a vieții, copilul este menit parcă să amintească celor mari, prin comparație, natura funciar și profund pozitivă a speciei noastre. Închipuindu-ne, prin absurd, o lume din care ar lipsi copiii n-am putea-o concepe decît ca pe o monstruozitate morală, ca pe o epavă a spiritului și a minții și, în ce ne privește, compătimim și în egală măsură detestăm pe cei care sînt în stare să se lipsească, o viață întreagă, de tovărășia copiilor. Trebuie să ne niște înfirmi.

Prin vîrsta biologică, prin prospețimea și gingășia sufletului, prin candoarea și imensa lor încredere în cei mari, copiii sînt, în același timp, ființele cele mai fragile, predispuși spre suferință în condițiile în care copilăria este ulcerată ori mutilată. Iar suferința copiilor, grefată pe ființa lor delicată și fragedă, lăsînd adeseori răni deschise pentru întreaga viață, este spectacolul cel mai traumatizant cu putință. Căci dacă omul mare găsește de atîtea ori resurse de apărare în fața durerilor vieții, în el sau în afara lui, copilul se trezește total descoperit în fața acestor dureri, victimă inevitabilă a brutalității, nedreptății, sărăciei, vitregiei vremurilor. Există, în lumea noastră de astăzi, lumea zborurilor cosmice și a supunerii naturii, a societății de consum și de huzur, milioane și milioane de copii care suferă ori mor de inaniție și de bolile mizeriei, care așteaptă, cu privire disperată sau bolnavă, gustul unei bucăți de pîine. Aceasta în timp ce omenirea cheltuie sume incalculabile, cît bugetul anual al cîtorva mari state, pentru înarmarea clasică ori nucleară. Și orice om simplu și întreg, cu mintea proaspătă, neblazată și nepervertită, de copil, nu poate înțelege cum de nu se poate ca uriașul potențial de arme să fie convertit în valori folositoare, vitale pentru destinul omenirii. O minte de copil ar rezolva, credem, simplu și uman această dilemă tragică. Să afiliem, pe lîngă inaltele comisii pentru dezarmare, care funcționează de atîta vreme fără prea mult spor, cîtiva copii în calitate de consilieri !

Dar suferințele copiilor provin, de atîtea ori, nu numai din cauze ce depășesc individul, ci chiar din vina acestuia. Spectacolul pe care-l oferă unele familii vulnerează, fără milă, sufletul infantil. Cîtă imensă durere poate produce despărțirea dintre soți, părinți divinizați și unul și celălalt de copii, nu mai e nevoie să spunem, gîndul singur ne înfioară. Și cînd știm cît de infime, de meschine pot fi motivele unor atare despărțiri, în raport cu suferința, cutremurătoare, a copiilor, ignorată cu brutalitate primitivă, sîntem cuprinși, uneori, de o iremediabilă mizantropie. Cunosc o fetiță de 12 ani care trimite, cu regularitate, flori de ziua tatălui, plecat din casă cînd ea de-abia deschisese ochii către lume. Tatăl, în schimb, nu s-a învrednicit niciodată să facă același lucru. Este probabil că a și uitat cînd i s-a născut fetița. Mai cunosc o mamă plecată de cîțiva ani de lîngă fiul său, acum de 11 ani, și care consideră că-și face datoria de mamă ducîndu-și feciorul la mare, în fiecare an, două săptămîni. În rest e liberă de orice obligații. Asemenea părinți „își refac viața", formulă pe care o auzim des. Dar cu ce preț ? Cu prețul sacrificării copiilor ? Simt o asemenea indignare cînd îmi amintesc de aceste cazuri, încît îmi vine să le divulg numele. Noroc că cei mai mulți dintre părinți știu să-și ocrotească copiii, întocmai ca păsările cerului care, așezate pe cuib în bătaia grindinii, preferă să moară sub lovituri, salvîndu-și astfel puii. Să cinstim copiii, silindu-ne să le aducem cît mai puține dureri și cît mai multe bucurii !

POMPILIU MARCEA

Un cîntec împotriva trădării

Oedip soldat

De nu v-a fost frică să vă nașteți
de ce vă este frică să muriți !
Mielul nu este de mîncare
și nici de jertfă.
El este sămînța
devenindă berbec.

Scoate-ți din cort sabia murdară de sînge.
Scoate-ți mortul din cort.
Carnea a început să-ți ruginească.
A copil nou născut miroase
steaua.

Spală-ți de tine însuți, –
sămînța și glonțul...

Ce-au lăsat animalele după ce-au mîncat,
ce-au lăsat ele din terminația lor, –
asta ești tu
și nici măcar asta.

Muci fosforescenți ești, trădătorule,
muci
care se văd pe întunericul fără de stele
noaptea și ziua.

În negrijea nimănuia ești
în nedorul nimănui,

Să tragi în propria ta țară,
fără să știi că-ți este propria ta mamă.
Nu te iartă de mizerie
lepădatule înainte devreme
sabie pe care s-au urinat toate fecioarele.
Arma ta e jegul luminii.
Mila sîngelui scurs
n-o să ți-o împodobească niciodată.

Te blestem :
să stai îmbrățișat cu propria ta crimă,
să-ți putrezească în brațe
cîinele inimii mele.

Să n-ai parte de moarte.
Și cînd îți va fi sete
din mormînt să sugi
ochiul copilului mort

Focul să-ți țină umbră !
Frig să-ți fie focul !
Să arzi fără de moarte,
tu,
care tragi împotriva propriei tale țări,
chiar dacă nu știi că ea îți este mamă.

Să supraviețuiești păcatului tău !
Să vrei lapte
și să bei piatră !

NICHITA STĂNESCU

Între clasic și baroc (XXX)

Corot
Ciocîrlia

2.

Într-adevăr, așa cred : Corot era un om fericit. Chiar dacă nu întîlnim la el jubilațiile lui Renoir. Și, desigur, iau acest termen, fericire, într-o accepțiune care să corespundă unui artist. Cu alte cuvinte, Corot e un artist fericit care nu face obiecții esențiale lumii pe care o pictează. E convins că în natură există destule motive de bucurie, încît n-are timp de îndoieli. Nici măcar o singură dată el nu se îndoiește de ceea ce pictează ; ciocîrlia își cîntă netulburată ariile între norii cenușii.

Știu că istoria artei nu este tot una cu istoria gustului. **Olympia** a trebuit să fie păzită de poliție împotriva unui „linșaj" (dealtfel, primul tablou care s-a bucurat de această tristă celebritate), **Rondul de noapte** al lui Rembrandt a stîrnit un cor de proteste, Van Gogh a vîndut un singur tablou în timpul vieții, El Greco a fost redescoperit după ce două secole l-au ignorat, arcașii conetabilului de Bourbon trăgeau cu săgețile în ochii lui Platon și Aristotel din **Școala din Atena** a lui Rafael, călugării mînăstirii Santa Maria delle Grazie au tăiat **Cina cea de taină** pentru a deschide o ușă în perete între sala de mese și bucătărie... Și nu mă mir că și în plin secol XX ne mai întrebăm ce este pictura. Tabloul lui Apelles la care veneau păsările să ciugulească boabele de struguri ? Sau umbrele care înconjoară filosoful lui Rembrandt? Și lanul de grîu peste care zboară corbii lui Van Gogh... Dacă este adevărat că artei îi cerem justificări mai înalte decît naturii (și trebuie să i le cerem) atunci Corot are de partea sa iubirea...

Picasso spunea odată că ar arunca în mare pietrele pe care le sculptase. În vorbele lui nu se ascundea o renunțare, ci speranța că marea va prinde aceste pietre ca fiind ale ei ; deci artistul va putea afirma că a colaborat la crearea lumii, primind recunoașterea puterii sale demiurgice.

Modestia lui Corot merge totuși pînă acolo încît el ar fi gata să restituie naturii copacii pe care i-a pictat, cîmpurile și diminețile sale fără să ceară nimic în schimb ; să restituie naturii aceste peisaje după ce ele au fost luminate de inima unui om. Căci ceea ce desparte această artă de fotografie este, mai ales, o inimă. Și cu asta, de fapt, am spus aproape totul, deoarece dacă valoarea unui tablou ar fi dată de calitățile fotografice, Canaletto ar fi un pictor infinit mai mare decît Rembrandt.

Mai mult : Corot nu se plictisește să povestească mereu același lucru, pentru că sufletul său are nevoie de acești copaci între care se hîrjonesc nimfe, de acest Colosseum gol unde nu se petrece nimic, de aceste poduri azvîrlite peste rîuri... are nevoie de această Florență aurie sub un cer albastru cu nori alburii văzută din grădina Boboli, de aceste mori devorate de verdeața care le înăbușă, de această Primăvară îngîndurată care strînge flori, de aceste corăbii cu pînzele liniștite somnolînd în porturi, de această femeie care și-a întrerupt lectura și (ca toate femeile lui Corot) se abandonează unei reverii vagi, de această pădure de la Fontainebleau unde copacii întind brațe fantastice ca niște imense miriapozi vegetali, de acest Castel San Angelo din Roma din zidurile căruia au dispărut strigoii și aerul de la Elsinor unde prințul Hamlet se întreba : a fi sau a nu fi ?... **A fi !**, răspunde fără nici o ezitare Corot... A fi pe drumul însorit care duce la Sèvres, într-un car cu fin sau cu trupul lipit de stîncile arse de lumină pe malul mării, într-o dimineață aburoasă pe podul din Mantes sau pe zidul grădinii de la Villa d'Este... De fapt, numele n-au nici o importanță, problema nu este aici una de geografie, ci de morală... Un arbore, s-a zis, nu are o semnificație decît după ce-a fost pictat. Poate că adevărul e altul ; că un arbore nu are o semnificație decît după ce l-am iubit. Iată lecția principală a lui Corot. Și iată de ce cred că dacă i s-ar fi vorbit despre tristețe în legătură cu vreo pînză de a lui ar fi ridicat din umeri întorcîndu-și privirea spre frunzișul primului copac strălucind în lumină. Acest pictor pe care niciodată nu l-am admirat cît se cuvine pentru că totdeauna l-am invidiat prea mult, ne-a învățat mai puțin decît alți artiști orgoliul artei ca rivală a zeilor, cît ne-a învățat orgoliul iubirii, ca mărturie a omului. Și dacă a avut într-adevăr un orgoliu, l-a avut pe acela de a fi fericit într-un chip simplu și de a crea la fel de firesc ca natura. El este grec, scrie Jean Rousseau, cum nici un profesor de greacă n-a fost vreodată.

Pe nesimțite, Corot m-a adus, așadar, din nou în fața statuilor grecești, în fața nevoii mele de claritate și de sensuri cu care, iată, vara mă înconjoară triumfînd asupra melancoliilor cu fructele ei care se coc în soare, cu grîul care începe să miroasă a pîine și cu amintirile care îmi vorbesc iarăși despre încăpățînare și dragoste. De ce-aș evita să privesc în față lumina care înroșește spre seară zidurile și cerul ? De ce nu m-ar bucura, fără s-o suspectez, liniștea din pînzele lui Corot ? De ce n-aș admite că un copac și o floare de mac sfărîmată în palme pot reprezenta o formă de fericire ? Și de ce-am sofistica tot ce nu ne cere decît recunoștință ? Dacă drumul cel mai scurt între două puncte este linia dreaptă, drumul cel mai scurt spre fericire trebuie să fie cel al iubirii, nu al scepticismului... În acest sens, Corot are într-adevăr un suflet elin, deoarece cu fiecare peisaj el repetă că fericirea nu e un țel absurd și respinge blazarea ; „viața de praf", cum ar numi-o eroii lui Malraux. Dincolo de aburul de melancolie se află un artist care ne amintește mereu cu gravitate : iubiți acești copaci, dacă vreți să-i meritați, iubiți acest cîmp cu umbre prelungi ca un ecou, iubiți această moară care seamănă cu o clepsidră în care nisipul a fost înlocuit cu grîu.

El repetă ? Dar Rembrandt n-a repetat mereu ceea ce a crezut ? Și Van Gogh ?

Ar mai fi o întrebare : nu e cumva prea multă liniște în aceste pînze pentru a fi adevărat ? Încet, încet Corot ne convinge că grecii n-au fost mai puțin înțelepți cînd au descoperit măsura prin Nemesis decît atunci cînd au așezat lancea în brațul Atenei.

Și nu găsesc alt mijloc mai bun de a spune ceea ce simt acum, decît mărturisind cît de mult iubesc această înserare caldă și acest lan de grîu care se coace și parfumează aerul verii în marginea Bucureștiului. Și drumul sinuos unde încerc să ghicesc sensul umbrelor, așteptînd ceasul cînd țiriitul greierilor va ciurui noaptea.

OCTAVIAN PALER

Lucreţia Ciobanu:

În cîntec omul se exprimă pe sine

ÎN CABINA OFERITĂ DE ELECTRECORD, ÎNTR-UN SPAŢIU DE TIMP ŞI DE LINIŞTE, ASCULT ÎMPREUNĂ CU LUCREŢIA CIOBANU DOINELE UNUI PĂMÎNT NU ÎNTOTDEAUNA LEGĂNAT DE SOARTĂ, DAR CARE A ŞTIUT SĂ-ŞI LEGENE SUFLETUL CUM SE LEAGĂNĂ PRUNCII — PRIN CÎNTEC. GLASUL PE CARE ACUM ÎL AUD A URCAT PÎNĂ ÎN COLINELE CIOBANILOR DE PE MUNŢII ÎNNEGURAŢI ORI RĂSFĂŢATI DE SOARE, UNDE SE CLATINĂ FLOAREA DE COLŢ.

— Mă aflu în corespondenţă cu ei, unii coboară pînă la poşta din vale să pună timbru pe scrisoare şi să-mi trimită cîntecele lor — îmi spune, pe fondul propriilor cîntece, Lucreţia Ciobanu.

— Ce v-a determinat să vă însoţiţi cu doina ?

— M-am născut în Topîrcea Sibiului, un sat izolat, cu oameni ca nişte icoane, cu portul în alb-negru, de o sobrietate şi o eleganţă rar întîlnite. În ţinutul Sibiului, ca şi în Banat dealtfel, se doineşte mult. Mama şi tata cîntau nemaiauzit de frumos. O bună parte a repertoriului meu s-a alcătuit de acasă. Mi-aduc aminte cum treceau flăcăi călări pe uliţă şi cîntau : „Ascară-am trecut călare / Pe la poarta dumitale / Ţi-am văzut rochiţa-n poale / Cusută cu **naturale**“ — un cîntec cu totul şi cu totul vechi, pe cale de dispariţie, ca şi cele de uliţă care aproape că nu se mai aud prin sat. Deşi în sălile de spectacol sîntem imploraţi să le cîntăm.

— Cîntecul de uliţă ?

— O, cîntecele de uliţă, cîntate în grup au un farmec deosebit ! Cîntecul de cătănie de pildă. Sînt surprinzătoare plasticitatea versului popular, adevărul, viaţa condensate în el. Uneori distingi pînă şi ironia amară : „M-a luat neamţu' cătană / La puşcă de bună samă / Eu la puşcă n-am fost bun / Şi m-a dat neamţu' la tun. / Eu cătană la-mpărat, / Mîndra, supărată-n sat. / Lasă-mă neamţule-acasă / C-a venit vremea de coasă / Şi mi-i holda de plinit / Şi mîndruţa de iubit.“

Dar să ştiţi că înainte de a pleca în cătănie, cam cu o lună înainte, cu ordinul de chemare pus în pălărie, flăcăul, ce cînta flăcăul ? „Spală, maică, hainele / Că pleacă cătanele. / Din tot satu pleacă patru / Numai din Topîrcea cinci / Că-s feciorii mai voinici / Eu, maică, ţi le-am spălat / Numa nu ţi s-au uscat. / Fie, mamă, şi mai ude / C-aşa-i legea la răcrute. / Unde-om sta de-om hodini, / Le-om pune de s-or zbici. / Unde-om sta de-om răsufla / Le-om pune de s-or usca.“

Ori, cînd se întorc fetele şi băieţii spre casă, cîntecul de dragoste şi de dor îşi are făgaşul său : „Lung îi drumul Clujului / Da-i mai lung al dorului, / Dorul Clujului să gată / Al dorului niciodată.“

— Şi cu drumul acesta al Clujului aţi ajuns pînă în America ?

— Cu doina cucereşti lumea ! Ţin minte că într-un „Paris Match“ un muzicolog scria : „Cînd spui România, spui doina. Doina bănăţeană e caldă şi lină precum şesurile Banatului“. Şi are dreptate. America ? Da, New York, Chicago, Cleveland... La New York, nişte ziarişti mi-au declarat că sînt, nici mai mult nici mai puţin, decît „o statuie de bronz cu glasul de aur“. Nu-i de colea să faci să se audă la Chicago, în faţa a sute de spectatori „A venit aseară mama“, „Mi-e dor“ sau „Car frumos cu patru boi“ ! Au fost hohote mari de plîns. Unii bărbaţi au trebuit să-şi scoată chiar soţiile din sală.

— Pentru bunul mers al spectacolului ?

— Fluxul emoţiei m-a contaminat şi pe mine. Abia reuşeam să-mi controlez vocea. Ba şi în cabină a năvălit un român pe care l-am rugat să se stăpînească, deoarece trebuia să intru în scenă şi îmi făcea rău. Iar el, o răzbunare (pe cine?), m-a asigurat că „va plînge şi-o să mai plîngă !“ Vezi, dorul de ţară...

— Despre începuturi ? Deşi se construise Bumbeşti—Livezeni, cîntecul dumneavoastră a găsit vreo magistrală ?

— Pe vremea aceea, chiar şi după, am cîntat fără microfon. Vă închipuiţi că trebuia să fiu în formă, nu glumă ! Plăminii ! Deplasările în oraşele mici se făceau cu căruţa. Dacă m-aţi fi văzut cu Ioana Radu în căruţă de la Segarcea la Săcel ! Ce microfon ?

— Abia mai tîrziu, parcă, doina şi romanţa s-au urcat în automobil.

— Între Herculane şi Topliţa, prin '56—'57, tot un cal blajin ne-a dus. Apoi sălile de aşteptare, între două trenuri, încălzite şi ne(încălzite). Dar eram de un entuziasm ! A fost o vreme plină de romantism. Rideam. Fotografii cu ciobani şi măgari încărcaţi cu merinde, fotografii de drumeţi care cîntă.

— Fotografii cu un colb nu chiar de aur, dar pe care chipurile dumneavoastră îl făceau să strălucească.

— În unele sate, oamenii, neavînd bani, veneau la spectacol cu cîte 5 ouă, numai ca să intre şi să asculte cîntece pe care noi le datorăm lor. Şi, cum să nu cînţi ? Sau alţii, care nu voiau să ştie de nici un bilet, şi intrau semeţi şi fuduli deoarece ei au construit acel cămin cultural, cu braţele lor, şi nu altcineva !

— Se plăteşte cumva şi munca voluntară. Dacă întoarceţi capul, care a fost drumul dumneavoastră spre cîntec ?

— Am început să cînt cu adevărat la 29 de ani ! Pînă atunci am trăit o viaţă obişnuită de familie. Deşi în casa părintească, în satul nostru, am trăit în atmosfera cîntecului ce m-a scos şi pe mine în lume, la 19 ani, sosind în Bucureşti, învăţam de la sora mea Aura Arcaşu (aşa mă cheamă pe mine de acasă, Arcaşu), elevă de Conservator, fel de fel de canţonete italiene, cîntece spaniole, urmărind numele ilustre ale genului. Cîntecul făcea parte organică din familie. Sora mea cea mai mare, elevă la „Domniţa Bălaşa“, cînta pe care alegorice doine cum ar fi „Mult mă-ntreabă inima“, „Ia mai zi, mă, din vioară !“, — o mezzosoprană cu un glas splendid. A cîntat pînă şi în corul „Carmen“.

— Şi cînd aţi înţeles că doina vă este, totuşi, rudă bună cu sîngele ?

— Abia atunci cînd mi-am pierdut părinţii. Această durere nu se poate exprima decît prin graiul tău de acasă. Dar, la Festivalul mondial al tineretului de la Bucureşti, în '53, am fost remarcată, în urma unor concursuri pe care le-am cîştigat şi invitată de cunoscutul dirijor George Danga să cînt în Corul Băncii. M-am lansat cu două doine ardeleneşti. N-am căutat niciodată succesul ieftin. Avînd un repertoriu variat şi bogat, am luptat să mă menţin la cotele artistice care să-mi consolideze numele şi publicul. Cu repertoriul meu îmi găsesc prieteni pe tot cuprinsul patriei. Sînt foarte atentă la conţinutul textelor. Poezia populară românească este unică ! De aceea sînt uimită şi îndurerată cînd aud cîntece facile, adeseori vulgare ca şi cum ţara asta nu ar avea un belşug de frumuseţi ! Am învăţat mult de la profesorul Nicolae Oancea, sibian şi el. Lucram cu asiduitate la cîte-o piesă nouă pentru ca ea să apară nealterată, ci numai îmbogăţită, amplificată. Astfel, am reuşit să mă menţin timp de 25 de ani cap de afiş, să închid eu spectacolele, să am grijă de soarta lor. Nu ştiu dacă mai este cineva care să fi făcut atîtea turnee ca mine. Abia pot răspunde tuturor solicitărilor.

— Şi totuşi cum aţi reuşit această performanţă ?

— Am căutat să-mi respect angajamentele cu sfinţenie, să fiu corectă şi, în primul rînd, un bun profesionist, fidel publicului meu. O mare surpriză mi-a oferit-o Mioara, fata mea, care a terminat franceza. Pînă acum cînta numai şansonete. Iată că aseară mi-a comunicat însă că este aleasă să cînte de Ziua învăţătorului doina „Cine n-are dor pe vale“ şi învîrtita „Cînd vii bade-n şezătoare“ — piese foarte dificile pe care le-a cîntat însă cu mare acurateţe. Mă întreba fata mea dacă am avut emoţii înainte de-a mă urca pe scenă, pentru că ea... Dacă am avut emoţii ? N-am mîncat o săptămînă înainte de a cînta la o şedinţă. Dar ce emoţii am avut la Montreal, în Canada ! Nu există artist care să nu creeze sub imperiul emoţiei. Iar pentru un cîntăreţ, actul creaţiei cred că este acolo, pe scenă, cînd cîntă.

— Tuturor cîntăreţilor cu care am convorbit pînă acum le-am pus o întrebare comună şi totuşi particulară pentru fiecare în parte : Maria Tănase ?

— M-am bucurat de aprecierea Mariei Tănase, de căldura sufletului ei generos. Într-o zi am primit un telefon cu rugămintea de a o aştepta la Savoy, unde era angajată. Mi-a spus precipitată : „Pregăteşte-te“. „Am fost chemată şi întrebată pe cine aş propune pentru un turneu în Statele Unite. Te-am recomandat pe dumneata“. Am mai făcut turnee împreună în Banat, în Muntenia. Am cîntat din nou cu ea şi Vasile Tomazian la Circul „Franzini“ la Constanţa unde am reuşit să rămînem chiar în preajma spectacolului fără toalete (le-a „subtilizat“ cineva). Am cîntat într-o rochie de epocă, împrumutată de la teatru. Într-o seară, la o grădină din Tulcea, cineva a adus un ziar la cabină. Pe prima pagină scria : A murit Maria Tănase. În grădină s-a făcut rece, iar în sufletul nostru s-a înnoptat mai devreme. Am mai făcut lungi turnee cu Ioana Radu, cu Ion Luican şi Emil Gavriş, cu Maria Lătăreţu ! În ultimul timp Maria cînta cu mare efort, dar cu acelaşi patos. S-a stins pe scenă ca un artist ce era. Am lucrat mult cu Mia Braia şi Petre Alexandru. „Fetiţo, îmi zicea Mia Braia, de zile întregi ascult un glas generos. De ce nu studiezi ? Vei fi în „Carmen“ nemaipomenită !“ Eu am rămas cu doinele mele. Am cîntat şi în Vicovul de Jos, al Sofiei Vicoveanca. M-au impresionat mult florile satului, aerul acela de dulce Bucovină, mi-a atras luarea-aminte curăţenia veşmintelor şi a sufletelor oamenilor din nord. Veneau sătenii şi îmi spuneau cu mîndrie : „Vicoveanca îi de la noi şi îi fată de gospodar“. Mă gîndeam la ea, la mine, la noi. În cîntec omul se exprimă pe sine.

— Pe cine mai luaţi în hotarele sufletului ?

— Deşi există acum o seamă de cîntăreţi la modă în Muntenia şi în Oltenia, ei nu vor putea niciodată înlocui un rapsod de talia Ilenei Constantinescu. Cîntecele ei sînt cunoscute în ţara întreagă. A venit în Bucureşti la 20 de ani încărcată de un folclor autentic din Drăgăneşti de Olt. Datorită ei ştim astăzi fermecătorul cîntec „Dunăre, Dunăre, drum fără pulbere“ sau versuri ale nesecatului izvor popular: „Cînd aud pe cer tunînd / Jos la baltă fulgerînd / Ploaia-n codri răpăind / Mă fac broască pe pămînt / Şi las boii de la jug / Numai să stau să ascult.“ Ileana Constantinescu a adus Institutului de etnografie şi folclor vreo 180 de piese.

— Disting în repertoriul dumneavoastră, alături de doinele preferate, „jienestile“.

— Jienestile, o pasiune a mea, sînt nişte jocuri ciobăneşti cu versuri de o rară frumuseţe : „Pleacă oile la munte / C-un batal frumos în frunte / Vîntul bate vălurele / Şi-mi aduce dor şi jele. / Munţilor de piatră seacă / Rideţi cînd zăpada pleacă / Lăsaţi turmele să treacă / Şi pe soare şi pe nor / Pînă la Vîrful cu Dor“. O superbă linie melodică însoţeşte acest cîntec, pe care l-au creat oamenii din mărginimea Sibiului. La Runc, lîngă Vîlcea, primarul satului, extaziat de aceste cîntece, a pus mîna pe fluier şi a oprit satul să joace acolo, în bătătură, să dovedească şi ei ce jocuri mai au. Trebuie să vedeţi însă „Sorocul“, un joc cu douăsprezece figuri în contratimp şi în care nu se repetă nici una ! Am lansat cîntece jieneşti, care au devenit adevărate şlagăre : „Pleacă oile la munte“, „Feciorii din Răşinari“, pe care le ştiu sate la rînd. Cele mai frumoase cîntece rămîn, totuşi, cele păstoreşti ! Eminescu a ştiut la ce izvor să îngenuncheze : „Toamnă-i şi cad brumele / Se coboară turmele / Codru-şi bate frunzele / Şi zăpada muntele / Peste deal, peste obcină / Se rup brazi din rădăcină...“ N-aş da aceste cîntece pentru nimic în lume ! Doamne, să poţi avea atîta fiinţă încît să cînţi codrii şi munţii toţi ! Cum pot afişa unii atîta sărăcie încît natura se reduce pentru ei numai la „foaie verde“ din refren ? Mă tem ca poluarea folclorului cu nimicuri şi adeseori cu vulgarităţi să nu fi scos din sălile de spectacol un public ales. Nu iubesc cîntăreţii de prispă ! Dar, cum vă spuneam, jienească trebuie văzută ! La horă, în sat, o sută, două sute de perechi în alb-negru, numai cu un brîu tricolor, într-o ţinută semeaţă bătînd pămîntul şi strigînd : „Pe sub mînă că-i română / De n-ar fi cu min' de-o lege / Pe sub mîna mea n-ar trece !“

— Ce înseamnă liniştea, Lucreţia Ciobanu ?

— Mă tem numai de o anumită linişte. Aceea care pune lespezi grele peste un lucru abia început. Mi-aş dori, chiar pentru anul acesta, un nou disc cu doine, jieneşti şi învirtite, culese de la Loman.

— Aveţi încredere în glasul dumneavoastră ? În ce măsură depinde el de noi ?

— Am un glas de piept, cam de prin preajma sufletului, potrivit doinelor noastre româneşti. Sîntem şi noi o bucăţică de artişti născuţi, şi nu făcuţi.

— Alte satisfacţii ?

— Bucuria de a fi colaborat atît de fericit cu orchestra Radiodifuziunii române condusă de George Vancu. Bucuria de a fi întîmpinată în Apuseni de moţii care s-au urcat pe scenă cu ciuberele lor pentru a mi le oferi. Bucuria de a fi invitată cîndva, de Anul nou, pe Valea Sebeşului, la Loman, unde au coborît ciobanii — patru ore de mers — pentru a mă asculta, pentru a-i asculta. Cea mai mare satisfacţie mi-o dau însă cîntecele noi. Cu ele îmi demonstrez în primul rînd mie însămi că sînt.

— Cine v-a spus că sînteţi o doamnă a munţilor, nu s-a gîndit numai la munţi.

ADI CUSIN ■

Folk în spaţiul candorii

În cîteva rînduri am afirmat, bazat, evident, pe fapte reale, că folk-ul în România nu mai este o simplă modă. Şi asta datorită virtuţilor sale, datorită permanentei sale actualităţi, alimentată continuu de poezia de valoare. Au trecut prin el deja cîteva generaţii spirituale. De la Marcela Saftiuc şi Mircea Florian la Doru Stănculescu, apoi la Mircea Vintilă şi acum la noul val constituit chiar în Cenaclul „Flacăra“ al Tineretului Revoluţionar. Folk-işti apar mereu, atraşi de frumuseţea unui fenomen artistic foarte apropiat spiritului lor. Condiţiile pentru ca atîtea talente tinere să apară sînt optime, acum cînd la „Cîntarea României“ muzica folk se înscrie firesc cu creaţiile sale patriotice şi revoluţionare.

Iată, aşadar, folk-ul începe să se constituie într-o tradiţie, devenind un gen peren, căpătînd continuitate. Folk-ul nostru nu se limitează, deci, la o singură generaţie, aşa cum din păcate a făcut-o pop-ul, care şi azi mai defilează tot cu Dan Andrei Aldea sau Liviu Tudan, oameni rămaşi de multă vreme fără stimulentul rivalităţii.

Ei bine, rivalii unui Mircea Vintilă există, creează, se manifestă. Şi nu au nici paisprezece ani. Sau, mai precis, au între opt şi paisprezece ani. Vă puteţi convinge de aceasta obţinînd o invitaţie la cenaclul literar-muzical bucureştean „Cireşarii“. Există aici un profesor de muzică, pe nume Florin Irimia, unul şi acelaşi cu fostul organist al grupului pop „Capitol“, care şi-a creat o adevărată clasă unde se învaţă şi se creează muzica folk. Tinerii elevi au ajuns după doar cîteva luni să mînuiască chitara cu destulă îndemînare. Minunat este că n-au nici un fel de prejudecăţi, nu sînt influenţaţi de nimeni, deşi vîrsta lor se pretează la imitaţii. Am ascultat de-a lungul anilor muzică folk, adresată copiilor, scrisă mai ales de Donovan. Ei bine, încep să cred că toată candoarea din acele cîntece era făcută. Folk-ul „Cireşarilor“ are o candoare în stare pură, autentică.

Ascultîndu-le pe Virginia Ghioargă, Monica Olea veţi înţelege cît de sensibili sînt aceşti copii la o artă ce îi exprimă cu fidelitate. Sau imaginaţi-vă un băieţel de 12 ani, pe nume Cătălin Stănescu, antrenînd o sală întreagă cu un adevărat şlagăr, demn de succesul unui *Cozma Răcoare*.

Rămîne doar să aşteptăm, odată cu trecerea timpului, confirmarea şi mai deplină a muncii profesorului Florin Irimia şi, mai ales, a talentului micilor săi elevi.

GEORGE STANCA ■

Laureaţi ai Festivalului Naţional „CÎNTAREA ROMÂNIEI“

La concursul de poezie au primit diplome :

- Ioan Alexandru — **Imnele Transilvaniei**
- Adrian Păunescu — **Pămîntul deocamdată**
- Gheorghe Tomozei — **Poema patriei**
- Szemlér Ferenc — **Az álom tulsó partján** (Pe malul visului)
- Nikolaus Berwanger — **Ich häng mei Gsicht net an de Nagel** (Poezii şvăbeşti)

La concursul de proză au primit diplome :

- Corneliu Leu — **Plingerea lui Dracula**
- Dinu Săraru — **Clipa**
- Eugen Uricaru — **Rug şi flacără**
- Majtényi Erik — **Hajóharang a hold utcában** (Clopot de bord)
- Joachim Wittstock — **Blockvermerke** (Însemnări)

La concursul de dramaturgie au primit diplome :

- Mihnea Gheorghiu — **Patetica '77**
- Horia Lovinescu — **Singele**
- Dumitru Radu Popescu — **Două ore de pace**

Acolo am aflat că în viaţă nu poţi să pierzi prea multe trenuri

În urmă cu aproape doi ani, mai exact la 26 iulie 1975, o femeie de 45 de ani, Lucreţia Crainiciuc, îşi părăsea definitiv ţara împreună cu cei doi copii, Mioara, elevă în clasa a treia, şi Nicolae, în vîrstă de 17 ani. Plecau la Zaharia Crainiciuc, soţul şi părintele care, ajuns în 1973 în străinătate, în interes de serviciu, fiind şofer pe TIR, a rămas în Germania Federală de unde, după opt luni, s-a îndreptat spre New York, stabilindu-se în marele oraş american, în cartierul Brooklyn. Spre marea surprindere a familiei, după aproximativ un an şi jumătate, băiatul, Nicolae Crainiciuc, motivînd o simplă excursie în ţară, părăseşte definitiv Statele Unite şi umila condiţie de emigrant, reîntorcîndu-se în România.

O casă liniştită şi curată aflată pe strada Sintezei la numărul 4. Îl ascult povestind pe Nicolae Crainiciuc, în casa socrilor săi, pentru că băiatul de aproape douăzeci de ani s-a căsătorit zilele trecute cu fata care i-a fost singurul prieten pe care l-a avut dincolo de Ocean, singurul în care a avut încredere şi căruia i-a destăinuit, în scrisorile sale, aproape fiecare zi din cele petrecute între străini. Un băiat mai degrabă înalt, subţire, cu ochii albaştri, amabil, cu o uşoară timiditate trădată doar de culoarea obrajilor şi un zîmbet plin de farmec, povesteşte calm, degajat, ca şi cum faptele nu i-ar aparţine, cum a aflat acolo, departe de ţară, că în viaţă nu poţi pierde prea multe trenuri.

La ora opt dimineaţa, o dimineaţă care anunţa o zi călduroasă, eu şi mama ne frămîntam mîinile pe aeroportul Otopeni, aşteptînd să fim chemaţi la avion. Am fost strigaţi ultimii. Firesc, eram neliniştiţi, mai puţin Mioara care nu-şi dădea prea bine seama ce i se întîmplă. Eram neliniştiţi nu numai din cauza călătoriei cu avionul, pentru că nu mai zburasem niciodată, dar mai ales pentru că de la plecarea tatei, în 1973, plecare absolut năucitoare pentru toată familia, scrisorile primite de la el în care încerca să ne convingă să venim acolo, cu tot soiul de argumente, printre care cel mai frecvent era tra-iul bun, de parcă aici ne lipsea ceva, o ameţiseră pe mama, creîndu-i o permanentă stare de neliniştе şi îndoială. Erau totuşi căsătoriţi de douăzeci de ani şi tata îi mai scria că se simţea şi foarte singur. Ciudat sau nu, pe mine nu m-a încîntat plecarea aceasta. Nu mă înţelesesem prea bine cu tata niciodată. Era un om dur, se enerva foarte repede şi trecea de la o stare la alta, făcînd adeseori atmosfera imposibilă în casă. Avea sau nu dreptate, încerca să se impună. Desigur, el m-a crescut, m-a îmbrăcat, m-a dat la şcoală, dar nu mă împăcam cu mentalitatea lui de proprietar, de stăpîn. Nu era vorba deci de lucruri mărunte, ci de nişte principii de viaţă. Bineînţeles, eram puşti, nu pricepeam chiar totul în jurul meu, vreau să spun că prea multe principii nu aveam formate, dar asta nu mă putea împiedica să gîndesc, să văd realitatea. Mama este o femeie blîndă, moldoveancă din Cucuteni. Bătrînii, părinţii ei, cînd au auzit-o că pleacă s-au închinat şi s-au pus pe plîns. Neam de neamul lor nu şi-au părăsit pămîntul. Am fost la ei după ce m-am întors, n-or să uite niciodată durerea şi ruşinea asta. În sfîrşit, ne-am urcat în avion şi, după o escală la Bruxelles, am ajuns, pe la ora 15, la New York. Ne aştepta tata. Nu se schimbase deloc, iar revederea n-a fost tocmai înduioşătoare, cum s-ar putea crede.

Brooklynul este un cartier foarte mare şi emigranţii locuiesc, după naţionalitate, pe sectoare. Românii, de pildă, stau împreună cu italienii şi cîteva familii de evrei. Cînd am ajuns era foarte cald. Nici un pic de verdeaţă, numai beton încins şi case din cărămidă roşie, afumată. Lume multă, agitată. Nimeni n-are timp pentru nimeni. Tineri murdari şi peticiţi, fără nici o treabă, ocupă trotuarele sau umplu barurile. Fumează mult. Se fumează şi în şcoli şi adeseori vezi eleve de doisprezece-treisprezece ani intrînd şi ieşind de la şcoală cu ţigara în gură. Mama s-a înspăimîntat. Ce se va întîmpla cu Mioara peste cîţiva ani ? Cum o s-o poată apăra ? Este adevărat că pe lîngă şcolile publice, unde se petrec toate aceste lucruri, există şi şcolile catolice unde se plătesc taxe şi elevii au uniformă, fiind şi altfel educaţi. Însă emigranţii n-au ce căuta în asemenea şcoli. De fapt, aparent, emigranţilor, nu renunţ la termen, pentru că asta era condiţia noastră, aşa te privesc toţi deci emigranţilor nu le este interzis ceva anume. Însă am să vă dau un exemplu să vedeţi cum stau în realitate lucrurile. Tata este angajat la un patron de origine română, unul nea Gică, nu-i reţin tot numele. Ei bine, omul nu angaja decît emigranţi pentru că aceştia nu fac mofturi. Cît le dai atîta primesc. Pentru aceeaşi muncă, un emigrant şi un american primesc salarii diferite. Totul, sau aproape totul, din cauza limbii. Nu cunoşti engleza, eşti la mîna oricui. De ajutat, şi acum mă refer la o bună parte din românii stabiliţi de mai multă vreme, nu te ajută nimeni. Primeşti sfaturi, promisiuni şi de cele mai multe ori un număr de telefon care nu există, încolo nimic. Cel mai important lucru pentru un emigrant este să nu se îmbolnăvească. Patronul nu-i plăteşte concediu medical, spitalele sînt scumpe şi fiecare se descurcă cum poate. Este vorba, firesc, doar de firmele mici şi nu de întreprinderile mari unde există sindicate. Dacă reuşeşti să-ţi faci rost de un loc de muncă şi rezişti să lupţi cu viaţa de unul singur, mai ai o şansă. Întîlnisem un băiat, Petrică şi nu mai ştiu cum, din Drobeta-Tr. Severin. Se pierdea încet dar sigur. Nu ştia deloc limba şi cu dolarii pe care-i cîştiga după cine ştie ce muncă de o zi sau două, se îmbăta. Nu mai credea în nimic, n-avea nici o putere. Nici nu-l mai puteai ajuta. În timpul acesta am lucrat şi eu în cîteva locuri. Am spălat vase în restaurantul unui grec din Connecticut. Nu eram plătit foarte rău pentru cele zece ore pe zi, însă vroiam să învăţ o meserie. În ţară mai aveam un an şi terminam şcoala profesională la Electromagnetica. Ieşeam matriţer. Meserie frumoasă, pretenţioasă. Şi eu trebuia să spăl vase. O şcoală profesională totuşi nu exista, învăţai meserie undeva, muncind, dar nu primeai nimic la mînă. În altă parte o luai de la început. Aşa am fost şi ajutor de mecanic, adică schimbam bujiile sau uleiul la maşini, cîte douăsprezece ore pe zi, tot aşa am lucrat într-o fabrică de bijuterii de unde patronul m-a dat afară cînd a auzit că plec în România.

Unul dintre lucrurile pe care le amintea mereu tata în scrisori era acela că vom găsi la New York foarte mulţi români care ne aşteptau. De unde pînă unde, ne întrebam noi. Şi apoi, nu înţelegeam prea bine de ce se vaită el de singurătate, dacă avea aşa mulţi prieteni. Mă rog, gîndeam noi, îi lipsea familia. A doua zi după venirea noastră, era duminică, am plecat în centrul New Yorkului, unde se află biserica ortodoxă. Acolo se întîlneau toţi românii. Biserica, după cîte am observat, era doar un pretext. Veneau toţi ca la tîrg. Stăteau de vorbă şi unii ne înjurau ţara. Pe ăştia îi ghicisem de la început, erau din cei care într-un fel sau altul făcuseră o grămadă de porcării, încălcaseră şi legea şi cum ajunseseră aici nu-mi explic. Aveau atîta venin şi ură în ei încît îţi făceau silă. Alţii vorbeau cu nostalgie de România, erau curioşi ce mai este nou aici, dar se îndoiau de multe din cauza propagandei celorlalţi. Auzisem de la tata că existau unele comunităţi de români conduse de foşti legionari, care umpleau, plini de venin, nişte broşurele prăpădite, cu minciuni şi rea credinţă, întreţinînd astfel o atmosferă de neliniştе şi compătimire în rîndul celor care aveau rude în ţară. Iar eu veneam din ţară, ştiam foarte bine cum este şi mă uitam prostit la orbirea acestora colectivă fără să pot spune un cuvînt pentru că fanatismul lor distrugea totul. N-am mai călcat pe acolo. N-aveam prieteni, pentru că nu mă puteam bizui pe nimeni. Stăteam adeseori în camera mea pe care o mobilasem ca acasă, ascultam muzică din ţară, muzică populară, lucru pe care îl făceau foarte mulţi de-ai noştri şi aşteptam prilejul să pot pleca. Nimic nu mă putea obliga să mai stau. Familia aproape că nu mai îmi spunea nimic. Îmi era şi îmi este şi acum milă de mama, pe care o vedeam că se chinuieşte în sufletul ei fără să spună cuiva, de sora mea cu care nu ştiu ce o să se mai întîmple. Noapte de noapte se auzeau împuşcături. Ce vedeam sîmbăta, cînd eram acasă, la televizor, în Kojak, acolo era, cum să spune, viu, natural şi înspăimîntător. În faţa mea, la un restaurant se certaseră doi şi fără prea multe discuţii unul a băgat cuţitul în celălalt. Poliţiştii, pompierii şi salvarea sînt la ordinea zilei. Oricînd un individ ruinat de droguri putea să dea foc la o clădire sau să tragă un foc de armă nenorocind o groază de nevinovaţi. Deşi există restricţii în privinţa procurării armelor, ele se vînd pe sub mînă ca seminţele. Nu vreau să cad în greşeala celor care ne defăimau ţara, dar dacă în Statele Unite, cît am reuşit să le văd şi să le cunosc în aproape un an şi jumătate, sînt multe lucruri frumoase şi bune, inclusiv nişte salarii care celor ce au de lucru le asigură o existenţă cît de cît lipsită de griji imediate, există şi acea libertate înfricoşătoare de a trage în cel de lîngă tine, de a te droga, de a opri în miez de noapte pe cine vrei ca să-i goleşti buzunarele. Firesc, există legi care interzic aceste lucruri, însă vă mărturisesc că am văzut şi mulţi poliţişti morţi. Cînd m-am întors în ţară mă durea sufletul ştiind că mama şi Mioara rămîn acolo. Au crezut că plec doar în excursie. Nu puteam altfel. Era şansa mea să rup cu totul pînă nu era prea tîrziu. Le-am scris îndată ce am ajuns. Le-am rugat pe amîndouă să vină înapoi. Am rugat-o pe mama s-o facă pentru sora mea. Sîmbăta trecută am avut nunta. Credeam că vor veni. Mai cred că, poate, pînă la urmă, o vor face. Nu ştiu, dar acolo am aflat că nu poţi pierde prea multe trenuri în viaţă.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

Unul dintre cei trei din Mioriţa

Brazi, Brădăţel, Baraj — aşezări muncitoreşti în care totul e nou. Chiar şi numele lor

— Ce să vă mai spun, e ca la oraş : încălzire centrală, apă caldă, baie, canalizare. Dacă mai adaug magazinele, şcoala, căminul-creşă, unităţile de servicii, vă puteţi da seama mai lesne despre felul cum se trăieşte aici, pe Rîul Mare, la Brazi.

Brazi, Brădăţel, Baraj sînt de acum toponimice care, aici, în Ţara Haţegului, deşi noi, încep să fie cunoscute la fel ca Sarmizegetusa, Densuş sau atîtea şi atîtea altele. Şi aceasta se datorează faptului că de cîţiva ani a început construirea sistemului hidroenergetic Rîul Mare—Retezat. Aurel Danciu, secretarul Comitetului de partid al grupului de şantiere, este un om mai degrabă meditativ, reţinut în gesturi şi domol la vorbă. Comparînd această aşezare a constructorilor cu un oraş — locul unde numai cu doi ani în urmă era o pajişte pe care păşteau alene vitele — nu a exagerat cîtuşi de puţin. Clădirile de aici se numesc în vorbirea curentă barăci, deşi termenul pare inadecvat pentru că ele sînt vile cochete formînd străzi ce parcă-şi aşteaptă denumirile.

Rîul Mare îşi rostogoleşte undele învolburate doar la cîţiva paşi de noua localitate, ridicată chiar la poalele munţilor, într-un cadru natural şi o atmosferă pură, rivalizînd cu staţiunile montane de odihnă.

„Eu sînt aici de la începutul începuturilor, spune inginerul Popescu Ion, director adjunct al grupului de şantiere. Nu eram decît cinci oameni şi acum..." Îşi conduce cu grijă maşina pe un drum aproape în întregime asfaltat, pe care roiesc tot felul de maşini grele. Mergem spre şantierul 3, Barajul. E la peste 20 de km în munţi, cum s-ar zice în inima Retezatului. Inginerul Popescu, oltean de la Calafat, fire deschisă şi comunicativă, este, ca mulţi, mulţi dintre constructorii de aici, un veteran al şantierelor hidroenergetice. „La Porţile de Fier am lucrat 10 ani, şi tot de la început pînă la sfîrşit. Copilul meu este în clasa a treia, ştiţi în cîte şcoli a învăţat ? În trei".

— Vă plac munţii ?

— Mult de tot, de aceea i-am şi cunoscut în cea mai mare parte. Dar ca Retezatul încă n-am întîlnit : o faună bogată şi protejată, flora îţi încîntă ochiul...

— Deci i-aţi străbătut, nu ?

— Într-adevăr... numai că înainte de a lucra aici. Acum nu mai am timp. Şi în concediu merg, ca tot omul, la mare, pentru că aici, deşi este foarte frumos vara, clima-i umedă.

Am ajuns la şantierul 3, Barajul. Deocamdată se lucrează la descopertări, abia după devierea Rîului Mare barajul se va ridica la cote impresionante. Una dintre lucrările principale din această perioadă este galeria de deviere a rîului. Acum se betonează. Deasupra unei intrări zărim o inscripţie : „Echipa Bîrsan". Este într-adevăr o semnătură a minerului Bîrsan Ion şi a ortacilor lui, toţi specialişti în astfel de lucrări. Tot aici mai întîlnim pe maistrul Geac Paul, dulgherii Grigorescu Mihai şi Lupescu Ştefan, sudorii Trif Vasile şi Crăciun Damian, electricienii Gavriloni Cornel şi Iosa Onisifor. Lucrează în această galerie în care perforatoarele duduie şi buldozerele se opintesc. Am parte şi de o surpriză : îl întîlnesc pe inginerul Neferu Mihai, cunoscut cu cîţiva ani în urmă pe cînd era la un alt baraj. Este un bărbat tînăr căruia zîmbetul îi înfloreşte repede pe chip. E tînăr, de loc de prin Vîlcea — după facultate, cu vreo 10 ani în urmă, a trăit unde a muncit, adică pe şantiere hidroenergetice, în munţi.

— Eraţi, parcă, la cursurile fără frecvenţă ale A.S.E.-ului pe timpul cînd ne-am cunoscut, ce-aţi mai făcut de atunci ?

— Am muncit, spune. A.S.E.-ul l-am absolvit şi acum voi termina cursul postuniversitar de inginerie economică.

— Cum s-au împăcat şi se împacă munca grea de pe şantiere cu învăţătura ?

— Trebuie, trebuie să se împace pentru că sacrific ceva, poate preţios pentru alţii dar nu pentru mine — aşa-zisul timp liber. De fapt nu împărtăşesc părerea că avem „timp liber". Nu că trăiesc după nişte principii rigide, dar eu cred că am nevoie de timp de odihnă, nu de pierdere de vreme. De bunăvoie şi, să fim înţeleşi, fără gînduri de natură carieristică, o bună parte din concedii, nopţi şi duminici le dedic studiului... Se poate dormi şi 8 ore, dar la fel de bine se poate şi 4. Am o stare de nelinişte cînd mi se pare că am rămas în urmă cu informarea de specialitate, cu ideile, ca să zic aşa... Cum mă vedeţi acum (în picioare, pipăind betonul galeriei) aşa voi fi pînă deseară, poate şi la noapte, dacă va fi nevoie. Dar de învăţat, trebuie să învăţ.

Inginerul Neferu lucrează doar de un an aici, la Rîul Mare, sub Retezat, e iubit de toţi oamenii, care-l însoţesc din şantier în şantier, pentru firea lui sinceră şi prietenoasă. După-amiază, la o ceaşcă cu cafea (chiar acolo, sub culmile înzăpezite ale Retezatului !) discuţiile alunecă spre teme la ordinea zilei : fotbal, spectacole. Este şi prilejul de a spune păsul tuturor oamenilor care trăiesc aici, în inima munţilor : nu pot recepţiona programul televiziunii. Se pare că forurile judeţene au făcut demersurile cuvenite la instituţia răspunzătoare (din Timişoara), dar cînd li se va împlini dorinţa ? Pentru aceste sute de oameni, televizorul este un adevărat prieten care stabileşte o punte între ei şi lume.

La fiecare şantier s-au ridicat locuinţe, şcoli, magazine. (Ceva mai tîrziu, inginerul Dănilă, director al grupului de şantiere, temperament tumultuos, om cu umor, zicea : „Ştiţi care sînt cei mai mari „inamici" ai mei ? Femeile şi copiii ! ! Locuinţe confortabile, magazine de tot felul şi bine aprovizionate, cămine şi şcoli pentru copii, astea trebuie şi treaba merge. Aici am reuşit să le punem la punct şi acum „inamicii" îmi sînt amici. Care credeţi că a fost primul magazin deschis aici, la Brazi ? Aşa-i că nu ştiţi ? Cel de carne !"). Copiii roiesc printre aşa-numitele barăci, e ora cînd au ieşit de la şcoală ; gospodinele fac, ca oriunde, cumpărăturile. Zăresc un afiş — se anunţă că „mîine rulează filmul Şatra". Cantinele, strălucind de curăţenie, au pregătit mîncare gustoasă, pîinea este proaspătă şi oamenii mănîncă grăbiţi şi cu poftă.

La căminul-creşă, cu un interior în care armonia culorilor te cucereşte, educatoarea Manoliu Elena („de 17 ani sînt în învăţămînt şi tot de atîţia pe şantiere, alături de soţul meu") îi învaţă pe copii o poezie : „Haideţi copii să cîntăm". Alături, la şcoală, unde învaţă aproape 200 de elevi, se învaţă, dar se şi lucrează : în atelier se confecţionează (şi sînt foarte căutate, ne asigură directoarea şcolii) suporturi de flori. Le şi recunoaştem la multe ferestre.

„Aici va fi clubul, arată, cunoscător, Danciu Aurel o clădire în construcţie, cum sînt mai multe prin aceste locuri. Deocamdată avem orchestre de muzică populară şi uşoară, brigadă de agitaţie şi montaje artistice. Artiştii noştri amatori, deşi nu au un spaţiu adecvat, au talent şi entuziasm, prezentînd spectacole, culegînd aplauze şi aprecieri".

Aici, la Brazi, Brădăţel şi Baraj, aşezări muncitoreşti ridicate în jurul şantierelor hidroenergetice din Ţara Haţegului, totul e nou, pînă şi denumirile lor.

TIBERIU SPĂTARU ■

Drumul spre oraş

Tulburătorul mesaj al unor dascăli de ţară

Chiar dacă vom scrie în cele ce urmează despre o carte, mai exact despre „Monografia comunei Corbi, judeţul Argeş", nu vom proceda la o recenzie după rigorile genului, iar cititorul va fi rugat să înţeleagă din spusele noastre nu atît lucruri legate de cele 150 de pagini ale volumului citat, cît să distingă şi să desluşească sensuri mai adînci, referitoare la o profesie şi la o demnitate.

Pe coperta cărţii citate se află scrise două nume, cele ale dascălilor Ion N. Andreescu şi Ion A. Urecheanu, născuţi, crescuţi şi slujind ani buni în comuna căreia îi dedică o amplă monografie, după un studiu de teren dintre cele mai riguroase, implicînd muncă de arheolog, etnograf, folclorist şi aşa mai departe, după o cercetare migăloasă de bibliotecă, pentru care stă mărturie o bibliografie abundentă şi pretenţioasă, incluzînd nume ilustre, între care Iorga, Xenopol, Pârvan, Tocilescu. Dincolo de sensurile ei, asupra cărora vom insista mai tîrziu, monografia în sine oferă lectorului cîteva ipoteze captivante pe marginea vieţii şi activităţii unor personalităţi istorice de marcă, întreaga construcţie a cărţii, gîndită şi realizată ca o cronică detaliată a comunei respective din cele mai vechi timpuri şi pînă la ceasul ieşirii din tiparniţă, arătîndu-se temeinică şi solidă. Ca o casă durată pentru eternitate. Începută cu un moto de o tulburătoare simplitate, „Căutaţi urmele vieţii şi veţi găsi adevărul", sub pecetea căruia se vor aşterne, metodic şi limpede, toate gîndurile şi intenţiile autorilor, cartea cuprinde 5 capitole şi 2 părţi mari, prima înfăţişînd monografia satelor Corbi şi Poenărei pînă în anul 1940, cu trimiteri şi dovezi din epocile cele mai vechi ale istoriei neamului românesc, a doua prezentînd epoca mai nouă a aşezării, transformările din anii socialismului cînd, în urma organizării administrative din 1968, comunei cu pricina i-au fost atribuite alte două sate, anume Corbşori şi Stăneşti. Dotată cu hărţi şi schiţe, monografia despre care scriem demonstrează clar existenţa poporului nostru din timpuri ancestrale pe acest pămînt, continuitatea sa etnică şi istorică, înfăţişînd, între altele, biserica rupestră „situată în stînca de pe malul stîng al rîului Doamnei", căreia i-a fost destinat — susţin autorii, înarmaţi cu probe dintre cele mai concludente — să fie, pe rînd, adăpost pentru omul preistoric, mănăstire de leagăn a familiei Corvinilor, în sfîrşit, monument istoric şi obiectiv turistic de mare căutare. Legat de aceasta, se cade să spunem că, pe lungimea mai multor file, cei doi dascăli acreditează o idee tentantă, de care, firește, o serie de cercetători se dezic, cu ipoteze contrare, dar pe care dînşii, oameni fără studii prea înalte şi fără funcţii prea alese, se străduiesc s-o întărească prin dovezi istorice demne de stimă şi crezare, anume ideea naşterii la Corbi a lui Iancu de Hunedoara, „cel mai mare general daco-roman de la împăratul Galeriu pînă la Mihai Viteazul". Folosind surse documentare adesea ignorate, între care „Scriptores rerum Hungaricum..." al lui Martinus Georgius Covachich, care socoteşte plaiurile Corbilor drept „cea mai frumoasă vale din toată Ţara Românească", dar şi izvoare istorice tradiţional citate, Andreescu şi Urecheanu leagă emblema Corvinilor de cea a comunei lor natale, un asemenea corb cu un inel în cioc se odihneşte pe coperta monografiei, susţinînd că „viaţa acestui erou al naţiunii noastre (n.n. — a lui Iancu Corvin de Hunedoara) a luat fiinţă în castelul din Corbi, la sfîrşitul veacului al XIV-lea, fiu al cneazului Voicu Corvin, născut în acest loc".

Firește, unele dintre afirmaţiile monografiei pot fi combătute. Fraza e uneori poticnită, alteori naivă, dar — cum spuneam — nu atît despre acurateţea stilului e vorba în toată această istorie cît despre munca plină de abnegaţie şi patriotism a unor dascăli de ţară, în urma cărora rămîne pentru generaţiile ce sînt şi pentru generaţiile ce vor fi o operă remarcabilă, temeinică, un semn prin care o comună argeşeană, poate nu cea mai mare şi poate nu cea mai importantă, a fost adusă la cunoştinţă publicului. De regulă, cum se întîmplă şi în cazul acesta concret, o asemenea monografie solicită o mare parte din energia mentală şi fizică a unui om, consumă fragmente întinse ale unei biografii, presupunînd eforturi de documentare şi redactare adesea mistuitoare, aflate de obicei la îndemîna unor cercetători versaţi, plătiţi tocmai pentru asta. Oamenii despre care scriem, îndeosebi Ion N. Andreescu, învăţător de ţară din neam de învăţători de ţară, pătimaşi în iubirea lor statornică faţă de locurile natale, s-au încumetat la o întreprindere dintre cele mai cutezătoare, izbutind să lase în urma lor un semn de istorie şi de cultură demne de stima noastră, a tuturora. Neştiuţi, modeşti, ei au bătut ani şi ani dealuri şi cîmpii, au scormonit pămîntul pe care s-au născut, au cotrobăit bibliotecile, au deschis memoria şi uşa vecinilor, oferind copiilor lor şi copiilor copiilor lor o carte-tezaur scrisă cu înfiorare şi nestins patriotism.

Pentru aceste sensuri am aşternut pe hîrtie cele de mai sus, la un ceas la care, din păcate, asemenea întreprinderi sînt tot mai rare, la un ceas la care puţini dintre fiii satelor se încumetă să se mai întoarcă după studii înalte în mijlocul celora care i-au ajutat, cu simplitatea lor dreaptă şi curată ca apa fîntînilor pămîntului românesc, să se formeze şi să ajungă oameni, în sfîrşit, la un ceas la care pentru mulţi o catedră la ţară nu reprezintă decît un popas trecător spre oraş. Îi invităm pe toţi aceştia să parcurgă, asemenea nouă, cele 150 de pagini ale „Monografiei comunei Corbi, judeţul Argeş" şi să reflecteze asupra unui proverb vechi de cînd lumea pe aceste meleaguri. Anume asupra aceluia care spune că omul sfinţeşte locul.

OVIDIU IOANIŢOAIA ■

Din marile dosare ale lumii contemporane: energia

Ne întoarcem la morile de vînt?

• În prestigioasa publicație științifică americană „National Geographic", organ al Societății naționale de geografie a Statelor Unite, a apărut recent un articol închinat... morilor de vînt. Este vorba, bineînțeles, de captarea energiei eoliene. Dincolo de insolitul ei în acest univers al tehnicii în care trăim, problema depășește cu mult sfera științifică, întrucît necesitatea bunei gospodăriri a energiei și a detectării de noi surse se înscrie ca una din problemele majore ale lumii contemporane, cu numeroase implicații economice, politice și chiar sociale. Ca atare, ea interesează și afectează în mod nemijlocit, practic, toate statele globului.

În acest context, socotim util să redăm cîteva extrase din sus-menționatul articol, ilustrînd o nouă linie de cercetare care mîine poate se va generaliza (și în țara noastră există unele preocupări în acest sens) și care va aduce, să sperăm, cele mai neașteptate și eficiente soluții într-o lume însetată de energie.

L. N. ■

În decursul ultimelor două secole, vechile mori de vînt au fost scoase din uz de marile cantități de petrol disponibile la prețuri extrem de rezonabile, precum și de motoarele cu abur și cele cu ardere internă. În lumea întreagă, morile de vînt au fost dărîmate sau adaptate pentru alte utilizări. Acum însă, în Statele Unite, instituțiile guvernamentale manifestă un nou și deosebit interes captării energiei eoliene, interes materializat în finanțarea a nu mai puțin de 50 proiecte de cercetări în această direcție.

America face acum un pas înapoi, reactualizînd vechiul interes al omului pentru utilizarea forței eoliene, cu scopul de a păși spre viitor. Prestigiosul California Institute of Technology, de pildă, a introdus de curînd în programa sa analitică un curs privind construcția morilor de vînt. Răspunzînd unor cereri în acest sens, Universitatea New Mexico a programat un curs despre tehnologia reparării morilor de vînt vechi. Circa 150 000 de asemenea mori de vînt se află încă în funcțiune în Statele Unite, majoritatea lor fiind folosite la pomparea apei. Conform unor statistici recente, alte circa 50 000 ar putea fi reparate și repuse în funcțiune.

Centrele de cercetare și universitățile americane oferă deja schițe și prototipuri pentru o nouă generație de mori de vînt, sau, mai corect spus, generatoare eoliene. Aceste proiecte promit o sursă „curată" și inepuizabilă de energie electrică.

Nimeni nu se îndoiește de viabilitatea acestei soluții energetice. „Cei care plătesc cîte 150 de dolari pe lună pentru cantitatea de energie electrică necesară locuințelor lor arată, desigur, destul interes morilor de vînt", spune Henry Clews, un inginer din statul Maine, care vinde generatoare eoliene pentru locuințe. Clews răspunde lunar întrebărilor puse de circa o mie de posibili clienți, deși puțini sînt aceia care se decid să cumpere un asemenea generator. „Oamenii ar cheltui bucuroși o mie de dolari pentru a scăpa de o grijă — arată Clews — numai că, în realitate, este vorba de aproape 10 000 dolari". Iar prețul acestor generatoare de electricitate crește continuu.

Morile de vînt pot fi de folos chiar în procesul de exploatare a zăcămintelor petrolifere. Unele sonde instalate în largul Golfului Mexic sînt aprovizionate cu electricitate de către turbine eoliene mici (înălțimea acestora variază între unu și doi metri). În locuri izolate, precum arhipelagul Hawaii sau Insulele Aleutine, unde petrolul trebuie importat, dar vînt există din belșug, generatoarele eoliene constituie o soluție extrem de judicioasă.

În afara programelor sale de cercetări aeronautice, N.A.S.A. a adoptat o serie de importante proiecte energetice. Roland L. Thomas de la Lewis Research Center din Cleveland, statul Ohio, afirmă : „În acest moment, principala piedică în folosirea turbinelor eoliene o constituie costul lor ridicat. Vîntul nu costă nimic, dar aparatura care îl poate transforma în energie electrică este încă foarte scumpă".

În comparație cu celelalte programe de cercetări desfășurate de acest centru pe hectare întregi proiectul de studii energetice la care ne referim are, într-adevăr, proporții modeste. Dar N.A.S.A. lucrează cu hotărîre în această direcție. Instituția apreciază că, **în preajma anului 2 000, generatoarele eoliene s-ar putea să furnizeze cinci pînă la zece la sută din producția anuală de electricitate a Statelor Unite.**

Prototipul generatorului eolian construit de N.A.S.A. este o turbină instalată la centrul experimental din localitatea Plum Brook, statul Ohio. Cele două palete ale turbinei experimentale descriu un cerc cu un diametru de 38 de metri și acționează un generator cu o capacitate de 100 kilowați. Se apreciază că producția de electricitate a unui asemenea generator ar acoperi necesarul a 30 de locuințe.

Problema principală în construcția de generatoare eoliene fiind astăzi costul, aparatele experimentale proiectate în ultimii ani sînt de o mare varietate, constructorii aflîndu-se în căutarea soluției celei mai economice.

Inginerii de la „Gruman Aerospace Corporation" din Long Island au construit un agregat pe care îl numesc „Sailwing". Prevăzută cu palete din dacron, această turbină seamănă cu o giruetă uriașă.

La Universitatea Princeton, inventatorul „Sailwing"-ului, dr. Thomas R. Sweeney, a proiectat un alt agregat. Are silueta unei aeronave lipsite de aripi și fixate în vîrful unui stîlp.

Este greu de spus care dintre aceste prototipuri experimentale promite mai mult. Cercetătorii Universității Oklahoma mizează pe așa-numitul „S.S.T." (Super Speed Turbine), care seamănă cu o gigantică roată de bicicletă — în care, de fapt, constructorii și-au găsit sursa de inspirație. „Spițele" de oțel ale acestei turbine sînt prevăzute cu palete ușoare din aluminiu, care răspund prompt la schimbările de vînt.

Colectivul doctorului Hughes de la Oklahoma State University are încă de rezolvat una dintre cele mai dificile probleme întîlnite în eforturile de folosire a energiei eoliene : înmagazinarea energiei captate pentru a fi folosită în perioadele lipsite de vînt. „Găsirea unei metode economice de înmagazinare va necesita căutări îndelungi" admite Hughes. Dar el este de părere că, peste cîțiva ani, dacă vor fi acordate fondurile necesare, o serie de rețele de turbine eoliene lipsite de instalații de înmagazinare ar putea, de exemplu, furniza cinci pînă la zece la sută din necesarul de electricitate al orașului Stillwater, statul Oklahoma, care are o populație de 36 000 locuitori.

Profesorul William E. Heronemus de la Universitatea Massachusetts se pronunță în favoarea captării energiei eoliene cu ajutorul a sute de mii de „turnuri de vînt" înalte (baterii de turbine montate în formație de rețea), instalate în largul oceanului. Fiecare dintre aceste turnuri gigantice ar fi prevăzut cu trei generatoare eoliene cu un diametru individual de 60 de metri. Iar 15 000 asemenea turnuri — afirmă profesorul — ar putea fi instalate în largul coastelor Noii Anglii pentru a capta forța vînturilor vestice, care bat cu regularitate în această regiune. Turnurile instalate în vecinătatea țărmului s-ar sprijini de fundul oceanului, iar celelalte ar fi plutitoare.

Heronemus apreciază că acest sistem ar putea produce o cantitate de electricitate de două ori și jumătate mai mare decît cea consumată anul trecut în statele din Noua Anglie, iar costul ar reprezenta doar 55 la sută din cheltuielile necesare construirii unor centrale nucleare cu o capacitate similară.

Inginerii și oamenii de știință par să fie unanim de acord că problemele ridicate de captarea energiei eoliene sînt rezolvabile. Totodată generatoarele eoliene, indiferent de mărimea și numărul lor, nu produc reziduuri radioactive, nu aduc daune solului și nu consumă resurse prețioase. Vreme de secole, forța vîntului a fost de mare ajutor omului. După părerea multora, curînd, ea îi va fi din nou de mare folos.

Orientalia

O nouă religie (II)

Bonzul Cocos, pe numele său adevărat Nam Nguyen Thanh, a studiat la Lyon ingineria între 1928 și 1935, specializîndu-se în științele fizico-chimice, continuînd apoi la Caen și Rouen. Dar, reîntors în țară, între 1935—1945 a urcat pe al șaptelea munte care se află în miezul misterelor, pentru a încerca felul în care se poate realiza pacea deplină a sufletului și a lumii, fixată de Dumnezeu încă de la geneză. Între 1947—1972 se cufundă în sine, ca, în sfîrșit, în 1972, să dea naștere religiei de conciliere între budism și creștinism, cu catehismul îmbinat din amîndouă culturile. Această metamorfoză i-a plăcut mult lui Thieu, care deși catolic înfocat, avea nevoie de adeziunea budiștilor majoritari, așa că l-a luat în brațe pe catolicul-budist, pe preotul-bonz și l-a subvenționat cu mărinimie. Mai cu seamă că, în plină criză economică, inteligentul fondator al noii religii vorbea contra alimentației excesive și punea la baza hranei cotidiene nuca de cocos ca pe un aliment sfînt și arhisuficient, cel mult adăugită cu alte fructe ; carnea, orezul, toate celelalte alimente complicate neplăcîndu-le nici lui Buddha, nici lui Hristos. Nu a stat Buddha atîția și atîția ani în munte hrănindu-se cu fructe și rădăcini ? Ba da. Dar Hristos n-a stat el pînă la vîrsta de 30 de ani în post și reculegere și nu a hrănit el o mulțime de oameni cu două pîini și trei pești ? Ba da. Atunci ?... Atunci, iată mîntuirea sufletelor noastre. Postul, cumpătarea, vegetarianismul și — la loc de frunte — nuca de cocos. De aici se trage și porecla bonzului sanctificat.

Odată ancorați la pragul templului, lămuririle lui Ai Lam au fost multiplicate de călugării templului, cu patos de parcă ar fi vrut să ne convertească la cocoism. Ba, și o călugăriță cu părul slinos, cum sînt lamalele Tibetului în descrierea lui James Hilton, ne-a pus la dispoziție talentul său de fotograf, contra cost. Sfinția sa fotografia perechile de tineri naivi, sosiți să vadă minunea cu ochii. Și făcea parale.

Dar ghidul nostru cel mai insistent a fost un bonz-preot zdrențăros și peticit de parcă voia să ne spună : iată în ce hal am ajuns.

— Unde este întemeietorul religiei dv..? am întrebat.

Oftînd, ghidul a dat din umeri :

— Dumnezeu știe. Unii spun că ar fi la capătul lumii și așteaptă să revină la noi. Alții că ar fi arestat.

Bonzul nu este arestat. Se află într-un alt templu de pe-o insulă dinspre Kampucia, unde a fost oprit din încercarea de-a fugi în Occident. Este templul său cel mai trufaș, care ar fi costat imens, cît un palat.

Ai Lam îmi spunea însă că în templul pe care îl vizităm se află și o nepoată a bonzului Cocos, o intelectuală subțire, deținînd un titlu înalt în ierarhia noii religii. Așa că, după un scurt răgaz, i-am strecurat ghidului întrebarea :

— Dar nepoata bonzului, despre care se zice că ar fi aici, la dumneavoastră, unde o putem găsi ? Aș ține mult să stau cu ea de vorbă.

— Cu regrete, dar acum nu e aici. E plecată în vizită la credincioși.

Copiii veseli și gălăgioși ne priveau uimiți discuția.

Am renunțat la idee și-am început vizita templului. Partea tradițională e mult mai gospodărească : adunături de fructe și legume, alternînd cu mici capele de iconografie budistă și catolică conjugată. Îl vedem pe Buddha sub măslin și pe Hristos cu pruncii : „Lăsați copiii să vină la mine". Apoi, ca un laitmotiv, Buddha cu Hristos îmbrățișîndu-se sau stînd pur și simplu umăr la umăr, ca doi soldați în termen la fotograf.

În turnul din dreapta stăteau credincioșii făcînd rînd la telefon, iar în cel din stînga, bonzul închis, ca într-un cristal, le dădea, prin telefon sfaturi și răspunsuri la întrebări. Deci, modernitate în toată regula. Sus, pe turnul credincioșilor, globul pămîntesc făcut științific, la scară, cu continentele și oceanele sugerînd triumful mondial, de mîine, al noii religii. „Cu budismul și creștinismul putem cuceri toată lumea — îmi spune ghidul — restul religiilor nefăcînd nici două parale".

Înainte de-a urca pe vapor, pe niște punți, scări, strapontine de tot felul, tronează în văzduh un fel de pod suspendat și rulant, avînd la extremități alte două turnuri în vîrf cu cîte un foișor modest ca al grănicerilor. Foișorul din stînga (deci dinspre sud) simbolizează Saigonul, iar celălalt Hanoiul. În 1969 bonzul a cerut viza să meargă la Hanoi, dar i-a fost refuzată și de atunci a început teatrul de pe podul aerian.

Bonzul Cocos urca cu un jiff acționat de scripeți, prin turnul din sud, pînă în foișor, unde veghea o noapte întreagă bînd lapte de cocos, pînă în zori. Apoi trecea pe podul aerian și se oprea pe o floare de lotus tăiată în metal unde învîrtea de trei ori globul pămîntesc, ca a doua zi să urce în turnul din Nord, ce simbolizează Hanoiul și să repete procedura.

În fine, apoi trecea pe vapor. De unde acest vapor ? Și de data aceasta povestea e cu tîlc. Vaporul a naufragiat cu ani în urmă, bonzul a aflat și i-a cerut fostului președinte să i-l ofere lui ca altar sub simbolul lumii căzute la fund și scoasă la lumină de noua religie. Thieu i l-a oferit în grabă, ba i-a dat și mașinile și mîna de lucru necesare scoaterii vaporului pe linia de plutire, legării lui de țărm și de pagoda tradițională.

Drumul lung și sofisticat de punți, scări și strapontine dintre pagodă și vapor a fost ideat de bonz, dar fără explicații. Se pare că ar însemna calvarul societății moderne pînă la ivirea noii sale mîntuiri. Se intră apoi în vapor printr-o încăpere mare rezervată mesei pentru conferințe unde bonzul conferea cu învățăceii sau cu persoanele marcante (presă, somități birocratice etc.).

Într-o altă încăpere, pe o platformă, macheta Vietnamului unificat, iar sus, pe covertă, o mescioară îngustă lîngă un scaun de porțelan multicolor cu cozi și coarne de fiare, cu flori stilizate, un talmeș-balmeș din care nu se poate distinge nimic clar. Aici era locul primiților în audiență protocolară. Cine și cînd era primit nu mi s-a putut răspunde. După cum la întrebarea : cînd au loc ceremoniile religioase ? mi s-a răspuns că astăzi nu, dar că ele totuși au loc.

— Și cam cîți credincioși aveți în această zonă ?

— Atîți cîți vin.

— De pildă : cîți, aproximativ ?

— Atîți cît cred în noi.

Femeia lățoasă, cu aparatul de fotografiat atîrnat de gît, s-a amestecat, ca toate femeile, și a precizat :

— La 15 ale lunilor în care e luna rotundă este ziua noastră de sărbătoare. Atunci oficiem.

Bonzul și-a confecționat costum și frizură à la sfîntul Andrei

Am reluat drumul de-a-ndoaselea, lămurit perfect de ce poate să însemne noua religie. Dar, profitînd de o distanță mai mare a ghizilor mei, am deschis o ușă spre o cameră de unde se strecura un murmur. Și, spre marea mea uimire, am dat peste nepoata bonzului. Stătea încoronată și cu mantie albastră înflorată pe un scaun somptuos înconjurată de nuci de cocos și de alte fructe. În jurul ei, femei stînd pe dușumea. Flecăreau, desigur. Nu aveau nici o mînă de rugăciune.

Și am plecat. Barca ne aștepta, apoi lopăta spre insula ce găzduise leproșii. De pe catarg, Hristos și Buddha, surizători, ne urau drum bun.

AL. ANDRIȚOIU ■

Jurnalul unui călător sceptic

X, Y, Z...

„X, Y, Z" este titlul unei emisiuni a televiziunii vest-germane. De multă vreme deține, în mod justificat, unul din primele locuri în topurile T.V. Ea se urmărește cu sufletul la gură în Republica Federală Germania și nu numai acolo. Difuzîndu-se prin sistemul Euroviziunii, poate fi urmărită de un număr imens de telespectatori. Toți sînt chemați să-și descopere în sine un Sherlock Holmes sau, măcar, un Hercule Poirot. „X, Y, Z" reconstituie cele mai năprasnice crime (neelucidate încă), oferă detalii asupra ultimelor răpiri sau atacuri banditești, difuzează fotografiile propriu-zise sau portretele robot ale suspecților, în sfîrșit se află într-un contact spectaculos cu dispeceratele marilor poliții din Europa occidentală. Mii de telespectatori, cutremurați de emisiune, se năpustesc la telefoane, dau sfaturi sau se constituie ...rtori imediat după încheierea ei. ...ții, mai analitici, care se numără săptămînal cu zecile de mii, transmit redacției posibile scenarii de urmărire și capturare a criminalilor.

Cînd se difuzează această emisiune lumea se înghesuie la televizor cu încrîncenarea terîbilă care prevestește marile evenimente. Numai meciurile de fotbal de mare miză sau dezastrele răsunătoare din lumea sportului mai scot din inerție, într-o asemenea măsură, masele de telespectatori (mă aflam în R.F.G. în zilele cînd Beckenbauer s-a făcut de rîs contra unei sume invers proporțională cu celebra sa modestie și, fără nici o exagerare, toată lumea, de dimineața pînă seara, nu mai contenea cu criticile vehemente și blestemele cele mai împovărătoare...).

Așadar, pentru a ține în priză atîta lume e nevoie de o emisiune care să întîlnească o stare psihică gata amenajată. Nu știu dacă la acest aspect, caracterizat prin complexitate, s-au gîndit programatorii televiziunii vest-germane cînd intercalează „X, Y, Z" între două filme polițiste... Grozăviile adevărate din emisiunea cu pricina sînt duse la paroxism în peliculele vecine. După o asemenea cură de violență normal să fii și tot te tentează o porție adecvată de tranchilizante.

Panoplia genului „crimii" se susține, în conținut și formă, la modul industrial. Fonduri uriașe se investesc în acest... sector care începe cu magazinele de arme și se termină în rafturile librăriilor sau pe ecrane. Rezultatul ? Corespunzător așteptărilor : viața în stil criminogen a devenit o componentă a societății vest-germane. Terorismul, angrenarea pe panta violenței a tinerei generații, profesionalizarea accentuată a delincvenților cu acte în regulă se amplifică de la un an la altul. Experții au început să tragă semnalele de alarmă. Se afirmă, tot mai frecvent și apăsat, că tineretul este abonat, în proporție de masă, la „cantinele" poliției...

Dealtfel criminologul dr. Mergen de la Universitatea din Mainz a declarat că „aproape o treime din tinerii pînă la 25 de ani sînt certați cu legea". Cearta cu legea, cel puțin după cum rezultă din cifrele furnizate de ministrul de interne, Werner Maihofer, a căpătat proporții nemaiîntîlnite în R.F.G.: totalul infracțiunilor pe anul precedent a atins cifra record de 3 063 271... Atacurile asupra băncilor sau magazinelor au crescut cu 30 la sută față de 1975.

În timp ce banditismul capătă tot mai mult un aspect criminal, prin utilizarea armelor de foc, s-a observat o „evoluție" a gangsterismului. Într-un studiu publicat de „Die Bank" se constată proliferarea activității bandelor înarmate, dar și a indivizilor izolați, care folosesc armele cu o frecvență mult mai mare decît în trecutul apropiat. Contrar a ceea ce s-ar putea crede, cei mai periculoși nu sînt gangsterii profesioniști, ci amatorii, care la prima dificultate se alarmează, scot armele și trag sau iau ostatici.

Cercul vicios al „atmosferei de crasă brutalitate" care marchează societatea vest-germană este concentric cu altele asemenea, conturate cu mînă sigură, în Italia, Marea Britanie etc. Faptul că tineretul devine prima victimă a acestui climat nu constituie o surpriză pentru nimeni. Presați, încă din adolescență, de imaginea șoc a violenței, difuzată pe toate canalele, obișnuindu-se să trăiască într-o lume care mitizează cuțitul și pistolul, tinerii ieșiți de pe băncile școlii se trezesc refuzați de o societate care „își ajunge". Generația de... prisos, cu pîrghiile alterate încă din start, nu face altceva decît să imite — cu propria viață — isprăvile de pe ecrane sau din ziare. Dreptul celui mai tare, ridicat la rangul de principiu călăuzitor în întreaga lume occidentală, se transformă în instrumentul strîmbei afirmări a celor mai slabi. Violența devine, astfel, simbolul unei civilizații dezechilibrate și cel mai puternic argument că legăturile obișnuite între oameni au ajuns la stadiul critic.

X sau Y sau Z care se numără cu zecile de mii, pe cîțiva i-am văzut împinși în comisariatele de poliție, mi-au dat impresia că nu înțeleg ce li se întîmplă. După ce le-au fost smulse măștile, măști ca în filme, rămîn copiii dați afară din casă.

RADU BUDEANU ■

Mondo umano ?

Tinereţe fără tinereţe

Iată o afirmație ce ar părea paradoxală dacă numeroase fapte — din care am selectat aici cîteva — n-ar dovedi că are deplină acoperire în realitățile lumii occidentale.

Nu e mult timp de cînd, referindu-se la preocupările tinerilor britanici, Harold Wilson, cunoscutul om politic din această țară, care în cîteva rînduri a deținut înalta funcție de șef al guvernului, spunea : „Scrutînd viitorul mileniu, tinerii (britanici — n.n.) sînt extrem de preocupați de problemele de azi ale Angliei, de insuficiența mijloacelor, care abia le asigură ziua de mîine". Opinia — se vede ușor — nu mai are nevoie de comentarii.

Pe continent, un sondaj efectuat și publicat (aproape concomitent cu data afirmației de mai sus) de ziarul „Frankfurter Allgemeine Zeitung" conchidea : „Viitorul se anunță de foarte rău augur pentru tinerii (vest-germani) care își continuă studiile în școlile superioare, institutul Max Planck și alte instituții de cercetare vest-germane".

Circumscriem contextului de mai sus și un seminar organizat de Confederația Generală a Muncii din Italia consacrat problemei utilizării mîinii de lucru provenite din rîndurile tineretului și în legătură cu numărul ridicat de șomeri înregistrați de aceștia, dintre care mulți cu studii superioare. S-a apelat și la statistici : din totalul celor două milioane de șomeri din 1977, trei sferturi au între 18 și 28 de ani, iar dintre aceștia peste jumătate au studii medii și superioare. Continuînd seria amănuntelor precizăm că pe listele oficiilor de plasare sînt mulți absolvenți ai facultăților tehnice. În ce-i privește pe cei cu studii umaniste, dacă totuși primesc ceva de lucru este vorba de servicii pentru care nu au nevoie de studii superioare. „O bombă care poate exploda în orice moment" scrie în legătură cu toate acestea cotidianul italian „La Stampa".

Tinereții fără tinerețe i-a fost subsumată și situația unei tinere pariziene de 20 de ani, care, după ce a poposit în 17 rînduri la un ghișeu de plasare, nemaiavînd puterea s-o facă și a 18-a oară, a încercat să se sinucidă. Între timp, cotidianul „Le Monde" scria că din cei 1 250 000 șomeri francezi 40 la sută au sub 25 de ani.

Între aceste exemple ale tinereții fără tinerețe, fiecare dintre ele putînd beneficia de un amplu comentariu, am putea introduce și cultul violenței care, și el, face adevărate ravagii. În acest sens, ziarul englez „The Times" cita un specialist criminalist care mărturisea că există șase rapoarte privind crime violente comise prin imitarea exactă a scenelor din filmul „Portocala mecanică". Pe de altă parte, din ziarul parizian „Le Figaro" aflăm că un grup special al poliției a acționat în arondismentele 14 și 15 ocupîndu-se în 90 de zile de 392 de cazuri din care : 147 furturi, 71 cazuri de violență în bandă, 118 cazuri de tineri aflați în pericol (era vorba de droguri).

Diversitatea domeniilor din care am citat exemplele nu trebuie să deconcerteze ci, dimpotrivă, ridică un mare semn de întrebare pentru că totuși s-a făcut o selecție.

PETRE NICOLAE ■

James Earl Ray, un profesionist al evadărilor, a fost prins. Dar cine a apăsat pe trăgaci la 4 aprilie 1968 ?

Sleit de puteri, acoperit de noroi și de un morman de frunze putrede, astfel a fost găsit de polițiști — pe malul unui rîu, într-o zonă vestită pentru șerpii săi — James Earl Ray. La capătul unei operațiuni care va intra în istoria statului Tennessee, deși a durat doar 54 de ore și 30 de minute, și la care au participat elicoptere, cîini polițiști și o armată întreagă de agenți în civil și în uniformă, a fost capturat individul care ispășea în închisoarea Brushy Mountain sentința la care fusese condamnat pentru asasinarea pastorului Martin Luther King : 99 de ani detențiune. S-a dovedit în cele din urmă că, în ciuda zvonurilor fanteziste, Ray nu a reușit să se depărteze nici un moment mai mult de 16 kilometri de această închisoare de maximă securitate. În ultimele trei ore de libertate, el alergase 4 km pentru a scăpa de cîinii polițiști care îl urmăreau, dar s-a prăbușit, epuizat. Cu ultimele puteri s-a strecurat într-un morman de frunze, pentru a se ascunde.

Capturarea sa este prea proaspătă și nu au putut fi scoase la lumină toate firele afacerii. A fost oare vorba de o simplă tentativă de evadare organizată, așa cum s-a pretins, de către unul din cei șase deținuți care au fugit împreună cu Ray din penitenciar vineri seară ? Sau „creierul" trebuie căutat în afară ?

Fapt este că James Earl Ray însuși este un adevărat profesionist al evadărilor. Cît de ciudat de actuală sună confesiunea făcută de el ziaristului american William Bradford Huie, acum cîțiva ani, cu privire la **penultima** sa evadare:

„În aprilie 1967 mă aflam de șapte ani în penitenciarul statului Missouri, la Jefferson City. Cea mai mare parte a vieții am petrecut-o în închisoare. În penitenciarul din Jefferson lucram în bucătărie. Uneori, în timpul liber, jucam cărți sau zaruri, citeam romane polițiste, revistele „True" și „Argosy", precum și cărți care te învățau cum să ai succes în viață. Dar, mai presus de toate, studiam posibilitățile de evadare. Încercam mereu să evadez. 23 aprilie 1967 a căzut într-o duminică. În bucătărie, pentru a lua vasele, bucătarii folosesc un cîrlig cu o lungime de 1,90 m. Țineam în mînă un astfel de cîrlig. Am așteptat ca paznicul să facă apelul, apoi, observînd că el începe să moțăie, am parcurs în goană cei 22 de metri care mă despărțeau de zid. Zidul are o înălțime de 7 metri. M-am suit în picioare pe o țeavă și, cu ajutorul cîrligului, m-am avîntat pînă sus. Apoi am trecut peste zid...".

Evadarea din aprilie 1967 a reușit și tocmai datorită acestui fapt Ray a putut participa în tenebroasa afacere a asasinării pastorului Martin Luther King, eminent militant pentru drepturile civile ale populației de culoare din Statele Unite, laureat al Premiului Nobel pentru pace.

Fără îndoială că dramaticele evenimente din Tennessee din ultimele zile vor repune pe tabel întreaga afacere. De mai multă vreme Ray se străduiește să obțină rejudecarea procesului. Acum opt ani el s-a recunoscut vinovat ; ulterior a pretins însă că nu el, ci un misterios Raoul ar fi fost acela care ar fi apăsat pe trăgaci și l-ar fi ucis pe King la 4 aprilie 1968. Despre acest Raoul, pe care l-a întîlnit în Canada, i-a vorbit Ray și ziaristului William Huie în săptămînile premergătoare procesului.

„La un moment dat — scrie Huie — Ray a încercat să acrediteze versiunea că avusese unele necazuri în Statele Unite, că era în căutare de acte și de bani și că era disponibil pentru o activitate care nu comporta riscuri prea mari. A primit o ofertă. Un om pe care Ray îl numește Raoul și mi-l descrie ca pe un tip blond, cam de 35 de ani, pe care atunci l-a luat drept marinar, s-a arătat interesat. Au început precaute tatonări, în cursul cărora Raoul a spus că dacă Ray ar accepta să-l ajute în anumite proiecte, el ar putea să-i procure toate actele și documentele necesare".

Astfel, se pare, a fost atras Ray, de către extremiști de dreapta din S.U.A., spre „anumite proiecte". Ce a urmat se cunoaște prea bine : asasinarea pastorului. Desigur, este important de a se ști cine a apăsat pe trăgaci, dar fundamentală rămîne necesitatea de a se face lumină, o dată pentru totdeauna, în privința existenței unui complot. Iată ce scria Huie în preziua judecării lui Ray :

„Din ceea ce știu, din ce am aflat de la Ray și din cercetările mele voi reda unele din concluziile pe care le-am tras despre caracteristicile complotului.

• Doctorul King trebuia să fie asasinat pentru efectul pe care trebuia să-l producă moartea sa. Uciderea sa a fost organizată nu de oameni impulsivi, care îl urau personal, chiar dacă îl urau probabil cu adevărat, ci de oameni calculați, care voiau să se servească de acest asasinat pentru a declanșa un conflict violent între cetățenii albi și negri...

• Pentru a se obține consecințe cît mai sîngeroase, King trebuia să fie ucis nu în timp ce trăia liniștit în casa sa din Atlanta, ci într-un moment dramatic și într-un loc dramatic, pentru ca înfruntările să devină și mai înverșunate. Pe la 15 martie 1968 complotiștii începuseră, evident, să se gîndească să-l asasineze acolo unde alcătuia sau călăuzea marșul șăracilor..."

Imediat după capturarea lui Ray, în zorii zilei de luni 13 iunie 1977, Louis Stokes, președintele Comisiei de anchetă asupra asasinatelor politice a Camerei Reprezentanților, și M. Walter Faun-

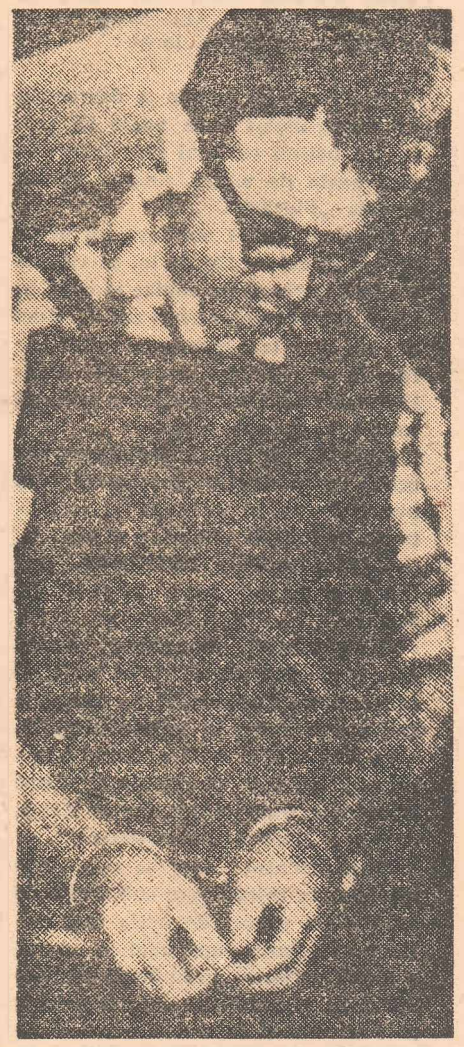

James Earl Ray după capturare. Nu ultima, ci penultima...

troy, membru al comisiei (ambii congresmeni sînt negri americani), și-au exprimat satisfacția că Ray nu a fost ucis în timpul capturării sale. Ei au lăsat să se înțeleagă — scrie corespondentul Agenției France Presse — că evadarea ar fi putut fi organizată de adevăratul responsabil al asasinării lui Martin Luther King, pentru a face să dispară principalul martor. Este însă numai o ipoteză.

Indiferent de rezultatul multiplelor interogatorii și al anchetei care fără îndoială va urma, un lucru este cert : straniul episod din Tennessee nu constituie decît o verigă a lanțului. James Earl Ray citea în închisoare cărți care să-l învețe cum să reușească în viață. Nu a reușit, a dat un faliment complet. Lupta pentru cauza care a costat și viața lui Martin Luther King continuă și ea nu va putea fi niciodată înfrîntă cu focuri de revolver.

LIONEL NIȚESCU ■

Din nou despre medicamentul trezirii aproape imediate din cele mai avansate stări etilice

Antiol — deocamdată nici da, nici nu!

La 10 ianuarie 1976, în chiar primul număr pe anul trecut, revista „Flacăra" semnala, începînd de pe copertă: **„Sînt mai bine de patru ani de cînd un farmacist român a inventat medicamentul trezirii aproape imediate din cele mai avansate stări etilice".** Din textul articolului reproducem acum un prim pasaj: «...Nicolae M. din Timișoara, în vîrstă de numai 17 ani, face un pariu de bărbat cu prietenii lui: se prinde contra sumei de 150 lei că va bea singur, și chiar pe loc, o sticlă întreagă de coniac! Băut dintr-o dată, un litru de coniac conține o cantitate de alcool mult mai mare decît doza letală (doza mortală — n.a.), chiar în cazul unui băutor „priceput" și „exersat". Tînărul de care vorbim a golit aproape trei sferturi din sticlă, după care a căzut inert la pămînt. A fost transportat acasă, culcat în pat și... adus abia a doua zi la spital de părinți, atunci cînd prezenta toate caracteristicile unei come profunde. I s-a făcut o injecție cu preparatul inventat de Tiberiu Danciu — și tînărul, minune, s-a trezit după numai 45 de minute, a putut umbla, a mai zăbovit puțin și apoi a putut pleca spre casă, perfect sănătos».

Cîteva zile mai tîrziu, mai exact la 25 ianuarie, Agenția „Associated Press" transmitea spre lumea largă:

Un farmacist român a descoperit un medicament care poate să trezească beției cei mai incorigibili în mai puțin de o oră, anunță recent revista „Flacăra".

Un tînăr de 17 ani face un pariu contra sumei de 150 de lei că va goli o sticlă întreagă de coniac și cade în comă etilică după ce bea trei sferturi din ea. Este transportat la spital, i se face o injecție cu preparatul menționat, iar după 45 de minute poate să umble și pleacă acasă.

Metodele clasice de tratament necesită o medicație însemnată din punct de vedere calitativ și costisitoare, incluzînd vitamine și analeptice (medicamente fortifiante), tratamentul durînd între 12 și 36 de ore.

Medicamentul împotriva beției, care însă nu tratează viciul beției, ci consecințele intoxicației cu alcool, a fost pus la punct în România în 1971.

În 1972 și 1975 medicamentul a fost brevetat în R.F. Germania de către „Deutsches Patentamt", iar în S.U.A. de către „United States Patents".

Medicamentul, care se poate administra în injecții sau sub formă de tablete (în cazuri de beție mai puțin grave), are, după cum se spune, o dublă acțiune: protejează celulele nervoase și organele interne principale (ficatul și inima) și accelerează absorbția de alcool, stimulînd de 15—20 de ori metabolismul. Aceasta duce în final la scăderea nivelului alcoolului în sînge.

Nu este dezvăluită compoziția chimică a medicamentului pentru trezire.

La 19 martie 1976, la sediul Institutului pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice se încheie **minuta** purtînd numărul 3 062, între conferențiar doctor C. Baloescu, director al institutului, doctor farmacist I. Cruceanu, secretar al Comisiei medicamentului și pentru farmacovigilență — din partea I.C.S.M.C.F. — și farmacist principal Tiberiu Danciu, din Timișoara. **„S-au discutat propunerile de medicamente noi făcute de ultimul** — spune minuta — **și s-au stabilit următoarele:**

1. În legătură cu medicamentul „Antiol", pentru combaterea stărilor de etilism, autorii vor înainta la I.C.S.M.C.F. un număr de 25 flacoane de Antiol, preparat în două formule, pentru efectuarea controlului complex de laborator..." (Următoarele puncte, patru la număr, privesc celelalte propuneri de medicamente — „Preparat medicamentos antireumatic", „Acid acetil-salicilic solubil și injectabil", „Aspartat de K și Tris-aspartat de K" — despre care nu vom vorbi în articolul de față).

Tot în cursul anului trecut, specialiștii români din cadrul **Romconsult** (Institutul român de consulting), organism specializat în „exportul de inteligență românească", au întrezărit, în cîteva rînduri, posibilitatea de cointeresare a unor prestigioase firme americane și canadiene în cumpărarea licenței de medicament pentru combaterea stărilor de etilism. Tiberiu Danciu a fost imediat chemat la București și s-au cercetat, împreună cu specialiștii de la O.S.I.M. (Oficiul de stat pentru invenții și mărci), posibilitățile de punere în practică a unui asemenea proiect. În cele din urmă nu s-a putut finaliza nimic, în lipsa unui titular de brevet și a faptului că, la acea dată, Comisia medicamentului și pentru farmacovigilență, abia începea lucrările de control în laborator.

La 16 septembrie 1976, Tiberiu Danciu primește la farmacia pe care o conduce în Timișoara un colet și o adresă: **„Vă trimitem odată cu prezenta 1 Kg de T.H.A.M. substanță, pentru prepararea probelor de Antiol, din care vă rugăm să ne trimiteți o cantitate suficientă pentru controlul de laborator".** Farmacistul timișorean răspunde la 24 septembrie, confirmă de primire și se angajează la prepararea probelor pentru controlul de laborator.

La 16 noiembrie anul trecut, Danciu expediază la București o nouă misivă, alături de care, cum zice: **„...anexat înaintez un număr de 30 flacoane Antiol formula I, a 50 ml, și 30 flacoane Antiol formula II, a 150 ml. Primiți totodată asigurarea deosebitului meu respect..."**

★

Iată-ne așadar, după un an și jumătate de la apariția articolului precedent, din nou pe urmele **„Medicamentului pentru tratamentul intoxicațiilor cu alcool"**, purtînd certificatul de invenție O.S.I.M. nr. 55 542/12 august 1971. Între timp, așa cum ați putut observa, medicamentul cu pricina a mai primit o denumire, prin comprimarea cuvintelor anti și alcool: **Antiol**. Între timp, cum de asemenea ați observat, s-au petrecut o seamă de lucruri care îndreptățesc întru totul o revenire asupra subiectului. Să revenim deocamdată la un alt pasaj al articolului apărut în ianuarie 1976, care încearcă să explice „modul de funcționare" a preparatului. «Totul a pornit de la dorința mai veche de a ajunge la sinergismul unor substanțe, a „înhămării" împreună a amîndurora dacă vreți — una de protejare celulară, a doua stimulatoare metabolică și cu acțiune de revenire din starea de oboseală. Am reușit astfel să obținem pe de o parte o acțiune de scădere enzimatică a alcoolului în sînge și pe de altă parte protejarea aparatelor esențiale ale organismului, cum ar fi inima și ficatul în primul rînd. Principalul avantaj terapeutic constă din asigurarea unei mai bune utilizări a oxigenului metabolic, lucru care face folosibil medicamentul și în cazul hipoxiilor locale sau generale. Dar principala sa folosință rămîne accelerarea capacității de absorbție a alcoolului, de mărire de circa 15—20 de ori, în funcție de rezistența individuală, a metabolismului specific».

La Timișoara stăm de vorbă cu profesor doctor docent Ștefan Gavrilescu, rectorul Institutului de medicină, autor, împreună cu Tiberiu Danciu și Caius Streian, al invenției despre care scriem din nou. **„Este foarte adevărat**, ne spunea dînsul, **descoperirea a fost făcută aproape în mod întîmplător, acum mai bine de șase ani de zile. Noi ne ocupam, ca și acum dealtfel, de aritmii și alte probleme de cardiologie. Experimentam, de fapt, soluția numită Tris, în scopul stimulării producerii de oxigen metabolic, mai cu seamă pentru stările de reanimare, în terapia intensivă. Dar am văzut cu ocazia amintită că soluția poate avea o oarecare influență și asupra metabolizării mai rapide a alcoolului în organism. Mai apoi a venit și ideea lui Danciu, de a asocia Trisului și un aspartat, care funcționează ca un tampon, protejînd organele interne. El a făcut apoi soluțiile complete, și am început să le experimentăm la secția de reanimare a Spitalului numărul 1 din Timișoara. Au existat rezultate încurajante, e adevărat. Pentru a nu scăpa noutatea, am brevetat lucrarea, dar vreau să rețineți că noi n-am avut nici timpul, nici posibilitățile materiale de a face un aprofundat studiu metabolic. Ceea ce am făcut noi se numește mai curînd un studiu de amatori. Iar un medicament, fără îndoială, nu poate merge spre bolnavi în felul acesta. Mai ales efectul său trebuie bine documentat — lucru de care urmează să se ocupe specialiști anume înzestrați în acest scop".**

București — Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice. Stăm de vorbă cu conferențiar doctor Corneliu Baloescu, director al institutului, doctor farmacist Rotislav Vasiliev, director adjunct, și doctor farmacist Ioan Cruceanu, șef de laborator. Aflăm cu această ocazie că propunerea de medicament se bucură la ora actuală de atenția cuvenită. Ea prezintă interes și drept urmare probele pentru control trimise de Tiberiu Danciu au fost introduse în laboratoarele institutului. Analizele se cer a fi cît mai amănunțite și deci vor mai dura cîtăva vreme. Cît anume e foarte greu de spus — atît cît va fi nevoie pentru a nu mai exista absolut nici o îndoială din partea oamenilor cu putere de a spune **da** sau **nu**; atunci cînd aceștia vor fi încredințați că nimic nu poate înrăutăți sănătatea celor tratați. Este o cale lungă și spinoasă, fără îndoială — dar cu efectele secundare, am [illegible] nu ai voie să te joci. Oamenii instit[illegible]tului practică la fața locului, cure[illegible] cercetări științifice de mare răspundere, de multe ori superioare lucrărilor de autor pe care le primesc pentru avizare.

Deocamdată, Laboratorul de tehnică și organizare farmaceutică și-a dat avizul din punct de vedere al compoziției chimice. Substanțele componente ale produsului — susține laboratorul — sînt compatibile între ele, dar se pune și problema dacă ele vor rămîne în același fel și în timpul stocării. Vor trebui deci efectuate și studii de stabilitate chimică a medicamentului. În schimb, Laboratorul de cercetări și control biologic, după ce a efectuat analize pe șoareci și iepuri injectați cu Antiol, a stabilit lipsa toxicității și o activitate bună a produsului pe animale. Datele farmacologice preliminare au dat deci rezultate favorabile, încurajatoare. Urmează ca, pe baza acestor rezultate, Comisia medicamentului și pentru farmacovigilență să hotărască trecerea la experimentarea clinică.

„Probele analizate în laboratoarele institutului — ne spunea directorul Corneliu Baloescu — **au dat o serie de rezultate pozitive, în special în ceea ce privește formula farmaceutică; cu rezerva studiilor de stabilitate, însă! În momentul de față, cercetările se găsesc în stadiul de protocolare clinică. Acest lucru înseamnă că se elaborează protocolul de experimentare clinică a produsului — în mod practic, stabilirea condițiilor de experimentare pentru urmărirea efectelor medicamentului pe bolnavi. Se formează astfel o adevărată ipoteză asupra metodicii de administrare a medicamentului, modul de aplicare, numărul de bolnavi luați în studiu, cantitatea administrată, eficacitate și toleranță — adică, practic, totul!"** Directorul adjunct al institutului, Rotislav Vasiliev (doctor farmacist și inginer chimist totodată), avea însă să ne roage să fim cît mai precauți cu putință, să creăm cît mai puține iluzii eventualilor oameni de tratat. **„Să evităm senzaționalul cu orice preț**, ne spunea dînsul. **Să nu se înțeleagă din articolul dumneavoastră că sîntem extrem de optimiști și că numai cîteva luni îi mai despart pe alcoolici de leacul cu care își vor putea ascunde viciul de ochii lumii. În primul rînd, e bine să se știe că noi nu experimentăm decît produsul sub formă injectabilă, care va putea fi utilizat în cazul comelor etilice. Deocamdată, nimic despre așazisele „pastile contra beției". În orice caz, noi continuăm cercetările, și chiar cu maximum de interes!"**

Iată, așadar, situația **la zi** a „Medicamentului pentru tratamentul intoxicațiilor cu alcool". După cum se vede, el nu mai aparține unui om, nici măcar colectivului de autori. El a devenit, dincolo de neașteptate denaturări din partea agențiilor de presă străine, obiect de cercetare serioasă și competentă, demn de o atenție mai largă. Nu este, poate, departe ziua cînd **Antiol** va deveni un nume curent în farmaciile noastre, lucru pentru care, de ce nu ne-am mîndri, o contribuție importantă va fi avînd și revista săptămînală pe nume „Flacăra"! Deocamdată însă, urmînd sfatul doctorului Vasiliev, să nu ne pripim. Deci, vom reveni...

DUMITRU GRAUR ■

LISTA BREVETELOR OBȚINUTE ÎN ȚARĂ ȘI ÎN STRĂINĂTATE PENTRU INVENȚIILE LEGATE DE NUMELE FARMACISTULUI TIMIȘOREAN TIBERIU DANCIU, MAJORITATEA AFLATE ASTĂZI ÎN STUDIU LA I.C.S.M.C.F. BUCUREȘTI.

1. „Filtru cu plăci orizontale" **(Certificat de inventator nr. 52496/1968 — autori Tiberiu Danciu, Maria Danciu și Valeriu Podeleasu).**

2. „Procedeu de preparare a soluțiilor perfuzabile de glucoză" **(Certificat nr. 54090/1968 — autori T. Danciu, M. Danciu și V. Popovici).**

3. „Medicament cu acțiune protectoare și metabolică în afecțiuni hepatice, cardio-vasculare și stări de oboseală" **(Certificat nr. 55069/1968 — autori Ștefan Gavrilescu și Tiberiu Danciu).**

4. „Medicament pentru tratamentul intoxicațiilor cu alcool" **(Certificat nr. 55542/1971 — autori Ștefan Gavrilescu, Tiberiu Danciu, Caius Streian).**

5. „Filtru cu plăci orizontale" **(Certificat nr. 58007/1972 — autori T. Danciu, M. Danciu și Sabin Nicolae Dancu).**

6. „Medikament zur Bechandlund von Alkoholvergiftungen" **(Offenlegungsschrift nr. 220876/1972, acordat de Deutsches Patentamt, R.F. Germania — autori Șt. Gavrilescu, T. Danciu, C. Streian).**

7. „Method of and composition for the tratament of acute intoxication with alcohol" **(United States Patents — nr. 3876783/1975, S.U.A. — autori Șt. Gavrilescu, T. Danciu, C. Streian).**

8. „Acid acetil-salicilic (aspirină) solubil și injectabil" **(Certificat nr. 78891/1976 — autori T. Danciu și M. Danciu).**

9. „Acid acetil-salicilic solubil și injectabil" **(în formula a doua — Certificat nr. 78892/1976 — autori T. Danciu, M. Danciu).**

10. „Acid acetil-salicilic solubil și injectabil" **(formula a treia — Certificat nr. 78568/1976 — autor Tiberiu Danciu).**

Din culisele boxului profesionist (IX)

„Ridică-te și luptă!"

Ne întrebăm adesea ce a devenit cutare sau cutare boxer profesionist, campionul care într-o anumită perioadă a reușit să ajungă la mult visata centură cu diamante, omul care după o singură luptă a reușit să schimbe miraculos sărăcia pe efemera bogăție a profesioniștilor pumnilor înmănușați. De pugiliștii care n-au cunoscut nici măcar această bucurie nu-și mai amintește aproape nimeni, în ciuda faptului că ei sînt cei mai numeroși. Cine ar putea socoti, de exemplu, cîți boxeri de categorie grea și-au văzut spulberate visurile de a deveni campioni mondiali între anii 1937—1949, perioada domniei magnificului Joe Louis? Cine își mai amintește azi de ei ? Mulți au ajuns chiar să lupte cu marele Joe, dar au fost zdrobiți, și în jungla plină de pericole a boxului profesionist cine pierde este dat uitării.

În aceste rînduri vom încerca să vă prezentăm tragedia unui asemenea boxer care nu a reușit niciodată să cucerească titlul de campion mondial, deși, la un moment dat, l-au despărțit de această mare performanță doar cîteva... secunde.

Laurent Dauthuille s-a născut la 20 februarie 1924, în localitatea Chauny. Era cel de-al șaselea copil al unei familii sărmane, care în 1925 și-a părăsit vechiul cămin de la Chauny pentru a se stabili la Buzenval, în vecinătatea Parisului. Poate că despre familia Dauthuille nu s-ar fi scris niciodată vreun cuvînt dacă nu ar fi existat micul Laurent, cel care peste ani avea să devină marele adversar al americanului Jake La Motta, fostul campion mondial al „mijlociilor".

Ca atîtea generații de copii, și Laurent a fost captivat de aventurile eroului imaginar Tarzan, pe care le urmărea cu pasiune pe ecran sau le recitea în cartea lui Burroughs. Era voinic, sprinten și-și petrecea cea mai mare parte a timpului cățărîndu-se în copaci, trăind în felul său întîmplările prin care trecea Tarzan, eroul său preferat. Această joacă a făcut din Laurent un adevărat atlet, care a fost primit cu ușurință în echipa de gimnastică a „Cadeților din Buzenval". Mai tîrziu, peste ani, cînd era un cunoscut boxer amator, Laurent îi mărturisea ziaristului francez Jacques Marchand : „Eu datorez mult gimnasticii, ea este cea care mi-a dat forță, gustul riscului și al... muzicii. Căci, cu cadeții din Buzenval am devenit tobosar. Eram îmbrăcat complet în alb, ca și tatăl meu, care era trompetist. Eram în aceeași fanfară..." Laurent Dauthuille și-a descoperit vocația de boxer în împrejurări tragice. Avea 17 ani cînd tatăl său a murit într-un scandal provocat de niște lichele la un cinematograf din Roueil. Cu acel prilej nefericit, Laurent și-a descoperit forța pumnilor, doborîndu-i la pămînt pe unul dintre provocatori, care s-a întîmplat să fie boxer al clubului din localitate. La cîtva timp după această întîmplare, Laurent s-a înscris în secția de box a clubului din Roueil, avîndu-l ca antrenor pe André Barraut, din care a făcut apoi un mare manager internațional.

Ca pugilist amator, Dauthuille a avut un palmares excepțional. Din cele 100 de meciuri susținute a cîștigat 93, a terminat două la egalitate și a pierdut doar cinci. În 1944 el a cucerit titlul de campion amator al Franței la categoria mijlocie, fiind cunoscut în rîndurile amatorilor de sport sub numele de „Tarzan din Buzenval".

La 17 septembrie 1944 Laurent Dauthuille a susținut prima sa luptă profesionistă, avîndu-l în colț pe neobositul André Barraut, omul care îi îndrumase primii pași în box. Debutul a însemnat un succes înainte de limită în fața „mijlociului" francez Thiebault. Apoi, din victorie în victorie, Laurent ajunge să lupte cu cei mai buni „mijlocii" ai timpului : Kid Janas (k.o. rundul 8), Assane Diouf (k.o. 8), Jean Despeaux (k.o. 2), Robert Charron (puncte), Luc Van Dam (k.o. 3) etc. În fața lui Dauthuille se deschidea drumul unei cariere strălucitoare cînd o serie neașteptată de înfrîngeri (în partidele cu Robert Villemain, Robert Delannoit și Tiberio Mitri) pune la grea încercare ambiția lui Laurent. Dar Tarzan din Buzenval nu era omul care să fie doborît cu una, cu două. Reia pregătirile și, în scurt timp, zeița victoriei trece din nou de partea sa. Alte succese de mare prestigiu internațional vin să-i completeze palmaresul. Urmează o perioadă în care Dauthuille îi înfruntă pe cei mai redutabili boxeri ai epocii, cu excepția compatriotului său Marcel Cerdan, Pete Zaduck, Ernie Forte, Jonny Greco, Steve Belloise și chiar Taurul din Bronx, cum era numit boxerul american de origine italiană Jake La Motta, cedează în fața impetuosului pugilist francez. Un singur om reușește să-l învingă în această perioadă de glorie : fostul campion mondial, cubanezul Kid Gavilan.

Victoria lui Laurent Dauthuille asupra lui Jake La Motta a avut loc la 21 februarie 1949, în Canada, la Montreal. Patru luni mai tîrziu, La Motta realiza marea performanță a vieții sale : devenea campion mondial la categoria mijlocie, deposedîndu-l de titlu (k.o. în rundul 10) pe celebrul Marcel Cerdan, în meciul care a avut loc la 16 iunie 1949, la Detroit. După cum se știe, revanșa Cerdan — La Motta nu s-a mai disputat din cauza groaznicului accident de avion, petrecut la 27 octombrie 1949, în care și-a găsit moartea și Marcel Cerdan, aflat în drum spre Statele Unite pentru meciul revanșă.

Laurent Dauthuille încearcă să realizeze visul lui Marcel Cerdan, readucerea titlului mondial al „mijlociilor" în Europa, și-l provoacă pe Jake La Motta. Acesta, dorind să-și ia revanșa în urma înfrîngerii suferite cu aproape doi ani în urmă în fața lui Dauthuille, acceptă provocarea și meciul este perfectat pentru data de 13 septembrie 1950, la Detroit.

...În seara aceea răcoroasă de septembrie, la Detroit s-a boxat cu casa închisă. Mii de spectatori au umplut arena pînă la refuz. Toți iubitorii sportului cu mănuși din marele oraș american țineau să asiste la grandiosul spectacol pe care îl promitea întîlnirea dintre campionul mondial Jake La Motta și francezul Laurent Dauthuille. Va reuși, oare, acesta din urmă să-l răzbune pe compatriotul său Marcel Cerdan ? Iată întrebarea care stătea pe buzele tuturor. În ultimele zile ziarele publicaseră articole în care se spunea că La Motta nu are prea multe șanse de victorie în fața explozivului pugilist francez și că acesta va reînnoi succesul trecut asupra „Taurului din Bronx".

După ce crainicul reuniunii i-a prezentat publicului pe cei doi adversari, a început meciul pentru centura mondială la categoria mijlocie.

Laurent Dauthuille a pornit curajos la atac, pistonîndu-și adversarul cu zeci de directe în plină figură. Bătăiosul Tarzan din Buzenval acumula puncte numeroase în fiecare repriză, în timp ce campionul mondial La Motta, depășit de ritmul infernal de luptă impus de francez, se ascundea în blocaj, tinea, contrînd rar și fără eficacitate. Spectatorii uimiți de comportarea campionului mondial și, totodată, încîntați de maniera în care Dauthuille conducea ostilitățile, îl aplaudau pe sportivul francez. Și ca într-un film în care secvențele sînt reluate mereu de la capăt, reprizele se scurgeau avînd același aspect : Laurent în atac, martelîndu-și continuu adversarul aflat în dificultate. În rundurile 11, 12, 13 și 14 în ring s-a aflat un singur boxer, Dauthuille, care jongla cu La Motta, transformat într-un sac de antrenament montat pe picioare. Cînd gongul a sunat vestind începutul celei de-a 15-a reprize, și ultima a acestui meci, francezul a pornit din colțul său hotărît să termine și aceste ultime trei minute de luptă în același stil de mare campion. L-a prins pe La Motta într-un colț și a declanșat o formidabilă serie de lovituri. În Franța, în fața aparatelor de radio, iubitori ai sportului ascultau fericiți relatarea ultimelor secunde ale meciului. Se părea că Laurent nu mai putea pierde. Cerdan era răzbunat, centura mondială a „mijlociilor" revenea la Paris. Și cînd nimeni nu se mai aștepta la alt rezultat, cu 13 secunde înainte de gongul final, La Motta a zvîrlit cu o lovitură în care și-a pus toată forța, toată disperarea boxerului care se vede înfrînt. Pumnul, ca o piatră uriașă, a fulgerat bărbia lui Laurent Dauthuille, care a căzut ca trăsnit la podea. În arenă s-a așternut pentru un moment o liniște de mormînt, apoi a izbucnit un vacarm de nedescris. Arbitrul începuse să-l numere pe Dauthuille. Din colțul boxerului francez, antrenorul André Barraut urla ca scos din minți : „Ridică-te și luptă !... Ridică-te, Laurent... Este suficient să te ridici și ești campion mondial..." Dar Dauthuille era lovit prea puternic pentru a-l putea auzi și, mai ales, pentru a se putea ridica. Și-a revenit greu după ce arbitrul pronunțase „out !", cu numai trei secunde înainte de sfîrșitul meciului !... Laurent Dauthuille trecuse pe lîngă cea mai mare ocazie a vieții sale de a deveni campion mondial.

Cînd și-a revenit, Laurent a salutat publicul cu modestie și a pornit cu capul plecat spre cabină. Acolo a încercat să-i explice antrenorului finalul meciului cu La Motta : „Domnule Barraut, am vrut să termin spectaculos. Mi-am dorit să cîștig titlul prin k.o.". Apoi Laurent a intrat sub duș și lacrimile i s-au amestecat cu apa care-i curgea pe fața obosită și îndurerată... Un remarcabil boxer ratase cea mai mare ocazie de a deveni campion mondial, cunoscută în istoria boxului.

Această înfrîngere nemeritată a rupt echilibrul nervos al veselului Laurent Dauthuille. Cele 13 secunde dramatice de la Detroit i-au răpit pentru totdeauna zîmbetul și încrederea în forțele sale. După reîntoarcerea din Statele Unite sfîrșitul carierei sale sportive a venit fulgerător. Înfrîngerea prin k.o. în fața modestului Mickey Laurent, la 17 noiembrie 1952, a încheiat palmaresul boxerului profesionist Laurent Dauthuille. Și iată cum pugilistul care în cîțiva ani învinsese o serie întreagă de corifei ai categoriei mijlocii, fiind indiscutabil cel mai bun dintre ei, s-a trezit la 28 de ani fără nici o meserie și avînd de întreținut o soție, trei copii, două surori și o mamă.

Au început greutățile financiare și Laurent trebuia să găsească ceva de lucru. Dar gîndul la titlul mondial atît de stupid scăpat îl ruinase nu numai moral ci și fizic, motiv pentru care nu la mult timp i s-a retras licența de boxer. În aceste condiții Laurent a acceptat una dintre cele mai grele și umilitoare ocupații, bineînțeles pentru el. A devenit actor într-un circ. Rolul său, care dura în fiecare seară doar trei minute, a fost creat cu un sadism feroce de către patronii circului. Laurent trebuia să mimeze în mijlocul arenei ultima repriză din meciul său cu Jake La Motta...

Așadar, în loc ca drama lui Laurent să fie închisă în dosarul sportului cu mănuși, ea era trăită din nou, în fiecare seară, de către nefericitul boxer francez. „Ridică-te și luptă !" auzea Laurent în arena circului în timp ce el era lungit la podea ca în seara aceea la Detroit, în meciul cu La Motta. „Numărul" acesta nu avea însă succes, spectatorii părăseau arena deceptionați de decăderea celui care fusese nu demult un adevărat campion. În curînd clovnul-boxer a fost dat afară de la circ și nu a mai avut cum să-și asigure traiul zilei de mîine. Cu timpul a fost dat uitării. La începutul anului 1970, aflîndu-ne la Paris, l-am întrebat pe un confrate francez, printre altele, ce mai face fostul campion Laurent Dauthuille. Nu am primit nici un răspuns. Nu se mai știa nimic despre cel care fusese Tarzan din Buzenval, adversarul de temut al lui Jake La Motta...

Laurent Dauthuille a murit în cruntă mizerie, la 10 iulie 1971, în vîrstă de 47 de ani. Fusese internat cu cîteva luni în urmă la spitalul din Roueil. Cu toate insistențele redactorilor de sport, medicii nu au acceptat să divulge circumstanțele exacte ale morții lui Dauthuille. Ziariștii au scris în acele zile : „Solidaritate pentru Laurent Dauthuille care a cunoscut gloria și mizeria și care mîine riscă să nu aibă cu ce să fie îngropat..." Și s-a făcut o chetă publică pentru ceremonia înmormîntării fostului boxer profesionist. Laurent a fost îngropat la marginea Buzenvalului, într-un cimitir al sărmanilor. L-au purtat pe umeri foștii săi colegi de sport Yanek Walczak, Robert Charron, Jacques Chiche și Jean Bedin, cel mai apropiat sparing-partner al lui Tarzan din Buzenval. În necrologul publicat de ziariștii francezi era scris, printre altele : „Laurent Dauthuille nu a fost dat uitării de box. Îți mulțumim, Laurent, pentru tot ce ai făcut sus, în careul magic, unde doi oameni cunosc poate fericirea sau poate drama".

Laurent Dauthuille nu a cunoscut decît drama...

PAUL OCHIALBI

● **Anunțăm pe numeroșii cititori care au solicitat sporirea tirajului revistei, că se pot prezenta la oficiile poștale din Capitală și din țară pentru a face abonamente la revista „Flacăra" pe trimestrul III.**

(Urmare din pagina 24)

care s-a înscris perfect în litera regulamentului. Dar Vigu a ratat șansa unică de a egala. ● S-au remarcat : Dobrin, Chivescu 9, Doru Nicolae, Radu II 8 (F.C.), iar din echipa oaspete doar Zamfir și Ion Ion, 7. ● Meciul, dealtfel foarte sportiv, a fost excelent condus de către V. Tătar (Hunedoara), care a beneficiat și de contribuția exactă și promptă a tușierilor I. Ciolan și T. Balanovici, amîndoi din Iași. **(Victor Niță) GALAȚI: F.C.M. — Sportul studențesc 1—0 (0—0),** după o partidă desfășurată în fața citorva sute de oameni și în care s-a jucat puțin fotbal, dar în care s-a băut multă apă, fiecare oprire a jocului, pentru accidentări mai degrabă inventate, consemnînd golirea mai multor sticle ! ● Galații au evoluat mai bine decît altădată, Burcea, autorul unicului gol în minutul 55 (nota 9), trăgînd după el un atac ceva mai harnic și mai inspirat, numai intervențiile de ultim moment ale portarului Răducanu (de asemenea nota 9) salvîndu-i pe oaspeți de la o catastrofă. În plus, în minutul 40, stîlpul porții l-a „iertat" pe Răducanu de un șut violent al lui Constantinescu, șut pe care scria gol. ● În evidentă scădere de formă, bucureștenii au făcut un meci slab, pe alocuri chiar ridicol (Mircea Sandu, Tănăsescu, Grigore), ratînd cu senînătate două ocazii cît roata carului, prin Cățoi și Mircea Sandu. ● Cît de cît bine au mai jucat : Orac 8, Ghirca, Tolea 7 (F.C.M.) ; Cățoi 7 (Sportul). ● Corect arbitrajul lui N. Dinescu, ajutat bine la linie de N. Lambru (ambii din Rîmnicu Vîlcea) și Al. Ghigea (Bacău). **(Ovidiu Ioanițoaia). TIMIȘOARA : Politchnica — Corvinul Hunedoara 1—0 (1—0).** Atmosferă încărcată, la un meci altfel banal, devenit penibil și supărător prin bunăvoința lui Mehedințu (nota : **unu !**), Roșca, Vișan și Păltinișan, care și-au bătut joc de public și de fotbal ! ● Din min. 2 (a înscris Lața, la gafa lui I. Gabriel) și pînă în final, emoțiile tabercior au fost de natură hamletiană : va fi sau nu egal ? ! Nu a fost remiză dar grație seriozității și onestității lui Dembrovschi, Nadu, Catona, Lața, apoi Barna (înlocuitorul lui Roșca), susținuți de spectatori și de șansă. ● A existat și un moment în care oaspeții (și chiar o parte dintre gazde) au jubilat : înscrierea unui gol, cînd Mehedințu l-a însoțit pe Agud pînă în fața lui Catona ; pasînd, Agud l-a găsit tocmai pe Georgescu, în ofsaid, așa cum prompt a semnalizat tușierul Baban. În rest, fotbal puțin și slab, pe un fond de înverteli care ne îndeamnă să așteptăm încheierea unui campionat atît de păcătos. ● Remarcați : Dembrovschi, Nadu 8, Catona, Lața, Barna 7 („Poli") ; Tonca 8, Dumitriu IV, Vlad, Miculescu (ajuns la al... patrulea cartonaș galben ! ?) 7 (Corvinul). ● A arbitrat corect C. Ghiță (Brașov), ajutat de sibienii I. Banciu și P. Baban **(Teodor Bulza). IAȘI : Politehnica — F. C. Bihor 4—1 (3—0).** Pînă în minutul 39 al partidei, cînd Ciocîrlan și-a asumat cu curaj responsabilitatea șutului decisiv, ieșenii păreau să întărească impresia lăsată propriului public — jocul mai slab acasă decît în deplasare. Într-adevăr, prima jumătate de oră a stat sub semnul incertitudinii, gazdele atacînd pripit, uneori haotic, așa încît penaltyul ratat de Romilă în min. 34 (șut mult deasupra porții !) n-a făcut notă discordantă. ● Politehnica a avut totuși norocul de a avea între buturi un portar în zi excepțională, care prin cîteva intervenții a stopat elanul oaspeților, nu o dată periculoși pe contraatac. Golul lui Ciocîrlan a reglat subit mecanismul întregii echipe, redîndu-i aripile pînă atunci retezate. Ieșenii au șase minute de aur, în care Simionaș (din lovitură liberă de la 18 m) și apoi Dănilă (șut din interiorul careului) reduc șansele bihorenilor la zero. ● La reluare, spiritele se calmează, deși bihorenii mai amenință poarta lui Bucu, o dată chiar perforînd-o prin Popovici, care a transformat sigur penaltyul acordat la un fault în careu al lui Anton asupra lui Naom. Era însă prea tîrziu, căci juniorul Cernescu marcase deja golul al patrulea în stil de mare jucător. ● S-au remarcat : Bucu, Ciocîrlan 9, Simionaș, Cernescu 8, Dănilă 7 (Politehnica) ; Petrovici, Suciu 7 (F. C. Bihor). ● Bun arbitrajul lui N. Petriceanu, ajutat de I. Dancu și Gh. Metz — toți din București. **(Ion Roșu). TG. MUREȘ : A.S.A. — U.T.A. 2—0 (0—0).** Chiar de la începutul meciului s-a văzut că oaspeții au de gînd să-și vîndă scump pielea, lor le-a aparținut dealtfel prima și cea mai clară ocazie de a înscrie, irosită de Gașpar, în min. 8. ● Riposta gazdelor n-a întîrziat, dar șuturile lui Bölöni și Fazekaș întîlnesc bara. În plus, descumpănită de neașteptata rezistență a apărării din fața excelentului Jivan, întreaga înaintare locală (Fazekaș, Hajnal și Both) se complică în dantelării inutile. Astfel, scorul rămîne alb o oră de joc. ● La pauză, publicul, rece pînă atunci și de o seninătate bună doar la tenis sau gimnastică, a părăsit în număr mare stadionul. Avea însă să regrete, deoarece echipa favorită s-a desprins de adversar chiar fără aplauze și încurajări, întîi grație acțiunii individuale reușită de Bölöni, apoi, în final, prin Fazekaș, pe contraatac. ● Remarcați : Bölöni, Fazekaș 9, Ispir, Hajnal, Pîslaru 8 (A.S.A.) ; Jivan 9 (a rezolvat multe situații critice, de două ori singur cu Hajnal și Pîslaru) Kukla, Leac și Bedea 8 (U.T.A.). ● A condus foarte bine C. Manușaride, ajutat de A. Ianuș și D. Rădulescu — toți din București. **(Ion Predoșanu). PETROȘANI : Jiul — F. C. Constanța 2—0 (2—0).** Aflați într-un adevărat turneu prin județul Hunedoara, constănțenii au venit la Petroșani cu nu mai puțin de șase jucători accidentați, dar cu dorința fermă de a-și apăra șansa de supraviețuire în divizia A. Antrenorul oaspeților, Gh. Ola, aflat în mare dificultate în ceea ce privește alcătuirea formației, ne vorbea înainte de meci, cu amărăciune, despre jocul dur, de intimidare, cu mult peste ce își puteau constănțenii imagina, de la Hunedoara. ● În aceste condiții, sarcina minerilor a fost serios ușurată încă din start. Două acțiuni de atac realizate parcă cu indigoul (centrare în careu și reluare cu capul) au fixat scorul partidei — autori Mulțescu și Bădin, după numai 40 de minute de joc. Jiul practică în continuare o tactică de „scurgerea timpului", punctată uneori de ratări copilărești ale atacanților săi. Supărătoare atitudinea internaționalului Mulțescu, care a protestat tot timpul la deciziile arbitrului, incitînd în felul acesta publicul. ● **Remarcați : Dumitrache, Ciupitu 8,** Cavai 7 (Jiul) ; Antonescu 8, Turcu 7 (F.C.) ● Foarte bun arbitrajul lui Otto Anderco, ajutat la fel de I. Taar (ambii din Satu Mare) și V. Catană (Carei). **(Cornel Ionescu) BUCUREȘTI : Rapid — Sport Club Bacău 0—1 (0—1).** Pe un teren foarte prost, din care mingea sărea ca la rugby, rapidiștii au pierdut încă o șansă de a scăpa de spectrul diviziei B Dominînd insistent o echipă care se lăsa dominată (pentru a declanșa contraatacuri periculoase), Rapidul n-a văzut nici o clipă calea spre gol, Marin Stelian, Petcu și Manea ratînd numeroase ocazii clare sau bîlbîindu-se penibil în careul advers, stîrnind indignarea propriilor suporteri. ● Băcăuanii s-au apărat cu multă ambiție, organizat, lansînd contraatacuri care au creat panică între rîndurile apărării feroviare. A fost de-ajuns, astfel, un singur moment de neatenție a aceleiași apărări, pentru ca Florea să înscrie și să taie răsuflarea unui întreg stadion, venit să aplaude o nouă „fiestă" rapidistă. Încolo, un meci plin de duritați, campioni în acest sens fiind Petcu, Niță, Șutru (deși a jucat doar 8 minute) și Lunca. ● Remarcați : Neagu, Pop 7 (Rapid) ; Florea 8, Sinăuceanu, Catargiu 7 (S.C.). ● A arbitrat bine I. Chilibar, ajutat de Fl. Anuțescu și Gh. Popa — toți din Pitești **(Răzvan Bărbulescu) ; Progresul — F.C.M. Reșița 2—1 (1—0).** Atmosferă de „serbare cimpenească", miercurea trecută, pe stadionul din str. Dr. Staicovici (printre altele, la pauză, jucătorii celor două echipe s-au așezat pe gazon, au făcut plajă, au băut apă minerală). ● Deși ambele echipe veneau după usturătoare înfrîngeri suferite în etapa precedentă, ele n-au arătat nimic deosebit, calitatea jocului prestat lăsînd mult de dorit ● Progresul a înscris de două ori (Iorgulescu, din penalty. Tevi, din bîlbîiala apărării rezitene), oaspeții o dată (Gabel, imediat după 2—0, șut surprinzător), în rest spectatorii fiind martorii unui joc lipsit de acurateție, încîlcit, pe alocuri anost chiar. ● De la gazde am remarcat dărurea lui Grama, jocul corect al lui Ploscaru (ambii notați cu 8) și insistența lui Tevi — 7 (deși mai puțin inspirat ca de obicei). ● Resîtenilor le lipsește, în continuare, un coordonator, doar Porațchi, Gabel și, ca de fiecare dată, Florea încercînd să realizeze cîte ceva (toți, nota 7). ● Foarte bun arbitrajul brigăzii ploieștene condusă de M. Moraru, ajutat la linie de V. Gligorescu și N. Moroianu. **(Cornel Catană).**

Mic manual pentru uzul celor ce vor să scape de retrogradare sau să cîștige campionatul

Autorul acestor rînduri socotește că e mai onest pentru toată lumea ca opinia publică să fie informată asupra sistemelor folosite de către cei ce vor să scape de retrogradare sau să se plaseze pe un loc cît de cît mai căldicel în campionatele de fotbal. Să zicem deci că ar exista un mic manual care asigură succesul și în sus și în jos. Pentru asta, banii nu pot lipsi în nici un caz.

1. Operațiile încep de obicei cu organizarea de loterii, tombole, vînzări de cărți poștale, de timbre, de programe, organizare de baluri, toate avînd un singur beneficiar : clubul interesat. În paralel, se desfac insigne, carnete de membru, cotizații impuse și așa mai departe... Materie primă : deșeuri metalice declarate reziduuri, cartoane, hîrtie, ștampile etc.

2. Odată stabilit capitalul inițial, de obicei de ordinul milioanelor, și necontrolabil din punct de vedere financiar, se caută un drucker, adică un om bun la toate, citește : client viitor al justiției.

3. Se calculează punctele sigure în campionat și cele ce ar putea fi obținute ori cu ajutorul arbitrilor, ori prin „ungerea" unor piese ale adversarilor.

4 Prima metodă de obținere a punctelor necesare este cea numită „la mica înțelegere", adică prin împărțirea punctelor pe terenuri proprii.

5. Rețeaua drucker-ului ia contacte cu jucătorii coruptibili ai adversarilor și cu arbitrii care sunt cunoscuți ca slabi de înger, cărora li se stabilește suma în vederea obținerii favorurilor în meciurile-cheie.

6. Metode de a se plasa astfel de capitaluri : trimiteri prin terțe persoane, de cadouri rudelor celor interesați, depuneri de sume de bani la C.E.C. pe numele celor apropiați celui ce primește discret „dania". Se cunosc vînzări de meciuri în teren prin schimbul de sume directe, ascunse în jambierele jucătorilor. În alte cazuri, sunt folosite soțiile care depun prețurile stabilite în frigidere, să zicem, ca afacerea să nu ia foc. Se mai aruncă pachete cu bani prin ferestre deschise de către agenți însărcinați cu această treabă, asigurîndu-se discreția celor două părți la tîrgul încheiat, după metoda : nimeni nu ia, nimeni nu dă, fie numele Domnului binecuvîntat !

7. O metodă camuflată de corupere este aceea de a se asigura echipelor binevoitoare cazări în vacanță, în localități balneoclimaterice, plătite de către cei interesați.

8. Metode de a scoate din joc piesele interesante ale adversarului, suspendări provocate în urma unor faulturi grosolane pe care jucătorul cumpărat le execută cînd trebuie ; îmbolnăviri subite, morți în familie, nunți, botezuri și alte evenimente casnice; recurgerea la șantajul sentimental (jucătorul „uns" nu joacă împotriva fostului său club, ca să nu fie vorbe) ; sunt cumpărați doi sau trei jucători, departe de orice bănuială, care permit unui adversar să străbată 70 de metri de teren cu balonul la picior și să înscrie fără dificultate, apărătorii echipei cumpărate prefăcîndu-se că nu sunt în stare să-l deposedeze pe fericitul marcator.

9. Sisteme de a falsifica un meci de către arbitri : se acordă, la început, decizii favorabile celor ce trebuie dezavantajați în final prin penalty-uri și lovituri libere în preajma celor 16 metri. Se elimină jucătorii cei mai buni de la echipa condamnată. Tușierii opresc orice acțiune periculoasă a celor sortiți să piardă.

10. Metoda amiabilă constă în aceea că echipele stabilesc pe timp nelimitat, cînd au nevoie de puncte decisive, una de la alta, de unde zguduitoare întoarceri de rezultate. Se asigură transferuri avantajoase de jucători. În cadrul aceleiași asociații, se fac aranjamente directe, sau prin derivație, oferindu-se punctele necesare-: cîte unul sau cîte două, după necesități.

11. Alte metode de a se răsplăti jucătorii interesați să piardă sau să cîștige meciurile anvizajate : călătorii, trecerea la examene a celor interesați și a soților lor, examene de admitere luate în școli și facultăți, fără pregătirea necesară etc., etc.

Victime sigure ale acestor mașinațiuni : publicul plătitor și sportul, în general. Beneficiarii : drucker-ii, chibiții, organizatorii de baluri și cei care se ocupă de aceste afaceri necurate.

EUGEN BARBU

P.S. Orice asemănare cu unele lucruri din campionatul nostru actual este cu totul întîmplătoare.

DIVIZIA A : 12 ȘI 13 IUNIE

ORADEA : F. C. Bihor — S. C. Bacău 2—0 (2—0). 45 de minute, Bihorul a jucat mai legat și mai voluntar, înlocuirea lui Florescu (accidentat în min. 22) a permis desele infiltrări ale lui Ghergheli, scăpat de sub „escorta" lui Volmer, de unde o sumedenie de atacuri derutante la poarta lui Constantinescu Bacăul, în defensiva căruia Catargiu a repetat bunele prestații din ultima vreme, a părut depășită de ritmul gazdelor acuzînd o oarecare oboseală, datorată — după afirmațiile jucătorilor — mai ales prelungirilor de cupă de la Brăila și eforturilor din meciul (cîștigat) cu Rapidul, de la București. În plus, oaspeții au căzut mereu în capcana jocului la ofsaid al apărării bihorene, fiind semnalizate, numai după pauză, 12 asemenea „neatenții" din partea lui Botez și Florea. ● Remarcați : Naom, Ghergheli 8, respectiv Catargiu 7. ● Bun arbitrajul brigăzii ploiestene alcătuite din M. Moraru, ajutat de V. Gligorescu și N. Moroianu **(Gheorghe Amuza). HUNEDOARA : Corvinul — Progresul 2—0 (1—0).** Trebuie remarcat jocul deschis și curajos al oaspeților, mai ales în repriza a doua, cînd au dominat foarte clar. Dar hunedorenii aveau de partea lor un gol realizat în prima repriză de către Economu (și nu R. Nunweiller, cum s-a crezut inițial !) și, pe fondul acelei dominări „progresiste" din a doua repriză, un al doilea gol realizat de către Agud. ● Chiar și la acest scor, pe care Agud și Economu l-ar fi putut mări în urma contraatacurilor purtate în viteză, oaspeții nu au depus armele. Florentin Mihai, introdus în locul fundașului Ploscaru (!), a trimis de două ori mingea spre gol, dar Ion Gabriel a salvat în ultimă instanță. ● S-au remarcat : I. Gabriel, Vlad 9, Economu, Agud 8 (Corvinul) ; Iorgulescu, I. Sandu, Dragu, Fl. Mihai 8 (Progresul). ● A arbitrat foarte bine O. Anderco ajutat la linie de I. Taar — ambii din Satu Mare și V. Catană, din Carei **(Victor Nită). CRAIOVA : Universitatea — F.C.M. Galați 3—1 (2—1).** Socoteala de acasă nu s-a prea potrivit cu cea din teren, craiovenii nedînd impresia că știu să găsească totdeauna drumul spre poarta lui Hagioglu, în ciuda celor două goluri înscrise în primul sfert de oră de Cîrțu — primul din interiorul careului, în urma unei pase a lui Balaci, al doilea după un dribling iscusit, care a derutat întreaga apărare gălățeană, urmat de un șut la vinclu. ● Bara lui Beldeanu, din min. 21, a marcat parcă imposibilitatea gazdelor de a mai concretiza în fața unei echipe care totuși nu s-a apărat cu disperare. Așa că, de la 2—0, scorul a ajuns la... 2—1, prin punctul înscris de Vochin, după ce Constantinescu șutase la rîndu-i în bara porții lui Lung. ● La reluare, deși în 10 oameni (Constantinescu, cartonaș roșu), gălățenii au chiar ocazia să egaleze (prin Orac), studenții zbătîndu-se în continuare fără rezultat. Abia în min. 60 Balaci certifică victoria echipei sale (printr-un gol cu capul), și meciul se sfîrșește în mijlocul unei apatii totale ● S-au remarcat : Balaci, Cîrțu 8, Ștefănescu 7 („U" Craiova) ; Burcea, Orac 7 (F.C.M.). ● Satisfăcător arbitrajul lui Al. Ghigea (Bacău), ajutat de D. Ghețu și G. Fodor — ambii din București **(Ion Roșu). PITEȘTI : F. C. Argeș — U.T.A. 2—1 (0—0),** după două reprize diferite tactic și calitativ. În prima, arădenii au opus atacurilor argeșene o apărare inspirată, în care s-au remarcat Jivan și Ologeanu (acesta a salvat, în min. 14, de pe linia porții o minge ce-l depășise pe Jivan), și au declanșat contraatacuri rapide și periculoase prin Cura. ● Scorul alb înregistrat la pauză reflectă aspectul jocului, chiar dacă Dobrin a ratat în min. 24 o lovitură de pedeapsă, în urma unui fault în careu asupra lui Radu II. ● După pauză, prin introducerea lui Roșu (poate și la insistențele publicului...) pe partea dreaptă și pe măsură ce Dobrin scăpa de obsesia penalty-ului ratat, atacurile argeșene au căpătat mai multă claritate și varietate, iar calitatea jocului în ansamblu a fost mult mai bună. Doru Nicolae (dintr-o perfectă centrare a lui Roșu) și Radu II au înscris două goluri spectaculoase, gazdele ratînd în final și alte ocazii. ● Remarcați : Olteanu, Roșu, Doru Nicolae 8, Speriatu, Radu II, Dobrin, Cîrstea 7 (F. C. Argeș) ; Ologeanu 9, Jivan 8, Schepp, Cura 7 (U.T.A.). ● Bun arbitrajul lui Gh. Retezan ajutat la linie de I. Puia — ambii din București și P. Baban — Sibiu **(Dumitru Constantinescu). REȘIȚA : F.C.M. — Rapid 0—0.** După aspectul primelor minute se părea că gazdele vor obține o victorie lejeră. Numeroasele lor atacuri, încheiate cu regularitate prin șuturi năprasnice, ocoleau însă ca prin minune poarta lui Ioniță. ● Astfel, Rapidul, venită cu gîndul de a mai recupera ceva din pagubă, a avut șansa de a scăpa basma curată în primul sfert de oră, după care a reușit să echilibreze treptat jocul. Oaspeții au inițiat și două acțiuni extrem de periculoase, ratate de puțin de Cojocaru (bară) și Manea. ● După pauză aspectul jocului nu s-a schimbat prea mult, giuleștenii contracarînd ușoara dominare a gazdelor printr-o apărare sigură, în care Neagu (plasat în fața fundașilor centrali) și Ad. Dumitru au fost cei mai buni oameni. În ultimele zece minute de joc, Rapidul încearcă să forțeze chiar mai mult, trimițînd în teren un nou atacant, pe ex-reșițeanul Doru Popescu, care, la un pas de gol, este contrat în ultimă instanță în careu de fundașii reșițeni (oaspeții au reclamat, la faza respectivă, fault în careu !). ● Remarcați : Porațchi 8, Hergane, Gabel 7 (F.C.M.) ; Neagu, Ad. Dumitru 8, Niță, Pop, M. Stelian 7 (Rapid). ● A arbitrat bine R. Șerban, ajutat de V. Ciocîlteu și V. Grigorescu — toți din Craiova **(Cornel Ionescu). BUCUREȘTI : Steaua — Jiul 3—1 (2—0).** Steliștilor nu li se poate reproșa lipsa de dăruire în joc. Au alergat mult, au dominat aproape întreaga partidă, însă au ratat enorm și din careul mic și din cel mare, expediind de asemenea numeroase șuturi de la semidistanță la cinci și zece metri peste poarta lui Cavai. S-au remarcat în acest sens Dumitru, Iordănescu, Stoica și Năstase (care a înscris totuși două goluri, al treilea aparținînd lui Vigu, din penalty). ● De cealaltă parte, Jiul s-a apărat cu îndîrjire. Ciupitu și Bădin respingînd multe acțiuni ale bucureștenilor, și au contraatacat cîteodată periculos prin Augustin și Dumitrache, mai ales în repriza secundă, cînd Steaua a avut unele momente de plictis și lehamite datorate în parte ineficacității atacanților ei. ● Remarcați : Dumitru 8, Năstase, Vigu, Stoica 7 ; Augustin, Ciupitu 8, Stoichiță 7. ● A arbitrat, în prima repriză bine și în a doua slab, I. Chilibar, ajutat de Fl. Anutescu și I. Răileanu (toți din Pitești). **(Răzvan Bărbulescu) ; Sportul studențesc — A.S.A. Tg. Mureș 2—0 (1—0).** Studenții sînt foarte departe de forma arătată în toamnă, în schimb, au „evoluat" din alt punct de vedere, băieții nu se plictisesc chiar dacă ceea ce joacă ei numai fotbal nu este. Mai spune unul : „Ia-l", altul : „Dă-i la oase", sau variantele : „Ia-l cu totul", „Lasă-l pe mine". ● Arbitrul va trece însă cu vederea nu numai vorbăria, ci și faulturile, apoi mai „trece cu vederea" că în min. 32 Fazekas, scăpat singur **printre** Ciugarin și Olteanu, nu putea fi ofsaid, însă O. Streng (cavaler în alb și negru, ca și tricourile Sportului, ce coincidență !) a preferat să vadă semnalizarea greșită a tușierului Avramescu. Oprindu-l pe Fazekas, Streng a schimbat, poate, și soarta partidei. După 45 de minute de apatie, înscrie surprinzător, în ultimele secunde, Octavian Ionescu. ● N-am remarcat pe nimeni la capitolul fotbal, iar la faulturi pe Mircea Sandu (eliminat). Tănăsescu, Ciugarin, Predeanu, de la studenți ; Gall și Bölöni, de la oaspeți. ● A condus foarte slab O. Streng (Oradea), ajutat de A. Avramescu (rău intenționat) și N. Dumitrescu — ambii din Ploiești **(Ion Predoșanu) ; Dinamo — Politehnica Iași 1—0 (1—0).** Partidă care a depășit destul de mult, prin anostitate, lene și dispret față de calitatea spectacolului, nivelul obișnuit al jocurilor de campionat — dar l-a depășit în sensul invers, înspre mediocritate, banalitate, plictiseală pe teren și, mai cu seamă, în tribune ● Pentru Dinamo, se pare, cîștigarea campionatului a devenit o certitudine. Astfel încît, deși oarecum surprinzător, în partea a doua a meciului cei care au iuțit ritmul jocului au fost oaspeții — care ar fi putut chiar să marcheze în cîteva rînduri, dacă lipsa de abilitate a lui Romilă și Ciocîrlan, ca și sansa lui Ștefan (ocazie Dănilă : șut în bară !) nu s-ar fi opus unei egalări pe care toată lumea ar fi considerat-o conformă cu cursul jocului. ● Unicul gol al partidei (marcat de Dudu Georgescu, cu mult calm și promptitudine) a avut la origine un creator neașteptat, pe ieșeanul Dănilă, care, a greșit copilărește, la mijlocul terenului, trimițînd balonul unui adversar deși ar fi putut găsi cel puțin alte șapte posibilități de pasă ! Nu e mai puțin adevărat că și dinamoviștii ar fi putut majora în cîteva rînduri scorul, dar s-a opus portarul Bucu, din nou excelent în intervenții. ● S-au remarcat : Dobrău, Sătmăreanu II 8, D. Georgescu 7 (Dinamo) ; Bucu 9, Ursu, Anton 8, Florean, Simionaș 7 („Poli"). ● A arbitrat modest, oarecum în nota jocului, N. Rainea (Bîrlad), ajutat slab de Gh. Ispas și bine de E. Blacioti — ambii din Constanța **(Dumitru Graur). CONSTANȚA : F. C. — Politehnica Timișoara 2—1 (0—0).** Din pricina unui potop, meciul a ținut două zile. A plouat atît de tare încît unii jucători puteau să se și înece. Abia în min. 36, cînd nu s-a mai văzut nici un fir de iarbă, arbitrul a hotărît amînarea partidei cu 24 de ore, perioadă în care a apărut (și la propriu și la figurat) soarele. ● Luni, în cele 54 de minute restanță, meciul a fost uscat, de slabă calitate însă aprig disputat, gazdele luptînd pentru ultima șansă a menținerii drumurilor diviziei A spre litoral : victoria. Ceea ce s-a și întîmplat din cîteva motive, mai mult sau mai puțin întemeiate, pe care le enumerăm : 1) ambiția și dăruirea tinerei echipe gazdă ; 2) arbitrajul total favorabil gazdelor ; 3) jocul destul de dezordonat al oaspeților ; 4) îmbolnăvirea subită a lui Păltinișan și gafele lui Mehedințu... Totuși golurile (înscrise de Hoffmeister și Dragnea, respectiv Petrescu) s-au marcat din acțiuni regulamentare. ● În multe alte situații, gazdele au jucat tare, adică dur, arbitrii închizînd ochii cu multă încredere în sezonul estival. ● Remarcați : Dragnea 8, Ștefănescu, Livciuc, Nistor, D. Zamfir 7 (F.C.) : Dembrovschi 8, Petrescu, Floareș 7 („Poli"). ● Așadar, au arbitrat foarte slab C. Dinulescu, G. Dragomir și Gh. Vasilescu II, toți din București **(Teodor Bulza).**

DIVIZIA A : 8 IUNIE

CRAIOVA : Universitatea — Dinamo 1—1 (0—1). Chiar dacă mulțimea de ocazii, la ambele porți, s-ar fi transformat în goluri — opinia noastră e că meciul cu pricina tot la egalitate s-ar fi încheiat, poate doar cu un scor diferit, să zicem 5—5 sau 8—8... ● O mică statistică a meciului nu poate trece cu vederea situațiile foarte mari de gol pe care le-au avut în vîrful bocancului Cămătaru (min. 5), Crișan (min. 16), Ștefănescu (min. 29), Donose (min. 38 — bară !), Marcu (min. 56 și 67) — dar și I. Marin (min. 6), Custov (min. 9 și 58), Sătmăreanu II (min. 68) și încă altele de același gen, cînd se părea că numai șansa îi mai ferește pe Ștefan sau Lung de goluri ca și marcate. Cu toate acestea, doar două au fost punctele validate de arbitrul întîlnirii (D. Georgescu — min. 13 și Beldeanu — min. 47), însă cu deloc importanta precizare că golul lui Dudu Georgescu a fost înscris dintr-o poziție de ofsaid cît se poate de limpede, pe care numai un arbitru de talia valorică atît de mărunță ca a lui O. Streng putea să n-o vadă. Dealtfel, de reținut că la golul dinamoviștilor mai mulți jucători craioveni, între care și Tilihoi („paznicul" lui Dudu), au ridicat mîinile încă din faza centrării lui Cheran, semnalînd ei, celor orbi, poziția **afară din joc** a bucureșteanului. Dudu a marcat și — surpriză ! — mîinile craiovenilor au coborît cuminți lîngă trupuri, fără ca nimeni să mai aducă vreun reproș arbitrilor... Am avut atunci un prim sentiment legat de trucarea meciului. El avea însă să se confirme pe parcursul partidei — urmărind jocul în dorul lelii al gazdelor, calmul neobișnuit al dinamoviștilor, așa-zisa sportivitate din teren la un meci în care, fără — să le zicem — prețiosul ceputele idei de perfectare a unei egal... foc și pulbere s-ar fi ales din gazonul ...onului Central. ● În atare condiții, nu putem remarca nici un jucător de pe terenul din Craiova, sau, cel mult, în sensul **invers :** Balaci, Beldeanu, Cămătaru, Purima, Tilihoi. ● A arbitrat, e drept bine, dar la un meci mult mai ușor decît se credea, I. Igna (Arad), ajutat slab de O. Streng (Oradea) și A. Forwirt (Timișoara). **(Dumitru Graur). PITEȘTI : F. C. Argeș — Steaua 2—1 (2—1).** Fotbal foarte bun în prima repriză, cînd s-au înscris toate cele trei goluri (Radu II, Doru Nicolae și Ion Ion), și cînd mai puteau fi înscrise cel puțin alte cinci : la poarta argeșenilor a ratat, de două ori, Iordănescu, iar la poarta steliștilor au ratat Chivescu, Doru Nicolae și Radu II. Fotbal mult mai slab în a doua repriză, cînd gazdele s-au retras în apărare, iar oaspeții, cu o linie de mijloc în care Dumitru, Iordănescu și Stoica n-au strălucit, au atacat haotic, fără să-și creeze nici o ocazie clară. ● Steaua a obținut totuși un penalty, Speriatu, la o minge nu prea periculoasă, l-a agățat de picior pe Ion Ion, fază pe care, la sfîrșitul meciului, apărătorul central al Argeșului, Olteanu, avea să o recunoască întocmai. Se cuvine să menționăm că nici un jucător argeșean nu a protestat la această decizie,

(Continuare în pagina 23)

TOP „FLACĂRA" — FOTBAL

Cele două etape de campionat disputate săptămîna trecută (13 și 14 din retur) au adus detașarea pitești anului **Dobrin** în fruntea clasamentului. În rest ieșirea din „top" a lui **Nedelcu** (un fost lider !) și **Mehedințu**, care au fost înlocuiți de ieșeanul **Bucu** și stelistul **Dumitru** (ambii reveniți în „top"). Dar iată mai întîi cum arată

TOPUL ETAPEI A 30-A

1—7. Dobrin, Chivescu, Bucu, Ciocîrlan, Bölöni, Fazekaș, Jivan — 9 p ; 8—27. D. Nicolae, Radu II, Orac, Dembrovschi, Nadu, Tonca, Simionaș, Cernescu, Ispir, Hajnal, Pîslaru, Kukla, Leac, Bedea, Dumitrache, Ciupitu, Antonescu, Florea (S.C. Bacău), Grama, Ploscaru — 8 p ; 28—51. Zamfir (Steaua), Ion Ion, Ghirca, Țolea, Cătoi, Catona, Lata, Barna, Dumitriu IV, Vlad (Corvinul), Miculescu, Dănilă, Petrovici, Suciu, Cavai, Turcu, Neagu, Pop, Sinăuceanu, Catargiu, Tevi, Porațchi, Gabel, Florea (F.C.M. Reșița) — 7 p.

TOPUL ETAPEI A 31-A

1—4. I. Gabriel, Vlad (Corvinul), Ologeanu, Bucu — 9 p ; 5—30. Naom, Ghergheli, Economu, Agud, Iorgulescu (Progresul), I. Sandu, Dragu, Fl. Mihai, Balaci, Cîrțu, Olteanu (F. C. Argeș), D. Nicolae, Roșu, Jivan, Porațchi, Neagu, Ad. Dumitru, Augustin, Ciupitu, Dumitru, Dobrău, Sătmăreanu II, Ursu, Anton, Dragnea, Dembrovschi — 8 p ; 31—58. Catargiu, C. Ștefănescu (Univ. Craiova), Burcea, Orac, Speriatu, Radu II, Dobrin, Cîrstea, Schepp, Cura, Hergane, Gabel, Niță, Pop, M. Stelian, Năstase, Vigu, Stoica (Steaua), Stoichiță, D. Georgescu, Florean, Simionaș, Ștefănescu (F.C. Constanța), Livciuc, Nistor, D. Zamfir, Petrescu, Floareș — 7 p.

1. DOBRIN	—	109 p
2. Balaci	—	92 p
3. Antonescu	—	89 p
4. C. Ștefănescu	—	85 p
5. Multescu	—	83 p
6. Economu	—	81 p
7. Romilă	—	80 p
8. Bucu	—	76 p
9. Iordănescu	—	74 p
10. Dumitru	—	73 p

FLACĂRA. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 4112, oficiul 33, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : reportaj (I. Nițescu — 16 17) ; cultură, cenaclu (Eugen Seceleanu — 16 06) ; știință (Tudor Octavian — 16 19) ; probleme cetățenești, anchete (Liviu Timbus — 16 18), scrisori (Marga Nedelea — 17 87) ; publiciști comentatori (Ilie Purcaru, Nelu Ionescu — 16 18) ; fotoreportaj (15 95) ; documentare — (16 23) ; administrație (Alexandru Medar, Gheorghe Amuza — 17 86) ; secretariat de redacție (Dan Bîrlădeanu, Cornel Cotană — 17 82, 16 21) ; secretar responsabil de redacție (Nicolae Arsene — 17 78 82 și interior 16 11) ; redactor șef adjunct (Nicolae Stoian — 17 78 82 și interior 17 83) ; redactor șef — 18 22. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona, adresîndu-se la : ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. Box 136—137, telex : 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3.

Redactor șef : ADRIAN PĂUNESCU

PREȚUL REVISTEI : 2 LEI

41505